
VOORWOORD	1
1. INLEIDING	4
1.1 WAAROM EEN NIEUW BESTEMMINGSPLAN?	4
1.2 DOEL VAN HET BESTEMMINGSPLAN	4
1.3 BEGRENZING VAN HET PLANGEBIED	5
1.4 TOTSTANDKOMING VAN HET PLAN	6
1.5 OPZET VAN HET PLAN	6
2. ONTSTAANSGESCHIEDENIS EN WAARDERING VAN HET BUITENGEBOED	9
2.1 ONTSTAANSGESCHIEDENIS	9
2.2 ECOLOGISCHE WAARDEN	11
2.3 LANDSCHAPPELIJKE WAARDEN	14
2.4 CULTUURHISTORIE EN ARCHEOLOGIE	17
2.5 INVENTARISATIE VAN BIOTISCHE EN ABIOTISCHE WAARDEN	19
3. HET BESTAANDE GEBRUIK VAN DE GROND	22
3.1 LANDBOUW	22
3.2 NIET-AGRARISCHE BEDRIJVEN	23
3.3 WONEN	24
3.4 TOERISME EN RECREATIE	24
4. HET RUIMTELIJK BELEID VOOR HET BUITENGEBOED	27
4.1 HOOFDLIJNEN VAN HET BELEID	27
4.2 LANDBOUW	31
4.3 FUNCTIEWIJZIGING BIJ BEËINDIGING VAN EEN AGRARISCH BEDRIJF	37
4.4 WONEN	40
4.5 LANDGOEDEREN	44
4.6 NIET-AGRARISCHE BEDRIJVEN	46
4.7 TOERISME EN RECREATIE	47
4.8 NATUUR, LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE	51
4.9 ZAND- EN KLEWINNING	55
4.10 STEENFABRIEKEN	55
4.11 OVERIGE FUNCTIES	57
5. MILIEUASPECTEN	59
5.1 WATERTOETS	59
5.2 GELUIDBELEID	62
5.3 BODEMBELEID	63
5.4 GEURBELEID	63
6. VERANTWOORDING, ONDERZOEK EN NATUURTOETS	67
6.1 VERANTWOORDING EN ONDERZOEK	67
6.2 NATUURTOETS	69

7.	TOELICHTING OP DE JURIDISCHE OPZET	73
7.1	TOELICHTING OP DE PLANKAARTEN	73
7.2	TOELICHTING OP DE REGELS	76
7.3	LIGPLAATSEN SCHEPEN EUROPAKADE	83
8.	HANDHAVING	89
8.1	RETROSPECTIEVE TOETS	89
8.2	WET OP DE ECONOMISCHE DELICTEN	90
8.3	HANDHAVING	90
8.4	GEDOGEN	91
8.5	PERMANENTE BEWONING EN PERSOONSGEBONDEN OVERGANGSRECHT	91
9.	INSPRAAK EN OVERLEG	94
BIJLAGEN		
•	NATUURWAARDERING	
•	BELEIDSKADER	
•	HANDREIKING BEPLANTING EN INRICHTING	
•	EFFECTEN WERKEN EN WERKZAAMHEDEN	

VOORWOORD

Rijnwaarden is, zoals de naam al aangeeft, niet voorstelbaar zonder de Rijn, de rivier die het leven van de mensen in het gebied altijd sterk heeft bepaald. De rivier was en is immers vaarweg, landsgrens en vormde daardoor, zeker in het verleden, ook een economische kans. Verder was, en is de rivier nog steeds, bron van gevaar en brenger van slib, klei, zand en grind. Ten slotte is de rivier een plek van verbeelding en geliefd als oord om aan te wonen en te recreëren.



De rivier is in de loop der eeuwen getemd en de dijken zijn betrouwbaar maar ook in de toekomst zal de rivier voor een groot deel het lot van de gemeente bepalen. Rijnwaarden ligt immers voor een belangrijk deel in het winterbed van de rivier. Het zorgen voor een optimale doorstroming en het vergroten van de bergingscapaciteit is van levensbelang voor Laag Nederland. Dat betekent dat de eisen van de rivier ook in de toekomst grenzen blijven stellen aan het ruimtegebruik in een groot deel van het buitengebied.

De gemeente is door haar ligging van groot belang voor de productie van baksteen en de winning van zand, grind en klei. Deze winning, die gelijke tred hield en houdt met de verstedelijking van Nederland, heeft een blijvend stempel op het landschap gedrukt. Na de winning hebben de natuur en de recreanten bezit genomen van de plassen en waterpartijen die de graafmachines achterlieten.

Zoals overal in Nederland verkeert de landbouw in Rijnwaarden in een voortdurend proces van schaalvergroting en transformatie. In dat proces verliest een belangrijk deel van de voormalige boerderijen en bouwpercelen zijn agrarische functie en wordt benut voor niet-agrarische bedrijvigheid of komt in handen van mensen van elders die er hun woning vestigen.

Zij die van het land moeten leven, die de klei en het zand winnen of in de steenfabrieken werken zijn een minderheid geworden. Het landelijke gebied en ook de kernen van de gemeente zijn onderdelen geworden van een groot stedelijk netwerk. Veel van de inwoners van de gemeente wonen er alleen, maar werken elders. Voor anderen is Rijnwaarden alleen een vakantieoort of een plaats om te wonen na een werkzaam leven.

Door de groei van de welvaart en de vrije tijd is het landelijke gebied in de afgelopen decennia ook steeds meer tot attractie geworden, iets waar mensen vooral naar kijken en van genieten. Het unieke karakter van het landschap en ook de natuur moet worden bewaard, is vastgelegd in beleid, en dient te worden beschermd tegen oprukkende bebouwing, een intensiever ruimtegebruik en dreigende eenvormigheid.

Tegelijkertijd is het sterke besef gegroeid dat een duurzaam gebruik van de ruimte alleen mogelijk is als de samenleving de bereidheid heeft om de kwaliteit van bodem, water, lucht, de natuur en het milieu in de ruimste zin te beschermen en te bewaren en, waar nodig, te verbeteren.

Het bestemmingsplan buitengebied is een van de belangrijkste beleidsinstrumenten die de gemeente ter beschikking heeft om te komen tot een goed uitgebalanceerde en rechtvaardige beoordeling van de plannen en de ingrepen van personen en organisaties met belangen in het buitengebied.

Het bestemmingsplan speelt ook in op de behoefte aan flexibiliteit en maakt allerlei ontwikkelingen mogelijk zonder dat daar een volledige bestemmingsplanwijziging voor noodzakelijk is.

Het bestemmingsplan geeft ten slotte ook inzicht in de samenhang en de verweving van het ruimtelijke beleid en het milieubeleid tot een algemeen beleid dat gericht is op een duurzame ontwikkeling van het gebied waarin wij leven, werken en recreëren.

1. INLEIDING

1.1 WAAROM EEN NIEUW BESTEMMINGSPLAN ?

De belangrijkste wettelijke reden om een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied op te stellen is het feit dat de meeste geldende bestemmingsplannen verouderd zijn. Het bestemmingsplan Buitengebied van de voormalige gemeente Herwen en Aerdts dateert uit 1973, dat van de gemeente Pannerden uit 1979. Nadien zijn er nog diverse partiële herzieningen vastgesteld. Voor het huidige buitengebied van de gemeente Rijnwaarden vigeren momenteel maar liefst 32 bestemmingsplannen! Die veelheid aan plannen maakt het moeilijk om een overzichtelijk en samenhangend beleid te kunnen voeren.

In 2005 is het nieuwe streekplan Gelderland vastgesteld. Samen met de "Notitie functieverandering buitengebied" van de Stadsregio Arnhem Nijmegen (2007), de gemeentelijke structuurvisie "Veelzijdigheid in mogelijkheden" (nov. 2001) en het gemeentelijke Landschapsontwikkelingsplan (LOP) (2004) vormt het nieuwe streekplan het belangrijkste beleidskader voor dit bestemmingsplan.

1.2 DOEL VAN HET PLAN

Het bestemmingsplan is een juridisch plan dat bindend is voor de burgers en voor de overheid. De functie van het bestemmingsplan is drieledig: het regelt het gebruik van de grond, het geeft aan wat de bouw mogelijkheden zijn en waarvoor de gebouwen gebruikt mogen worden.

De bestaande situatie is geen blijvend gegeven. Er vinden voortdurend allerlei – gewenste en ongewenste - ontwikkelingen plaats. De huidige trend is dat het aantal agrarische bedrijven sterk daalt. De blijvende agrarische bedrijven hebben een grote ruimtebehoefte, terwijl voor de vrijkomende locaties een nieuwe invulling moet worden gezocht. Andere bedrijven hebben behoefte aan een neventak om zo, naast de landbouw, een aanvullend inkomen te verdienen.

Na de hoogwaters van 1993 en 1995 is de beleidslijn "Ruimte voor de Rivier" opgesteld (momenteel "Beleidslijn Grote Rivieren" geheten). Om de rivier meer ruimte te geven is het bouwen in de uiterwaarden sterk aan banden gelegd. Daarnaast is ook het

Rijnstrangengebied gereserveerd voor toekomstige rivierverruimende maatregelen. Allemaal ontwikkelingen die hun doorwerking hebben in het bestemmingsplan Buitengebied, maar waarin de vigerende plannen onvoldoende voorzien.

Het bestemmingsplan moet daarom méér doen dan alleen het reguleren van het (bestaande) ruimtegebruik. In het bestemmingsplan moeten niet alleen de bestaande waarden en algemene en individuele belangen worden beschermd, maar het plan moet ook de mogelijkheden bieden om op nieuwe ontwikkelingen in te spelen. Daarom is in deze plantoelichting een *beleidsvisie* voor het buitengebied opgenomen, waarin de gemeente aangeeft welke ontwikkelingsrichting voor het landelijk gebied zij voor ogen heeft. Deze beleidsvisie is gebaseerd op de “Kadernotitie bestemmingsplan Buitengebied” die op 26 september 2006 door de gemeenteraad van Rijnwaarden vastgesteld.

Deze visie vormt de basis van dit bestemmingsplan. In hoofdstuk 4 “*Het ruimtelijk beleid voor het buitengebied*” wordt deze visie toegelicht en wordt verklaard op welke wijze deze visie vertaald is in de planregeling. Op deze plaats dient alvast vermeld te worden dat het onmogelijk is om voor alle denkbare nieuwe ontwikkelingen vooraf het vereiste wettelijk correcte toetsingskader te bieden. Daarom zal voor veel ontwikkelingen toch een afzonderlijke planologische procedure moeten worden gevoerd, ondanks het feit dat ze passen in de visie die in hoofdstuk 4 beschreven is.

1.3 BEGRENZING VAN HET PLANGEBIED

Het plangebied omvat een groot deel van het buitengebied van de gemeente Rijnwaarden. De vigerende komplannen zijn als uitgangspunt genomen voor de begrenzing van de dorpen. Deze dorpen zijn buiten het plan gelaten. Verder zijn de steenfabrieken, het bedrijventerrein aan de Spijksedijk, de nieuwe uitwijkhaven in de Bijenwaard, de uiterwaarden langs het Pannerdensch kanaal, de Lobberdensewaard en delen van de Bijlandt niet in het bestemmingsplan opgenomen.

Op 1-1-2005 is de gemeente aan de noordkant uitgebreid met een deel van het Rijnstrangengebied dat tot de gemeente Zevenaar behoorde. Dit gebied is nu opgenomen in het bestemmingsplan. Voor dat gebied gold tot nu toe een bestemmingsplan uit 2000 van de gemeente Zevenaar.

1.4 TOTSTANDKOMING VAN HET PLAN

In 2004 is de planprocedure gestart met een Startnotitie, die op 21 september 2004 is behandeld in de Commissie Wonen & Werken van de gemeente. In de Startnotitie werd ingegaan op een aantal algemene aspecten, zoals de begrenzing van het plangebied, de systematiek van het plan en op de geconstateerde waarden van natuur en landschap. Ook werd richting gegeven aan het te voeren beleid in het buitengebied. De hoofdlijnen werden uitgezet, maar op veel punten was het beleid nog niet uitgekristalliseerd.

De Startnotitie is in het najaar van 2004 in de inspraak geweest en in januari 2005 besproken in de Klankbordgroep. Vervolgens is het beleid voor het buitengebied verder gedetailleerd en neergelegd in de zogenaamde Kadernotitie. Ook deze notitie is in de inspraak geweest. Verder is de notitie besproken in de Klankbordgroep (10 januari 2006) en in de Commissie Wonen & Werken (24 januari 2006).

Na behandeling in het College van burgemeester en wethouders is de Kadernotitie op 26 september 2006 door de gemeenteraad vastgesteld.

De Kadernotitie vormt de basis van het voorliggende bestemmingsplan Buitengebied 2008. Het voorontwerp van dit plan heeft van 12 november tot 24 december 2007 ter inzage gelegen. Op 15 november 2007 is er een inspraakavond gehouden. Er zijn 124 reacties binnengekomen van de insprekers en de overlegpartners. Aan dit bestemmingsplan is een bijlage toegevoegd waarin deze reacties zijn samengevat en van commentaar voorzien. Tevens is in deze nota aangegeven op welke punten en op welke wijze het bestemmingsplan is aangepast naar aanleiding van deze reacties.

1.5 OPZET VAN HET PLAN

Onderdelen van het plan

Het bestemmingsplan Buitengebied bestaat uit de volgende onderdelen:

- plankaart 1 (schaal 1:10.000), met alle bestemmingen, dubbelbestemmingen en een aantal belangrijke aanduidingen;
- plankaart 2 (schaal 1:10.000), met een inventarisatie van beschermenswaardige biotische en abiotische kenmerken van het gebied; met behulp van deze kaart wordt ondermeer duidelijk welke aanlegvergunningen van toepassing zijn in de verschillende delen van het buitengebied;
- de regels met bijlagen;

- deze toelichting met bijlagen.

De opzet van de toelichting

De toelichting van het bestemmingsplan geeft in de eerste plaats een beeld van de aanwezige waarden en functies van het buitengebied. Verder bevat de toelichting de beleidsvisie van de gemeente op het buitengebied en geeft het inzicht in de wijze waarop deze visie vertaald is in de planregels en de plankaart. Hieronder is aangegeven hoe de toelichting is opgebouwd.

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van de ontstaansgeschiedenis en de waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie. De ontstaansgeschiedenis is nog steeds in belangrijke mate bepalend voor het huidige landschap en de ruimtelijke mogelijkheden van het gebied. In dit hoofdstuk wordt ook nader ingegaan op de inventarisatie van biotische en abiotische waarden die op plankaart 2 zijn samengevat.

Hoofdstuk 3 gaat in op het bestaande gebruik van de grond, met name de landbouw, andere vormen van bedrijvigheid, wonen en toerisme en recreatie.

Hoofdstuk 4 beschrijft de ruimtelijke beleidsvisie van de gemeente op het buitengebied. Per thema zijn de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden in het buitengebied weergegeven. Daarbij is aangegeven hoe deze worden vertaald zijn in bestemmingen en planregels.

Hoofdstuk 5 bevat een overzicht van een aantal belangrijke aspecten van het milieubeleid waarmee rekening moet worden gehouden bij de ruimtelijke ordening in het buitengebied.

Hoofdstuk 6 geeft een indruk van de wijze waarop een initiatiefnemer zijn ruimtelijke plannen dient te verantwoorden en de onderzoeken die daarbij noodzakelijk zijn. In het hoofdstuk wordt ook nader ingegaan op de natuurtoets.

In hoofdstuk 7 wordt een toelichting gegeven op de juridische opzet van het plan, te weten: de systematiek, de plankaarten en de artikelen in de regels.

Ten slotte wordt in hoofdstuk 8 "Handhaving" aangegeven hoe de gemeente Rijnwaarden wenst om te gaan met de controle en naleving van het bestemmingsplan.

In een aparte bijlage wordt een samenvatting gegeven van het beleid van rijk, provincie, regio en waterschap dat mede het kader vormt voor het ruimtelijke beleid in het buitengebied van Rijnwaarden.

Verder zijn er bijlagen toegevoegd over de volgende onderwerpen: de beplanting en de inrichting van een perceel, de mogelijke effecten van werken en werkzaamheden op de waarden die op plankaart 2 zijn aangegeven en het beleid over bestaand afwijkend gebruik.



Gebiedskaart

2. ONTSTAANGESCHIEDENIS EN WAARDERING VAN HET BUITENGEBIED

Dit hoofdstuk geeft een beschrijving en een waardering van de landschappelijke en natuurlijke kenmerken van het Rijnwaardense buitengebied. Deze beschrijving dient als achtergrondinformatie voor het gekozen ruimtelijke beleid.

2.1 ONTSTAANGESCHIEDENIS

Vorming van het landschap

Tot de 18^e eeuw heeft de Rijn zijn loop voortdurend verlegd. Het grondgebied van de gemeente Rijnwaarden is daarom geologisch gezien nog zeer jong. Door de steeds veranderende rivierloop is een grillig patroon van afzettingen ontstaan. Het is een geomorfologisch en aardkundig zeer gevarieerd gebied. Kenmerkend voor het rivierengebied zijn het voorkomen van oeverwallen, stroomruggen en kommen.

- Een oeverwal is een natuurlijke hoge rug, ontstaan door afzetting van zavelig materiaal aan de oever van de rivier.
- Een stroomrug is een zandige rug bedekt met jonge rivierklei, die de loop van een voormalige stroomgeul markeert.
- Een kom is een laag gelegen deel achter de oeverwal. Periodiek liep de kom onder water en werden er fijne deeltjes afgezet.

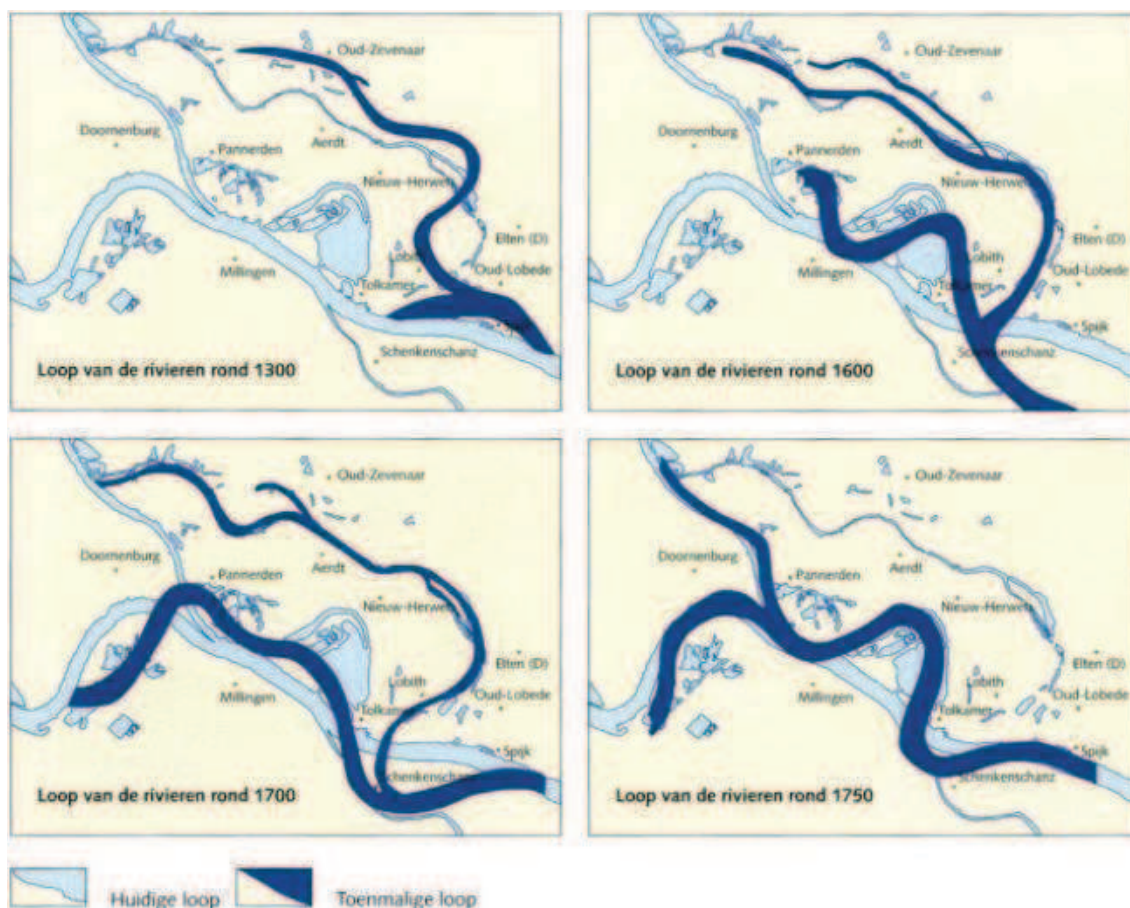
Met name in het Rijnstrangengebied is goed te zien hoe grote delen van het rivierengebied in Nederland eruitzagen voordat de grote rivieren in de 19^{de} eeuw genormaliseerd werden. Door het meanderen van de rivier zijn hier boogvormige terreinverheffingen en –laagtes ontstaan. Ook oude geulen zijn nog goed in het landschap herkenbaar.

Occupatie door de mens

Het rivierengebied bood gunstige omstandigheden voor de vestiging van de mens. De diversiteit van het landschap en de daarmee gepaard gaande gebruiksmogelijkheden zorgden ervoor dat het gebied altijd relatief druk bewoond is geweest. Op de hoger gelegen zandige delen kon worden gewoond en werden gewassen verbouwd. De lager gelegen komgronden waren geschikt voor het weiden van vee. Daarnaast boden de rivieren goede mogelijkheden voor transport en visserij.

Vóór de aanleg van dijken vestigden bewoners zich op de hoger gelegen delen, de oeverwallen van de rivier. Later werden ook de rivierkommen in gebruik genomen voor

bewoning. De huizen werden op kunstmatige ophogingen gebouwd, de zogenaamde pollen. Door de grilligheid van de rivier, die meermaals zijn loop wijzigde, moesten de bewoners toch regelmatig hun heil elders zoeken. De dorpen Lobith en Herwen zijn als gevolg hiervan in de loop van hun geschiedenis verplaatst.



Historische lopen van de Rijn en de Waal

Door de aanleg van dijken, waarmee werd gestart in de 14^e eeuw, lukte het de mens om meer greep te krijgen op de loop van de rivier. De meest vergaande historische ingrepen in de waterhuishouding waren het graven van het Pannerdens Kanaal in de eerste helft van de 18^e eeuw en het Bijlands Kanaal in de tweede helft van de 18^e eeuw.

Door het graven van het Pannerdens Kanaal werd het punt waar Rijn en Waal zich splitsen verlegd van Schenkenschanz naar de huidige splitsing bij Pannerden. De Oude Rijn was niet langer een rivierarm en ontwikkelde zich tot de huidige Rijnstrangen. Herwen, Aerd en Pannerden, voorheen de meest oostelijk gelegen dorpen van de Over-Betuwe, kwamen hierdoor op een soort eiland te liggen, het huidige dorpenlint.

Ook met het graven van het Bijlands Kanaal werd een aanmerkelijke verbetering bereikt van de waterhuishouding van de (toenmalige) Waal. Door het graven van dit kanaal werd de grote bocht afgesneden waarbinnen in de tweede helft van de vorige eeuw de Bijland is uitgegraven.

Herwen, Aerdt en Pannerden hebben hun ontstaan en groei voornamelijk te danken aan de landbouw en de baksteenindustrie. De kernen Lobith en Tolkamer zijn altijd sterk op de rivier gericht geweest. Spijk heeft zijn ontstaan en groei exclusief te danken aan de baksteenindustrie.

De winning van klei, zand en grind ten behoeve van de bouw- en de baksteenindustrie heeft het landschap sinds de 19^{de} eeuw, en in versnelde mate sinds circa 1950, ingrijpend gewijzigd. Op veel plaatsen in het buitengebied is de bovenlaag van de grond afgegraven. Soms is het terrein daarna afgevlakt en heringericht voor de landbouw. Wanneer dieper werd ontkleid resteerde slechts "onland". Deze heeft nu de vorm van plas, rietland of moerasbos. Enkele plassen zijn ten behoeve van de zand- en grondwinning nog dieper en weidser gemaakt. Inmiddels is eenderde van het grondgebied van de gemeente op de schop geweest en dus niet meer natuurlijk qua aardvorm en bodemopbouw.

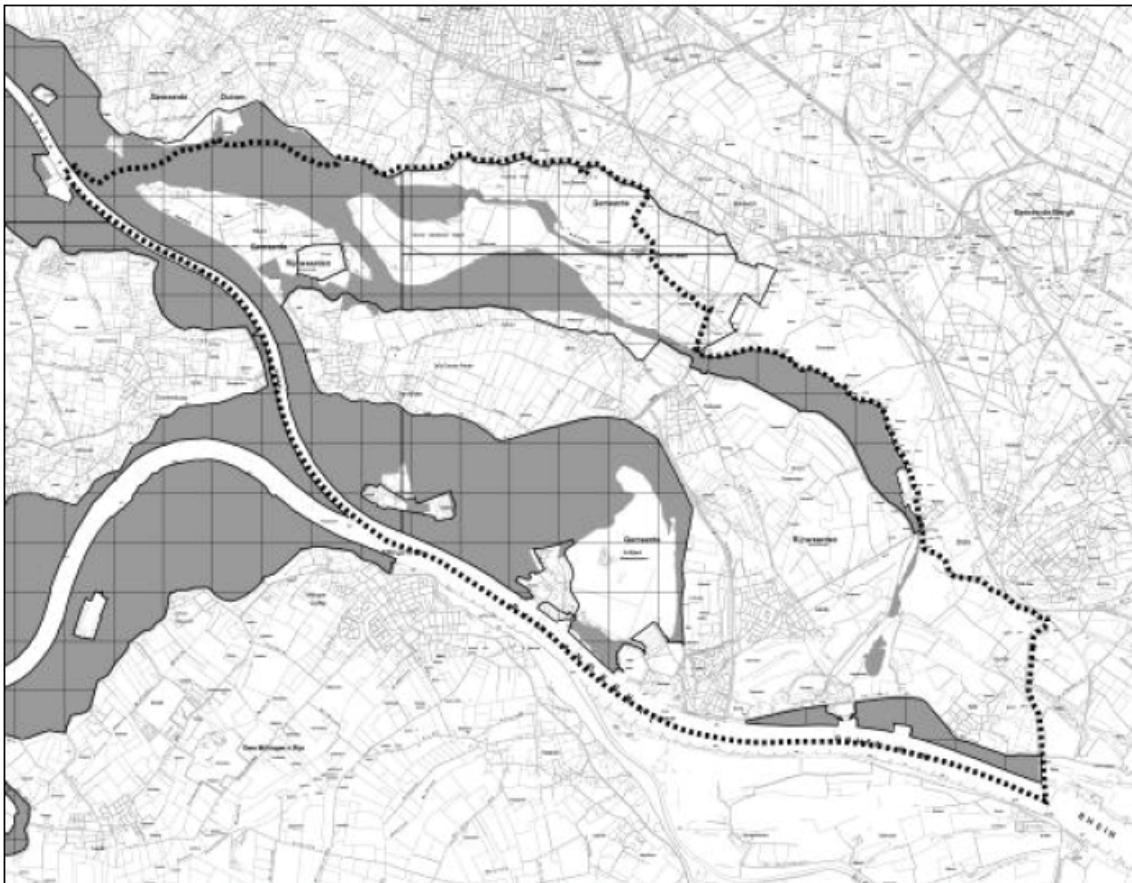
2.2 ECOLOGISCHE WAARDEN

Rijnwaarden wordt gekenmerkt door een grote natuurlijke rijkdom. Het Rijnstrangengebied en het buitendijks gelegen deel van de gemeente maken dan ook deel uit van de zogenaamde Ecologische Hoofdstructuur van Nederland en verder van het Natura 2000 gebied "Gelderse Poort".

Flora

Rijnwaarden is voor planten een rijk gebied door de aanwezigheid van verschillende biotopen (zie de bijlage met de natuurwaardering), zoals de uiterwaarden met daarin de kleiplassen en de Rijnstrangen met van oudsher de rietlanden en het patroon van geulen en oeverwallen. De kleiplassen zijn niet zozeer van belang door zeldzame soorten, maar wel door de omvang en de rijkdom aan soorten. De wilgenbossen langs de Oude Rijn zijn vegetatiekundig van belang als plantengemeenschap. Het betreft veelal spontaan ontstaan lissen-ooibos.

Kenmerkend voor het gebied is de stroomdalflora. Het betreft vooral planten van droge graslanden, akkers en ruigtes. In Rijnwaarden komen enkele specifieke en zeldzame stroomdalplanten voor. De belangrijkste plaatsen waar deze vegetatie voorkomt zijn zandige dijken en rivierduinen. Het Staatsbosbeheerreservaat aan de Bijlanddijk (Tolkamerdijkje en Helicopterveldje) zijn de meest waardevolle plaatsen. Ook de Spijkse Dijk, de kade in de Grootte Gelderse Waard en het Erfkamerlingschap zijn van waarde vanwege de stroomdalflora (bloemrijke graslanden).



Natura 2000-gebied "De Gelderse Poort", arcering Vogelrichtlijngebied, grijsint Habitatrichtlijngebied

Diverse andere dijken hebben een (wat minder hoge) natuurwaarde door het voorkomen van droog grasland, ruigte of struweel.

Gelet op het grote areaal nat natuurgebied komen er maar weinig bijzondere soorten moerasplanten voor. Bijzondere kwelindicerende planten zijn ook zeldzaam. Het betreft steeds 'hard-watersoorten', die vooral worden aangetroffen in de (onderbemaalde) Spijkse Polder.

Fauna

Met name het Rijnstrangengebied en de uiterwaarden zijn van groot faunistisch belang. Deze gebieden zijn ook aangewezen als Natura 2000-gebied (gebaseerd op de speciale beschermingszones die in het kader van de EU-Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn vastgesteld). Het gebied is broedbiotoop van diverse vogelrichtlijnsoorten en habitat van bever en kamsalamander.

In de winter fungeert het open agrarisch gebied als foerageergebied voor ganzen. De Bijland is belangrijk als slaappleats van watervogels.

Voorals het Rijnstrangengebied is een waardevol gebied voor moerasvogels. Een aantal zeldzame soorten komt hier voor zoals roerdomp, grote karekiet, rietzanger en snor. De rietzones gaan echter geleidelijk aan over in moerasbos, wat een bedreiging betekent voor deze soorten. De verandering is juist wel weer gunstig voor roofvogels, waaronder sperwer, havik en buizerd.

Het Rijnstrangengebied is bovendien het leefgebied van de bever die hier in 1995 is geherintroduceerd. De overige voorkomende zoogdiersoorten zijn weinig typerend voor het rivierengebied. Met uitzondering van de genoemde bever komen er geen bijzondere moerassoorten voor.

Het gebied is arm aan amfibie- en reptielsoorten. Er komen echter wel twee bijzondere soorten voor, te weten de kamsalamander, die zowel binnen- als buitendijks voorkomt, en de rugstreeppad. Voor deze laatste biedt de gemeente de ideale biotoop door de veelvuldige aanwezigheid van open vegetatie en ondiepe plassen, die zijn ontstaan bij ontgrondingen.

2.3 LANDSCHAPPELIJKE WAARDEN

De ontstaansgeschiedenis is ook nu nog goed in het landschap terug te zien. De sporen van de rivier zijn herkenbaar in de vorm van de achtergebleven strangen van de Oude Rijn en de Oude Waal en de aangrenzende uiterwaarden. De oeverwallen zijn herkenbaar in de Driedorpenpolder, Ossenwaard en Spijkse polder. Rijnwaarden is van oudsher een landschap van dijken. Primaire dijken keren het hoogwater van de Rijn. Oorspronkelijk kwamen hier dijkwoningen voor, maar bij dijkverbeteringen zijn nagenoeg alle dijkwoningen verdwenen. Aan de secundaire dijken in het achterland, die nog een overblijfsel zijn uit dat de tijd dat de Oude Rijn nog stroomde, liggen nog wel veel dijkwoningen. Ze zijn karakteristiek voor het gebied.

Een kenmerk van het Rijnwaardense rivierenlandschap zijn de openheid en de uitzichten, temeer daar men het landschap veelal vanaf de hoger gelegen dijken ervaart. Het uitzicht over de rivier en de oude strangen geeft een wijds beeld van het landschap. De Oude Rijn is goed herkenbaar als groene corridor in een verder vrij open cultuurlandschap.

Grofweg is het landschap in te delen in drie zones, elk met eigen kenmerken:

- de Rijnstrangen;
- het dorpenlint;
- de uiterwaarden.



Kaart met de drie deelgebieden

De Rijnstrangen

De Rijnstrangen is een gevarieerd gebied waar nog goed de waterstaatkundige geschiedenis te zien is. Hier is nog een oorspronkelijke opeenvolging van geulen, voormalige zandplaten, kaden en dijken zichtbaar met ruige, dicht opgaande beplanting. Het water dat zich tussen deze bosschages door slingert, is slechts op enkele plaatsen even zichtbaar. Door de hoge (grond)waterstanden is de directe omgeving van de strang nooit echt geschikt geweest voor de landbouw. Er is een groot areaal natuurgebied aanwezig.

De Pannerdense Waard en de Groote Gelderse Waard hebben een open agrarisch karakter. Er komen verspreid enkele boerderijen voor, gelegen op pollen. Deze waarden zijn grotendeels ontkleid, waardoor de oorspronkelijke, door de rivier veroorzaakte hoogteverschillen, vrijwel nergens meer terug te vinden zijn. Ze zijn ingericht als functioneel agrarisch gebied. De Eendenpoelse Buitenpolder en Kleine Gelderse Waard zijn daarentegen tamelijk kleinschalig met veel microreliëf. Er zijn veel poelen, wielen en beplantingen.



Het dorpenlint

De oeverwallen van de Oude Rijn en Oude Waal zijn nog het best herkenbaar in de Driedorpenpolder met een uitloper in de zuidoostpunt van de Ossenwaard. De bebouwing is geconcentreerd op de hogere plekken: langs de oude dijken en op pollen. Het oude oeverwallenlandschap onderscheidt zich niet alleen door de grotere bebouwingsdichtheid, maar ook door de aanwezigheid van boomgaarden, heggen en houtsingels. Het bodemgebruik is afwisselend. De verkaveling is een tamelijk gelijkmatige blokverkaveling. Door dijkdoorbraken in het verleden zijn op diverse plaatsen kolken ontstaan.

In de Spijkse Polder zijn, ondanks de afgravingen, de voormalige geulen en oeverwallen van de Rijn nog goed herkenbaar. Moerasbossen markeren geulen en tichelgaten (kleiafgravingen). De oude, intacte oeverwal onderscheidt zich met meidoornhagen en een onregelmatige verkaveling. Afgegraven land is herkenbaar aan de steilranden op de overgang naar ongeroerde grond.

De Ossenwaard is een laagbedijkte oeverwal aan de voormalige Spijkse Overlaat. Kleiwinning heeft zijn sporen nagelaten in de vorm van steilranden, laagtes en grondhopen. Het grondgebruik is afwisselend met (laagstam)boomgaarden, gras- en bouwlanden met elzenhagen.

De Driedorpenpolder tussen Pannerden, Aerdt en Herwen, is tamelijk open en grootschalig. Het is een functioneel ingericht landbouwgebied.

De uiterwaarden

De uiterwaarden van de Rijn staan periodiek onder water. Op verschillende plekken zijn steenfabrieken gebouwd op hoogwatervrije plaatsen. Tichelgaten, ontstaan door de winning van klei, hebben zich ontwikkeld tot waardevolle natuurgebieden. Bebouwing in de uiterwaarden is, mede door de regelmatige overstromingen, schaars.

Het uiterwaardengebied bestaat uit een aantal waarden met een heel verschillend karakter. Ze worden alleen vanaf hoge dijken ervaren. Het Pannerdens Kanaal wordt begeleid door een langgerekte, zeer open uiterwaard. De Lobberdense Waard, ten zuiden van Pannerden, is sterk vergraven en wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van veel hoogopgaande beplanting, waaronder populieren- en wilgenbos, in afwisseling met waterpartijen, moerassige delen en resterende kleinschalige landbouwgronden. Het gebied heeft een

besloten karakter en het Bijlands Kanaal en de bij het kanaal gelegen steenfabrieken worden, gezien vanaf de dijk, grotendeels aan het oog onttrokken.

De Geitenwaardse polder en de Bijland zijn voormalige uiterwaarden van de Oude Waal. Ze hebben een open karakter. De Bijland is grotendeels ontzand, hier ligt nu een open water van formaat. Tussen Tolkamer en Spijk is de uiterwaard erg smal. Vanaf de Spijkse Dijk wordt de ruimte van de rivier volop ervaren.

2.4 CULTUURHISTORIE EN ARCHEOLOGIE

De wijze waarop de mens het gebied in gebruik heeft genomen, heeft geleid tot karakteristieke patronen en elementen in het landschap. Aan dergelijke relictten wordt nu vaak een cultuurhistorische waarde toegekend. In Rijnwaarden zijn de volgende relictten zichtbaar aanwezig¹:

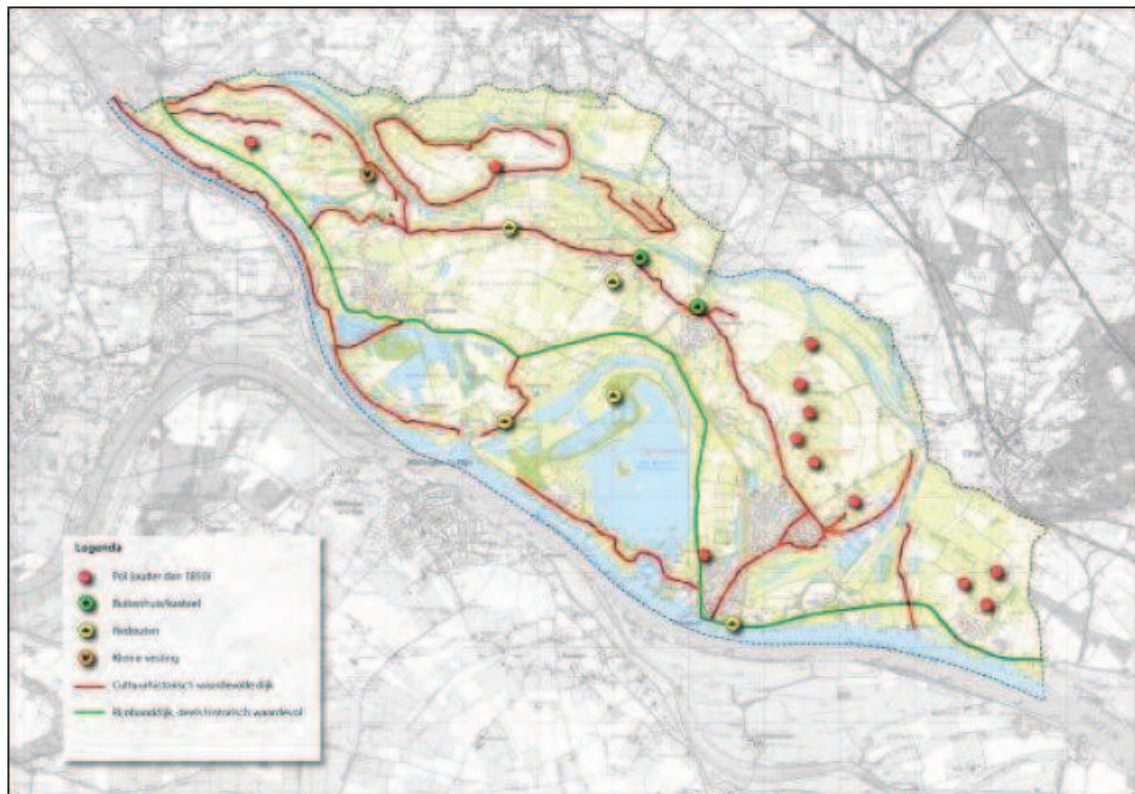
- Oude lijnvormige elementen, zoals wegen en dijken;
- Gebieden met een sinds 1850 weinig veranderd verkavelingspatroon (o.a. Pannerdense Waard, Driedorpenpolder, Geuzenwaard en Spijkse polder);
- Dorpskernen en bebouwinglinten die sinds 1900 weinig veranderd zijn (m.n. Aerdt en de voormalige buurtschap Kruisdijk);
- Boerderijen op huisterpen (pollen);
- Wielen als markeringspunt van oude dijkdoorbraken;
- Oude afgesneden rivierarmen;
- Vestingwerken (een zestal redouten (kleine veldschansen) en een kleine vesting in de Pannerdense Waard);
- Huis Aerdt (bij Herwen);
- Villa/buitenplaats in Aerdt.

Huis Aerdt en de villa/buitenplaats bij Aerdt zijn aangewezen als Rijksmonument. Ook elders in het buitengebied ligt een aantal gebouwen die bescherming genieten als Rijksmonument.

Archeologie

De oudste bewoningsplekken herbergen vaak een waardevol bodemarchief. Volgens de inventarisatiegegevens van de provincie heeft het grootste deel van het binnendijkse gebied een hoge trefkans op archeologische vondsten. Het gebied tussen Pannerden, Herwen en Aerdt heeft een middelhoge trefkans op archeologische vondsten.

¹ Bron: Cultuurhistorie, historische geografie, archeologie en monumenten. Achtergronddocument bij de Omgevingsplannen Gelderland, 1996.



Cultuurhistorische relictten

In de gemeente Rijnwaarden is een aantal archeologische vondsten gedaan aan de Pannerdensedijk en in de Geuzenwaard. Deze wijzen erop dat reeds in de periode tussen 5300-2000 v.Chr. hier mensen aanwezig waren. Deze gebieden hebben een beschermde status gekregen als archeologisch monument. Plankaart 2 brengt de archeologische waarden in beeld.

2.5 INVENTARISATIE VAN BIOTISCHE EN ABIOTISCHE WAARDEN

Plankaart 2 brengt de aspecten van de dode en levende natuur in beeld die beschermd moeten worden teneinde de grote natuur- en landschapswaarden van het buitengebied te kunnen behouden en verder te kunnen ontwikkelen. De inhoud van deze kaart komt in deze paragraaf aan de orde.

Bos, natuurterrein en natte natuurwaarden

De beschermenswaardige bossen en natuurterreinen zijn op plankaart 2 in een donkergroene en roze kleur weergegeven. De bossen en natuurterreinen in het Rijnstrangengebied hebben een speciale waarde als natte natuur.



Kleine landschapselementen

In het kader van het Landschapsbeleidsplan (LBP) zijn kleine landschapselementen geïnventariseerd, zoals houtsingels, pollens, poelen en heggen. De inventarisatie is later geactualiseerd voor het Landschapsontwikkelingsplan (LOP). Zodoende beschikt de gemeente over een actuele kaart waarop de elementen staan aangegeven. Plankaart 2 brengt deze verspreid liggende elementen in beeld.

Waterhuishouding

Het waterbeheer in gebieden met deze aanduiding is mede gericht op het behoud van de natte natuurwaarden in het Rijnstrangengebied. Binnen de gebieden met deze aanduiding vallen verder ook gronden waar veel kwel voorkomt, met name in het oostelijk deel van de gemeente waar deze kwel afkomstig is van het systeem van Montferland. Het is kalkrijke kwel en daardoor belangrijk voor zeldzame plantensoorten.

Verder liggen in deze zone een aantal wielen die een bijzondere landschappelijke en historische waarde hebben. Zij zijn een relict van een dijkdoorbraak in het verleden. Wielen zijn vaak belangrijke leefgebieden voor amfibieën (waaronder de kamsalamander en rugstreeppad), met name wanneer er geen vis voorkomt in het wiel.

Bodemreliëf

In nationaal opzicht is het Rijnstrangengebied uniek. Het gebied wordt dan ook beschouwd als "aardwetenschappelijk waardevol". De natuurlijke hoogte verschillen in het gebied moeten behouden blijven. Het Rijnstrangengebied heeft ook een bodemkundige waarde. Deze waarde wordt ontleend aan de bodemkundige opbouw die grotendeels intact is. Door de aanwezigheid van smalle geulen en oude strangen kent het gebied een hoge bodemdiversiteit, niet direct als gevolg van textuurverschillen, maar door variatie in grondwaterdiepten.

Waardevolle houtopstanden

In het agrarisch gebied komen diverse soorten houtopstanden voor. Meestal betreft het meidoornhagen en hoogstamfruitbomen. Vooral rondom Spijk zijn veel doornhagen aanwezig. In de Eendenpoelse Buitenpolder en de Kleine Gelderse Waard komen verspreid boomgroepen voor. Ze versterken hier het kleinschalige karakter en de variatie van het gebied. Naast de landschappelijke betekenis zijn houtopstanden belangrijk als dekking voor bijvoorbeeld de das of ter oriëntatie voor vleermuizen. De houtopstanden vormen ook het leefgebied of broedgebied voor tal van insecten en vogels.

Archeologisch waardevol terrein en gebieden met hoge en middelhoge archeologische verwachtingswaarde

Op de gronden met de aanduiding "Archeologisch waardevol terrein" en de gronden met een hoge of middelhoge archeologische verwachtingswaarde kunnen ingrepen in de bodem niet zonder meer worden toegestaan, omdat dit schadelijk zou kunnen zijn voor het historisch bodemarchief.

Stiltegebieden

Zie het hoofdstuk over milieubeleid.

Beschermingszone Vogels

De (veelal) open gebieden die waardevol zijn voor weidevogels en/of ganzen en die ook in het streekplan als zodanig zijn benoemd zijn op de plankaart opgenomen.



3. HET BESTAANDE GEBRUIK VAN DE GROND

Dit hoofdstuk biedt een globaal beeld van de belangrijkste gebruiksfuncties in het buitengebied waarvoor een ruimtelijke regeling in dit bestemmingsplan is opgenomen. Voor de steenfabrieken en grote delen van de uiterwaarden worden aparte bestemmingsplannen gemaakt.

De belangrijkste grondgebruiker in het buitengebied is de landbouw, althans gemeten naar de oppervlakte grond die daarvoor in gebruik is. Een goede tweede zijn natuur en recreatie (met name de Bijland en omgeving). Economisch van groot belang zijn ook allerlei niet-agrarische bedrijfsactiviteiten die al of niet in combinatie met een agrarisch bedrijf in het buitengebied worden uitgeoefend. En, last but not least, het buitengebied is ook een gebied dat in trek is als woonplaats.

3.1 LANDBOUW

Afgaande op cijfers van het CBS² is het aantal agrarische bedrijven gedaald van 92 in 1990 naar 51 in 2009.

Dat houdt in dat in die periode elk jaar gemiddeld 2 agrarische bedrijven gestopt zijn. De algemene verwachting is dat deze trend verder door zal zetten. Hoeveel bedrijven de komende jaren zullen worden beëindigd is afhankelijk van een aantal factoren. Enerzijds zijn dat externe factoren, zoals marktontwikkelingen, anderzijds speelt de situatie op het bedrijf zelf een rol, bijvoorbeeld een te geringe bedrijfsomvang, waardoor noodzakelijke investeringen niet meer gedaan kunnen worden of het ontbreken van een opvolger voor het bedrijf.

Hoewel het aantal bedrijven afgenomen is, nam de totale productieomvang van de agrarische sector in die jaren met bijna 4% toe. De gemiddelde productieomvang per bedrijf is dus flink gestegen.

De meeste bedrijven worden gerekend tot de graasdierhouderij. Dit zijn ook de bedrijven met de grootste productieomvang, uitgedrukt in het aantal nge (=Nederlandse groottenheid). Meestal zijn dit gespecialiseerde melkveebedrijven. Daarnaast zijn ook de tuinbouw- en blijvende teelt (waaronder de fruitteelt) en akkerbouwbedrijven redelijk vertegenwoordigd in Rijnwaarden. Ongeveer een op de zes bedrijven heeft een combinatie van verschillende bedrijfstakken. Intensieve veehouderij komt in Rijnwaarden slechts bij een paar bedrijven voor.

² Centraal Bureau voor de Statistiek, Landbouwtellingen

De beste productieomstandigheden voor de agrarische bedrijvigheden zijn te vinden in het zogenaamde Dorpenlint. Hier kan de waterhuishouding optimaal worden afgestemd op de behoeften van de agrariër. Hier zijn de percelen ook het beste ontsloten.

3.2 NIET-AGRARISCHE BEDRIJVEN

In het buitengebied van de gemeente Rijnwaarden komen (buiten de steenfabrieken) niet-agrarische bedrijven voor. Enkele van deze bedrijven zijn ontstaan vanuit een agrarisch bedrijf of hebben hier een nauwe relatie mee. De overige bedrijven missen die relatie. Het is niet verwonderlijk dat een aantal bedrijven gerelateerd is aan de rivier en de scheepvaart, zoals scheepstalling, scheepsreparatie en goederenoverslag. Het volgende overzicht geeft een indruk van de aard van de niet-agrarische bedrijvigheid in het plangebied. De kampeerterreinen zijn in dit overzicht bij de niet-agrarische bedrijven opgeteld.

	<i>Bedrijfstypen</i>	<i>Aantal</i>
Aan agrarische bedrijvigheid verwant	Loon- en grondverzetbedrijf	1
Aan buitengebied gebonden bedrijf	Caravanstalling en –verhuur Kampeerterrein Dierenpension Schietvereniging Visvijvers Hondencursus Hoveniersbedrijf Recreatieschap	8
Horeca	Café/restaurant Logies met ontbijt	2
Overige bedrijfstypen	Installatiebedrijf Timmer- en aannemersbedrijf Detailhandel Garagebedrijf Vuurwerkverkooppunt Loswal en scheepsverlading Scheepsreparatie Scheepstalling	10
<i>Totaal</i>		<i>21</i>

3.3 WONEN

In het buitengebied van de gemeente Rijnwaarden ligt een groot aantal burgerwoningen. Veel van deze woningen zijn van oorsprong boerderijen die in de loop van de tijd hun agrarische functie verloren hebben. Maar er zijn ook woningen die direct als burgerwoning in het buitengebied zijn gebouwd.

In het verleden werden burgerwoningen beschouwd als een ongewenste functie in het buitengebied en werden daarom vaak niet als zodanig bestemd in het bestemmingsplan buitengebied, maar vielen onder het overgangsrecht. In de afgelopen decennia is wonen een geaccepteerde functie in het buitengebied geworden.

De woningen in het buitengebied zijn, uit de aard der zaak, erg in trek bij mensen die hobbymatig dieren houden. De meeste burgerwoningen liggen binnen de verschillende bebouwingslinten langs de oude dijken, zoals de Aerdsedijk, de Herwensedijk en de Polderdijk.

3.4 TOERISME EN RECREATIE

Het rivierenlandschap van Rijnwaarden trekt veel dagjesmensen die geboeid zijn door water in allerlei vormen en gedaanten. Het landschap biedt een voortdurende afwisseling, zeker ook tegen de achtergrond van het hoger gelegen Montferland. Vooral routegebonden recreatievormen als wandelen en fietsen krijgen daardoor een hogere attractiewaarde. Een tweede belangrijke categorie zijn de waterrecreanten die verblijf houden op en aan de oevers van de Bijland en de Rijn.

Verblijfsrecreatie

In het buitengebied van de gemeente Rijnwaarden bevinden zich twee grote terreinen voor verblijfsrecreatie: recreatiepark "De Bijland" bij Tolkamer en camping en recreatiecentrum "De Aerdtse Wacht" bij Aerdt. Recreatiepark "De Bijland" is het grootste verblijfsrecreatieve terrein en is gelegen naast het watersportgebied De Bijland. Het park beschikt over 255 vaste plaatsen en diverse voorzieningen, waaronder een tennisbaan en een aanlegsteiger voor boten.

De Aerdtse Wacht heeft 155 vaste plaatsen en 20 trekkersplaatsen. De camping beschikt over speelvoorzieningen, een overdekt verwarmd zwembad, een winkel, horeca en een internetcafé. Tevens is er één dienstwoning en een feestzaal aanwezig. Deze feestzaal kan ook gebruikt worden voor bruiloften en andere feesten.

Verder bevinden zich in het buitengebied nog enkele kleinere kampeerterreinen, zoals camping "De Rijnstrangen" aan de Beuningsestraat in Aerdt en minicamping "De Himmeling" aan de Herwensedijk in Herwen. Daarnaast liggen in het buitengebied enkele locaties waar logies met ontbijt wordt aangeboden.

Dagrecreatie

Wandel- en fietspaden ontsluiten het buitengebied voor inwoners en bezoekers. Met name vanaf de vele dijken kan het landschap goed worden bekeken. Het aantal fiets- en wandelpaden neemt nog gestaag toe. Zo is eind 2004 een fietspad over de Loosjesdijk door de Geuzenwaard opengesteld en midden 2005 kwam een fietspad beschikbaar door de Ossenwaard langs de Oude Rijn. Dit laatste fietspad is een recreatieve fietsverbinding tussen de vroegere grensovergang Elten/Lobith en Huis Aerdt in Herwen.

De Bijland

De Bijland is een verhaal apart. Deze plas met de omringende oevers, de bijbehorende camping en de jachthaven is het concentratiepunt van de waterrecreatie in Rijnwaarden. Op en rondom de Bijland vindt een groot scala aan activiteiten plaats die bijdragen aan de naamsbekendheid van de gemeente op recreatief gebied.

Langs de westelijke oever ligt een dagrecreatieterrein met een ruim zandstrand, jollen- en surfstrand en een aantal sport- en spelvoorzieningen. Voor groepen is een groepskampeerterrein beschikbaar. Dit terrein ligt bij de invaart vanaf de Rijn naar De Bijland en is circa 1 hectare groot. Op deze locatie kunnen bedrijven op aanvraag buitenactiviteiten en evenementen organiseren. De locatie is geschikt voor sportieve evenementen, zoals sportdagen, kinderspelweken, zeskampen en personeelsfeesten of het rijden met quads en jeeps, het bouwen van vloten, het boogschieten e.d.

Scoutinggroepen en verenigingen kunnen op aanvraag tegen een geringe vergoeding overnachten met tenten. Andere kampeermiddelen zijn niet toegestaan. Op het terrein is een toiletvoorziening met wasplaatsen en er mag gebarbecued worden.

Het oostelijke deel van de plas is ingericht als speedbootbaan. Deze kan benut worden van 1 april tot en met 30 oktober. De jachthaven heeft een capaciteit van 400 ligplaatsen.

De verdere ontwikkeling van dit recreatiegebied vraagt om een zorgvuldige afweging, gelet op de grote natuurwaarde van de plas en het gebied eromheen.

Sportcomplexen

In het buitengebied verspreid liggen een aantal sportparken die vooral bedoeld zijn voor de plaatselijke bevolking. Elk dorp beschikt over een eigen sportpark.

4. HET RUIMTELIJK BELEID VOOR HET BUITENGEBIED

4.1 HOOFDLIJNEN VAN BELEID

Algemeen

Rijnwaarden heeft een mooi buitengebied. Het beleid van de gemeente is gericht op het behoud van de economische vitaliteit binnen een fraaie setting van natuur en landschap.

De landbouw is van oudsher een belangrijke beheerder van het buitengebied. Zij levert een belangrijke bijdrage aan de economische vitaliteit van het gebied en het beheer van het landschap. De landelijke trend waarbij het aantal agrarische bedrijven sterk afneemt, terwijl de totale productie gelijk blijft, doet zich ook hier voor. De omvang per bedrijf neemt dus toe en daarmee ook de ruimtebehoefte op het bouwperceel. De bedrijven met een goed toekomstperspectief moeten daarom de ruimte krijgen voor verdere ontwikkeling.

De economische vitaliteit van het buitengebied kan voorts worden versterkt door nieuwe economische dragers. Agrariërs kunnen een aanvullend inkomen verdienen uit nevenfuncties op de boerderij, natuur- en landschapsbeheer of recreatie. Nieuwe functies zijn mogelijk als een agrarisch bedrijf wordt beëindigd, in ruil voor sloop van de overtollige bedrijfsgebouwen. En meer dan voorheen zijn er mogelijkheden voor nieuwe woningen in het buitengebied.

De gemeente wil zelf de toeristisch-recreatieve betekenis van het buitengebied versterken door ruimte te bieden aan nieuwe ontwikkelingen op dit gebied: het ontwikkelen van routes, het versterken van de toeristische betekenis van De Bijland (ook in de winter) en het realiseren van een "toeristische trekker".

Het buitengebied van Rijnwaarden heeft een grote betekenis voor natuur en landschap. Met name in het Rijnstrangengebied en in het buitendijkse gebied zijn bijzondere natuurgebieden aanwezig. De provincie stimuleert deze ontwikkeling. Deze wordt in veel gevallen gecombineerd met ontgroningen die plaatsvinden ten behoeve van de klei-of zandwinning en/of in het kader van de rivierverruiming.

De verdere ruimtelijke ontwikkeling van het buitengebied moet plaats vinden met respect voor de bestaande kwaliteit van het milieu. Grote delen van het buitengebied maken deel uit van een stiltegebied. Dat betekent dat niet elke activiteit zomaar kan worden toegelaten en dat bestaande lawaaiige activiteiten aan grenzen gebonden zijn.

De toenemende woonfunctie van het buitengebied kan leiden tot conflictsituaties met de agrarische functie (met name geur en stank). Dit vraagt om een zorgvuldig omgaan met de bestaande regelgeving en een goede handhaving.

Accentverschillen per gebied

Landschappelijk en functioneel gezien wordt het buitengebied gekenmerkt door een heldere driedeling: Rijnstrangen, dorpenlint en uiterwaarden. Deze driedeling leidt ook tot een ruimtelijk beleid dat voor de drie zones duidelijke verschillen vertoont. Dit gebiedsgerichte beleid wordt hier in grote lijnen geschetst.

Rijnstrangen

Het Rijnstrangengebied kent een sterke verweving van natuur en landbouw. Het gebied behoort tot de Ecologische Hoofdstructuur van Nederland (EHS) en is ook grotendeels een zogenaamd Natura 2000-gebied (zie par. 4.8). De vroegere, deels verlande stroombeddingen met aangrenzende rietlanden en moerasbossen zijn ingericht als natuurgebied. Daarnaast zijn grote delen in agrarisch gebruik. In het gebied ligt een aantal agrarische bedrijven. Het agrarische gebruik kan worden voortgezet met inachtneming van de aanwezige natuurwaarden. Op veel plaatsen vindt – op vrijwillige basis – een aangepast agrarisch gebruik plaats, waarbij het agrarisch beheer is afgestemd op de natuur. Het Gebiedsplan Natuur en Landschap geeft aan dat ten minste 50 % van de Pannerdense Waard, Groote Gelderse Waard, Rosandepolder en Eendenpoelse Buitenpolder in aanmerking komt voor beheer dat (mede) op natuur is gericht.

Verder worden de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden van de Rijnstrangengebied bepaald door het feit dat het gebied in de toekomst bij hoogwater in de Rijn misschien weer een waterbergende kan krijgen (zie Beleidskader par. 3.2)

Het recreatieve (mede)gebruik van het gebied kan verder worden ontwikkeld door de aanleg van wandel- en fietsroutes. Zo ontstaan er meer mogelijkheden voor de “beleving van het landschap”, een doelstelling van het landschapsbeleid.

Nevenfuncties en hergebruiksfuncties op (vrijkomende) agrarische of andere bedrijven zijn mogelijk als dit verenigbaar is met de natuurdoelstelling van het gebied. Functies als natuur- en landschapsbeheer, ontwikkeling van streekeigen producten en kleinschalige vormen van toerisme en recreatie worden als passend beschouwd. Ook de omschakeling naar wonen is

hier een mogelijke ontwikkeling. Verder kunnen hier onder een aantal duidelijk omschreven voorwaarden landgoederen worden ontwikkeld.

Een belangrijk deel van de Rijnstrangen heeft de bestemming "Bos en natuurterrein". De agrarische gronden in dit gebied vallen binnen de bestemming "Agrarisch gebied met hoge natuur- en landschapswaarden".

Dorpenlint

Het dorpenlint is van oudsher het belangrijkste landbouwgebied van de gemeente. Hier worden aan de landbouw ruime mogelijkheden voor verdere ontwikkeling geboden. Ook zijn hier kansen voor niet-grondgebonden agrarische activiteiten. In het dorpenlint zijn meer mogelijkheden voor het hergebruik van vrijkomende gebouwen dan in de Rijnstrangen. Dat geldt ook voor de ontwikkeling van een nieuw landgoed. De ruimtelijke ontwikkeling dient plaats te vinden met behoud van de landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken van het gebied en mag niet nadelig zijn voor omliggende agrarische bedrijven.

Om Rijnwaarden als toeristische gemeente beter op de kaart te zetten, wil het gemeentebestuur in de Ossenwaard een toeristische trekker realiseren in de vorm van een historisch themapark.

Het dorpenlint valt grotendeels in de bestemming "Agrarisch gebied".

Uiterwaarden

De uiterwaarden hebben primair een functie voor waterberging. Ze overstromen bij hoog water. Het uiterwaardengebied ligt ook binnen de Ecologische Hoofdstructuur en valt ook samen met een Natura 2000-gebied. Grote delen hebben al een natuurfunctie, maar er zijn ook nog gronden in agrarisch gebruik.

Bestaande functies zijn ondergeschikt aan de waterbergende functie. De "Beleidslijn Grote Rivieren", die op 14 juni 2006 in werking is getreden, legt restricties op aan de uitbreiding van bebouwing. Dit mag echter niet leiden tot het op slot zetten van de bestaande bedrijvigheid. De continuïteit van deze bedrijven dient te zijn verzekerd. De bedrijfsgebouwen kunnen een nieuwe bedrijfsfunctie krijgen mits daarbij het waterbergend vermogen van het winterbed niet wordt aangetast. In de toekomst kan de betekenis voor natuur toenemen. In het Gebiedsplan Natuur en Landschap Gelderland (en eerder in het

Raamplan Gelderse Poort Oost en het Inrichtingsplan Rijnwaardense uiterwaarden) is voor een groot deel van de uiterwaarden natuurontwikkeling voorzien.

Een belangrijk deel van de uiterwaarden heeft de bestemming "Bos en natuurterrein" . De overige gronden in de bestemming "Buitendijks gebied". Om de waterbergende functie van de uiterwaarden veilig te stellen is dit gebied voorzien van de dubbelbestemming "Waterstaatsdoeleinden".



4.2 LANDBOUW

De meeste agrarische bedrijven liggen in het dorpenlint. In het Rijnstrangengebied liggen een paar en in de uiterwaarden ligt geen enkel agrarisch bedrijf meer. De gemeente Rijnwaarden wil continuïteit bieden aan de bestaande agrarische bedrijven. Zij moeten voldoende ruimte krijgen om zich op een normale manier te kunnen ontwikkelen. De omvang van de bouwpercelen is daarop afgestemd. Tevens is de mogelijkheid geschapen om naast het agrarische bedrijf binnen de bedrijfsbebouwing andere bedrijfsactiviteiten op te starten. Uiteraard is dit alleen mogelijk als deze activiteiten bij de locatie passen, niet tot extra hinder leiden en geen afbreuk doen aan het landschap.

Bestaande agrarische bedrijven

Het beleid is erop gericht om de agrarische bedrijven op de bestaande locaties de mogelijkheid te bieden de bedrijvigheid te handhaven en eventueel uit te breiden. Het bestemmingsplan biedt geen mogelijkheden voor vestiging van bedrijven op nieuwe locaties.

De gemeente heeft in beginsel een agrarisch bouwperceel toegekend aan elke agrariër die agrarische activiteiten ontplooit met een meer dan hobbymatig karakter (10 nge en meer³). De gemeente heeft ook agrarische bouwpercelen toegekend in situaties waarin de betrokkene aan de volgende voorwaarden voldoet: hij of zij beschikt reeds over een agrarisch bouwperceel op basis van het vigerende bestemmingsplan en hij of zij beschikt over een melding of een vergunning op grond van de Wet milieubeheer. Daarbij is niet gelet op de schaal van de activiteiten, deze kan geringer zijn dan 10 nge.

Bij het beoordelen en het vaststellen van de gewenste of noodzakelijke omvang van agrarische bouwpercelen baseert de gemeente zich op de globale uitgangspunten die met het LTO zijn besproken is(zie de tabel op de volgende bladzijde).

³ Nge staat voor Nederlandse grootte eenheid; ter vergelijking

- 1 melkkoe is 1,2 nge
- 1 ha grasland is 1,0 nge
- 1 paard (3 jaar en ouder) is 1,5 nge
- 1 zoogkoe is 0,25 nge

Nge	Type bedrijf	Omvang agrarisch bouwperceel
Tot 10 nge	Hobbymatig	Woonbestemming of bouwperceel afgestemd op bestaande bebouwing
10 tot 40 nge	Deeltijdbedrijf	Bouwperceel afgestemd op bestaand erf
40 tot 70 nge	Reëel agrarisch bedrijf	Bouwperceel met beperkte uitbreidingsruimte
Meer dan 70 nge	Volwaardig agrarisch bedrijf	Bouwperceel met noodzakelijk uitbreidingsruimte, mits landschappelijk goed ingepast.

Zoals uit deze tabel op te maken valt is het beleid erop gericht om volwaardige bedrijven die in een redelijk inkomen kunnen voorzien een ruimer bouwperceel te geven dan kleine, niet-volwaardige, bedrijven. Op deze bouwpercelen dient immers voldoende ruimte te zijn voor bedrijfsuitbreiding en de bouw van grotere stallen. De strengere milieuregelgeving en de regelgeving met betrekking tot het dierenwelzijn heeft immers tot gevolg dat de behoefte aan meer ruimte (per dierplaats) en grotere stallen nog zal toenemen.

Over de begrenzing van de bouwpercelen heeft de gemeente in het kader van de inventarisatie van behoefte van dit bestemmingsplan overleg gevoerd met de agrariërs. Op basis van de inspraak is een aantal vigerende agrarische bouwpercelen weer opgenomen en zijn een aantal begrenzings herzien.

De bedrijfsbebouwing is in principe alleen toegestaan op het agrarisch bouwperceel. Het doel is om de bebouwing zoveel mogelijk te concentreren; dit geldt voor het woonhuis, de schuren en de stallen, maar ook voor mestsilos en sleufsilos. Binnen de bestemming "Agrarisch gebied" kunnen deze laatste voorzieningen middels een ontheffing tot een bepaalde maat ook worden aangelegd buiten het agrarische bouwperceel.

Voor de nog op te bouwen sierviskwekerij aan de Renbaan (ongenummerd) is een afwijkende bouwregeling in het bestemmingsplan opgenomen. De bijbehorende ruimtelijke onderbouwing van het initiatief is als aparte bijlage aan het bestemmingsplan toegevoegd.

Voor de paardenhouderij en het opfokcentrum aan de Herwensedijk 50 is een apart artikel 3a "Paardenhouderij en opfokcentrum" in de regels opgenomen omdat de aard en de schaal van de bebouwing zó sterk afwijkt van de bebouwing van de overige bouwpercelen dat een maatbestemming noodzakelijk is.

Regeling van de intensieve veehouderij

Voor de ontwikkeling van de intensieve veehouderij in het plangebied geldt een planologische regeling die gebaseerd is op de eisen die daaraan gesteld worden in het reconstructieplan Achterhoek en Liemers. Het reconstructieplan definieert een intensieve veehouderij als volgt.

“Een agrarisch bedrijf of een deel van een agrarisch bedrijf waar ten minste 250 m² aan bedrijfsvloeroppervlakte gebruikt wordt als veehouderij volgens de Wet milieubeheer, met uitzondering van veehouderijbedrijven:

- a. met melkrundvee, schapen en paarden;
- b. waar het vee op een biologisch verantwoorde wijze wordt gehouden (conform artikel 2 van de Landbouwkwaliteitswet);
- c. waar dieren gehouden worden uitsluitend - of in hoofdzaak - ten behoeve van het natuurbeheer”.

Ruwweg valt intensieve veehouderij samen met het houden van dieren in stallen (meest voorkomende diersoorten: varkens, pluimvee, kalveren, stieren, nertsen). Deze definitie is opgenomen in de begripsregels van de regels.

Het reconstructieplan wijst het gehele grondgebied van Rijnwaarden aan als verwevingsgebied. Het beleid in een dergelijk gebied is gericht op een agrarische ontwikkeling die rekening houdt met de overige ruimtelijke functies van het gebied (wonen, werken, recreatie en natuur). In het verwevingsgebied is de continuering en de uitbreiding van de intensieve veehouderij bestemmingsplantechnisch tot op zekere hoogte mogelijk.

De bestaande intensieve veehouderijbedrijven en de bedrijven met een intensieve veehouderijtak zijn op plankaart 1 met een “i” aangeduid. Een lijst met deze bedrijven is als bijlage aan het bestemmingsplan toegevoegd.

Voor de bestaande intensieve veehouderijbedrijven of veehouderijen met een intensieve veehouderijtak gelden de volgende bepalingen.

- *Maximaal 1 ha van de agrarische bouwpercelen mag benut worden voor het oprichten van bouwwerken ten behoeve van de intensieve veehouderij.*
- *Indien de vergunde bebouwingsoppervlakte ten behoeve van de intensieve veehouderij ten tijde van de tervisielegging van dit plan meer ruimte inneemt dan 1 ha, dan geldt die*

oppervlakte en het daarbij horende aantal dierplaatsen als de maximaal toelaatbare ruimte voor deze bedrijfstak.

- *Een verruiming van de bebouwde oppervlakte ten behoeve van de intensieve veehouderij en een in dat verband noodzakelijke verruiming van het bouwperceel is alleen toelaatbaar indien deze verruiming nodig is om te voldoen aan de wettelijke eisen van dierenwelzijn en veterinaire gezondheid. Voorwaarde daarbij is dat het aantal dierplaatsen niet toeneemt. Deze verruiming is alleen mogelijk middels een planwijziging ex art. 3.6 Wro.*

Binnen de bestemming "Agrarisch gebied" is het mogelijk om middels een planwijziging ex art. 3.6 Wro een grondgebonden veehouderijbedrijf geheel of gedeeltelijk om te zetten in een intensief veehouderijbedrijf, mits daarbij de maximale omvang van 1 ha van het agrarische bouwperceel ten behoeve van de intensieve veehouderij in acht wordt genomen.



Vergroten of wijzigen van de vorm van het bouwperceel

De vorm van het bouwperceel kan worden gewijzigd. Verder kunnen de bouwpercelen middels een wijziging worden uitgebreid tot 2 ha, indien dat voor een normale economische ontwikkeling

van het bedrijf nodig is. Voor een vormwijziging of een uitbreiding met meer dan 300 m² is een planwijziging ex artikel 3.6 Wro nodig.

Een uitbreiding met meer dan 300 m² is alleen mogelijk als daar eerst een onafhankelijk advies over wordt ingewonnen. Een uitbreiding of vormwijziging dient verder zó te geschieden dat de waarden van het gebied niet worden aangetast. Verder moet de uitbreiding of vormwijziging landschappelijk goed worden ingepast (zie ook Bijlage met "Handreiking beplanting, inrichtingsplan". Het splitsen van agrarische bouwpercelen is niet mogelijk om te voorkomen dat het landelijke gebied versteent.

Bouwen buiten het bouwperceel

Het is niet mogelijk om buiten het bouwperceel te bouwen. Bestaande bouwwerken die niet in een bouwperceel zijn opgenomen vallen onder het overgangsrecht, met dien verstande dat expliciet wordt uitgesloten dat zij worden vernieuwd of uitgebreid. Het bouwen van schuilgelegenheden voor dieren is dus ook niet toegestaan, omdat deze in het algemeen geen functionele meerwaarde hebben voor het agrarisch bedrijf.

Er is wel een regeling opgenomen om buiten het bouwperceel de aanleg van sleufsilo's en mestopslagplaatsen tot een oppervlakte van maximaal 500 m² mogelijk te maken. Deze regeling geldt alleen voor agrarische bouwpercelen welke gelegen zijn in de bestemming "Agrarisch gebied".

Nieuwvestiging

Het landelijke gebied van Rijnwaarden is klein en het behoud van openheid is een belangrijk beleidsdoel. Daarom maakt het bestemmingsplan het oprichten van een agrarisch bedrijf op een nieuwe locatie niet mogelijk.

Indien er toch een dringende noodzaak bestaat om een nieuwe agrarische bouwlocatie te ontwikkelen, omdat daarmee elders een belangrijke ruimtelijke of milieuwinst te behalen valt, dan is een planherziening de daarvoor geëigende weg. Het dorpenlint (de bestemming "Agrarisch gebied" geldt als het meest geschikte gebied voor eventuele nieuwvestiging.

Teeltondersteunende voorzieningen en glastuinbouw

In de gemeente Rijnwaarden zijn geen glastuinbouwbedrijven aanwezig. Nieuwe glastuinbouwbedrijven of het doorgroeien naar een glastuinbouwbedrijf worden – conform het streekplan – overal uitgesloten. Ook een omschakeling naar boom- of sierteelt is

uitgesloten. Dit zou een aantasting betekenen van de openheid, die voor grote delen van het buitengebied zo kenmerkend is.

In de bestemming "Agrarisch gebied" zijn op en buiten het agrarische bouwperceel teeltondersteunende voorzieningen toegestaan. Op de agrarische bouwpercelen mogen kassen en menstoegankelijke tunnels (minimaal 1,50 meter hoog) die bouwvergunningplichtig zijn worden opgericht tot een maximale oppervlakte van 1000 m² in totaal. Middels een ontheffing kan de oppervlakte van de bestaande kassen en menstoegankelijke voorzieningen nog worden uitgebreid tot maximaal 1500 m² in totaal.

Buiten de agrarische bouwpercelen is het mogelijk om bodembedekkende folies, lage plastic kappen en tunnels te gebruiken die niet voor de mens toegankelijk zijn (maximaal 1,50 meter hoog), indien en voor zover dit gebruik niet in strijd is met een aantal te beschermen waarden (zie par. 4.8 over het aanlegvergunningstelsel). Het bouwen en gebruiken van teeltondersteunende voorzieningen binnen de bestemmingen "Agrarisch gebied met hoge natuur- en landschapswaarden" en "Buitendijks gebied" is niet toegestaan.

Tweede agrarische bedrijfswoning

In principe is per agrarisch bedrijf één bedrijfswoning toegestaan. De bouw van een tweede agrarische bedrijfswoning kan in bepaalde omstandigheden noodzakelijk zijn. Om daarvoor in aanmerking te komen dient de agrariër aan te tonen dat de continuïteit van het bedrijf zonder een extra dienstwoning in gevaar komt. De tweede bedrijfswoning moet nodig zijn om ook buiten de normale werkuren en op niet voorziene tijdstippen controle en toezicht op het bedrijf te kunnen houden. Bij de beoordeling van de noodzaak van een tweede woning zullen ook de aard en omvang van het bedrijf betrokken worden.

In de bestemming "Agrarisch gebied" wordt de bouw van een tweede bedrijfswoning middels een ontheffingsprocedure mogelijk gemaakt.

Nevenfuncties bij agrarische bedrijven

Aan bestaande agrarische bedrijven wordt de mogelijkheid geboden om ook niet-agrarische activiteiten te ontplooiën. Op deze wijze kan aan agrariërs een aanvullend inkomen worden geboden en wordt de multifunctionaliteit van het platteland bevorderd. Voor het gebruik van agrarische bedrijfsbebouwing voor niet agrarische activiteiten gelden een aantal algemene voorwaarden, onder andere dat er geen aanzienlijke verkeersaantrekkende werking optreedt en dat er geen detailhandel plaatsvindt, anders dan verkoop van lokaal

geproduceerde agrarische producten. Verder zal ook onderzocht moeten worden of de betreffende activiteit in milieuhygiënisch zin goed bij de betreffende locatie past.

In bijlage E is een lijst opgenomen van functies die in beide bestemmingen kunnen worden toegestaan. De functies die worden toegestaan verschillen per bestemming. In de bestemming "Agrarisch gebied" (het dorpenlint) kunnen beduidend meer nevenactiviteiten worden gestart dan in de bestemming "Agrarisch gebied met hoge natuur- en landschapswaarden" (de Rijnstrangen).

De bedrijfsfuncties vallen in de milieucategorieën 1 tot 3.1 volgens de Brochure Bedrijven en milieuzonering van de VNG (Uitgave 2007). Dat zijn bedrijfsactiviteiten die, gelet op de mogelijke hinder, in het buitengebied zó ten opzichte van woningen van derden gesitueerd moeten worden dat een afstand tot (maximaal) 50 meter bewaard kan worden.

Afhankelijk van de bestemming waarin de bebouwing ligt kan worden gedacht aan:

- *verblijfsrecreatie (b.v. minicamping, logies en ontbijt, kleinschalige horeca);*
- *dagrecreatie (b.v. verhuur fietsen of paarden);*
- *zorgfuncties en medische functies (b.v. kuuroord, therapieruimten)*
- *aan de landbouw verwante functies (b.v. agrarische hulpbedrijven, toeleverende bedrijven, zorgboerderijen);*
- *opslag van goederen (b.v. inboedels);*
- *dienstverlenende bedrijven (b.v. belastingadvies) ;*
- *ambachtelijke verwerking van landbouwproducten;*
- *andere ambachtelijke bedrijven.*

Elk bedrijf mag bij rechte 350 m² van de bebouwing gebruiken voor een aantal niet-agrarische functies, mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. In de bestemming "Agrarisch gebied" kunnen middels een ontheffing bedrijfsactiviteiten met een grotere oppervlakte worden toegelaten. Het gebruik van vrijkomende bebouwing voor de stalling van caravans en boten is mogelijk op basis van de algemene gebruiksregels. Voor een aantal functies op het gebied van de verblijfsrecreatie geldt een afwijkende regeling die nader wordt toegelicht in paragraaf 4.7.

4.3 FUNCTIEWIJZIGING BIJ BEÏNDIGING VAN EEN AGRARISCH BEDRIJF

Het aantal agrarische bedrijven neemt gestaag af. In de komende jaren zullen veel agrarische bedrijfsgebouwen hun functie verliezen. Afhankelijk van de ligging en de toestand waarin de gebouwen verkeren kunnen de gebouwen een nieuwe niet-agrarische functie krijgen. De meest

voor de hand liggend is een woonfunctie, al of niet gevormd door meerdere wooneenheden. Een andere mogelijkheid is een woning in combinatie met een bedrijf.

Het dorpenlint biedt de meeste mogelijkheden voor functiewijziging. In het Rijnstrangengebied zijn na beëindiging van het agrarische bedrijf alleen functies toegelaten op het gebied van de verblijfsrecreatie en zorg.

Functiewijziging naar werken

De vervolgfuncties zijn dezelfde als die welke als nevenfunctie worden toegelaten (zie Bijlage E). De niet-agrarische functie mag in beide bestemmingen maximaal 500 m² van de bebouwing in beslag nemen. Bij de omschakeling van een agrarisch bedrijf naar een niet-agrarisch bedrijf zijn dit belangrijkste ruimtelijke randvoorwaarden:

- *de bedrijfswoning blijft als (burger)woning in stand;*
- *de vestiging vindt plaats binnen de bestaande gebouwen;*
- *karakteristieke bebouwing blijft gehandhaafd, minimaal 50% van de voormalige bedrijfsbebouwing wordt gesloopt;*
- *de verkeersaantrekkende werking neemt niet substantieel toe;*
- *parkeren en laden en lossen vinden plaats op eigen erf;*
- *de initiatiefnemer overlegt aan het college van B & W een inrichtingsplan (zie de bijlage Handreiking beplanting en inrichtingsplan);*
- *buitenopslag is niet toegestaan;*
- *de belangen van de ruimtelijke functies in de omgeving mogen niet worden geschaad en de milieuhygiënische consequenties (w.o. geluid en geur) zijn aanvaardbaar.*

Functiewijziging wordt mogelijk gemaakt middels een wijzigingsprocedure ex art. 3.6 Wro. Het agrarisch bouwperceel vervalt en het terrein krijgt de bestemming "Niet-agrarisch bedrijf". Belangrijk is het besef bij de aanvrager dat een verdere groei van de niet-agrarische activiteit ter plaatse onmogelijk is.

Functiewijziging naar wonen

Niet alleen de bebouwing van agrarische bedrijven die nu nog een agrarische bestemming hebben, maar ook de bebouwing van voormalige agrarisch bedrijven kan worden verbouwd tot wooneenheden of plaats maken voor woningen of gebouwen met wooneenheden. Deze flexibiliteitsregels gelden echter niet voor de buitendijks gelegen voormalige agrarische

bouwpercelen omdat een toename van het aantal woningen in het buitendijks gelegen gebied ongewenst is en in strijd met de Beleidslijn grote rivieren.

Een voormalig agrarisch bedrijf is een bedrijf waarvan de gronden een agrarisch bestemming hadden op het moment van de vaststelling van de nu vigerende bestemmingsplannen Herwen en Aerdts 1973 en Pannerden 1979-1988 en de daarop volgende kleine bestemmingsplanwijzingen en vrijstellingen.

Met de vervanging van voormalige agrarische bebouwing door wooneenheden en woningen en de bijbehorende sloop van overbodige bebouwing kan een grote kwaliteitswinst worden bereikt. Niet alles mag gesloopt worden. Belangrijke voorwaarde is dat de voormalige dienstwoning behouden dient te blijven. Hetzelfde geldt voor de karakteristieke en monumentale delen van de bebouwing omdat deze in sterke mate de cultuurhistorische kwaliteit van het landschap en van de locatie in kwestie kan bepalen.

De belangrijkste ruimtelijke mogelijkheden worden hier onder samengevat.

- 1. Eén tot maximaal twee bedrijfsgebouwen mogen worden verbouwd tot meerdere wooneenheden. Als verevening dient minstens 50% van de bestaande gebouwen gesloopt te worden. Elke nieuwe wooneenheid heeft een oppervlakte van minimaal 80 en maximaal 150 m². Per wooneenheid is een bergruimte van maximaal 75 m² toegestaan.*
- 2. Als hergebruik van de voormalige bedrijfsbebouwing voor wonen niet mogelijk is kan na sloop van alle bedrijfsbebouwing vervangende nieuwbouw plaatsvinden in de vorm van meerdere wooneenheden in één gebouw met een omvang van maximaal 50% van de gesloopte bebouwing.*
- 3. Als hergebruik van de voormalige bedrijfsbebouwing voor wonen niet mogelijk is kan na sloop van minimaal 750 m² van de bedrijfsbebouwing één vrijstaande woning worden gebouwd. Indien 1.500 m² of meer van de bedrijfsbebouwing wordt gesloopt mogen ter plaatse twee vrijstaande woningen worden gerealiseerd. De overige bebouwing op het perceel die niet voor de nieuwe woonbestemming benut kan worden dient te worden gesloopt. De initiatiefnemer dient verder bij de realisering van twee woningen een extra vereveningsbijdrage te leveren die in waarde twee maal zo groot is als de bijdrage welke geleverd wordt bij de bouw van één vervangende woning. Deze bijdrage staat los van het inrichtingsplan dat de initiatiefnemer moet maken om de inpassing van de woningen te verantwoorden.*
- 4. Bij sloop van minimaal 1.000 m² van de bedrijfsbebouwing kan er ook voor gekozen worden om de voormalige bedrijfswoning te vergroten tot maximaal 900 m²*

(oppervlakte maximaal 165 m²). In dat geval mag de woning niet nog eens worden gesplitst in meerdere wooneenheden.

Als het een rijksmonument betreft, moet eerst advies worden ingewonnen bij de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, en als het een gemeentelijk monument betreft, het Gelders Genootschap.

Ten slotte is er ook gewoon de mogelijkheid om een agrarisch bedrijf om te zetten in een woonfunctie zonder dat dit gepaard gaat met het creëren van extra wooneenheden of de bouw van meer woningen in ruil voor sloop. In dat geval gelden er geen vereveningsvoorwaarden of voorwaarden met betrekking tot de afbraak van voormalige bedrijfsbebouwing.

4.4 WONEN

Bestaande burgerwoningen, die op een legale manier bewoond worden, krijgen een positieve bestemming. Om verstening van het buitengebied tegen te gaan worden de oppervlakten van de woning en de bijgebouwen gebonden aan maxima.

In oude bestemmingsplannen voor het buitengebied kregen burgerwoningen geen bestemming of aanduiding. Ze vielen onder het overgangsrecht. In die tijd werd het wonen gezien als een functie die niet thuishoorde in het buitengebied en zoveel mogelijk moest worden tegengegaan om de agrarische bedrijven de ruimte te geven. Inmiddels zijn deze inzichten gewijzigd. Het wonen kan als functie niet worden weggedacht uit het buitengebied en verdient daarom een adequate regeling.

Bestaande burgerwoningen

Bestaande burgerwoningen in het buitengebied worden positief bestemd. Geen positieve bestemming krijgt bebouwing die illegaal is opgericht en bewoond wordt zonder dat daar een vergunning voor is.

De gemeente Rijnwaarden hanteert uit oogpunt van eenvoud van handhaving oppervlaktematen. Op basis van een inventarisatie van de oppervlakte van de bestaande burgerwoningen in het buitengebied (veelal voormalige boerderijen) is voor de gemeente Rijnwaarden een maximale oppervlaktemaat van 150 m² reëel en hanteerbaar.

Woningen die kleiner zijn dan 150 m² mogen worden uitgebreid tot het maximum van 150 m². Een woning die nu al groter is dan dit aantal m² mag niet verder worden uitgebreid. Een uitzondering wordt gemaakt voor traditionele, voormalige boerderijen, waar woon- en stalruimte één bouwmassa vormen. De woning mag hier binnen de bestaande bouwmassa worden uitgebreid.

In de uiterwaarden gelden beperktere mogelijkheden. Hier mogen woningen eenmalig met 10% worden uitgebreid tot het maximum van 150 m². Een lijst met de bebouwingsoppervlakten van de woningen in de uiterwaarden is opgenomen in bijlage J bij de regels.

Bijgebouwen bij burgerwoningen

Bij een burgerwoning en ook bedrijfswoningen is maximaal 75 m² aan bijgebouwen toegestaan. De afstand tussen de woning en bijgebouwen bedraagt maximaal 20 meter.

Vervangen van bijgebouwen

Veel van de huidige burgerwoningen behoorden vroeger bij een agrarisch bedrijf. Soms staan er nog veel opstallen bij de woning, meer dan de 75 m² die als regel is toegestaan.

Om te stimuleren dat oude bedrijfsgebouwen worden gesloopt, worden ruimere mogelijkheden toegestaan bij vervangende nieuwbouw. De maximaal toelaatbare oppervlakte van deze nieuwbouw bedraagt 75 m² plus 50% van de bestaande oppervlakte die daarboven uit komt. De resulterende oppervlakte mag echter niet groter zijn dan 375 m².

Andere voorzieningen bij burgerwoningen

Ook andere voorzieningen, zoals een zwembad of een paardenbak, dienen bij de woning te worden geconcentreerd.

De afstand tussen de woning en een zwembad bedraagt niet meer dan 30 meter, een paardenbak ligt minder dan 50 meter van de woning. De aanleg van een paardenbak is alleen mogelijk bij woningen in de bestemming "Agrarisch gebied". Daarvoor moet een ontheffing worden gevraagd, waarbij nadere eisen kunnen worden gesteld aan de situering en inrichting. Bovendien moet rekening worden gehouden met een afstand van minimaal 50 meter tot naastgelegen woningen.

Toegestane functies bij burgerwoningen

Binnen de woonbestemming zijn ondergeschikte functies als een aan-huis-gebonden beroep zonder meer toegelaten. Ook een aan-huis-gebonden bedrijf is in bepaalde gevallen mogelijk na ontheffing. Het gaat om lichte vormen van (ambachtelijke) bedrijvigheid, die niet vergunning- of meldingsplichtig zijn op grond van de milieuwetgeving. Dit zijn de zgn. categorie 1-bedrijven, dan wel daarmee gelijk te stellen wat betreft de gevolgen voor de omgeving.

Een aan-huis-gebonden beroep of bedrijf mag maximaal 40% van het woonoppervlak in beslag nemen met een maximum van 50 m². Het wonen blijft altijd de hoofdfunctie. Onder de regeling van het aan huis gebonden bedrijf vallen ook een aantal recreatieactiviteiten (zie daarvoor ook par. 4.7 over Toerisme en recreatie).

In de woningen die in de bestemming "Bos en natuurterrein" liggen kan geen aan-huis-gebonden beroep of bedrijf worden uitgeoefend. Deze keuze is gemaakt om de waarden van deze gebieden te beschermen tegen een eventuele verkeersaantrekkende werking van deze activiteiten.

Mantelzorg

In de Wet maatschappelijke ondersteuning wordt mantelzorg als volgt gedefinieerd: "langdurige zorg(..)aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt".

In veel gevallen woont de zorgbehoevende in huis bij degene of degenen die hem of haar zorg verlenen en maak allen gebruik van dezelfde voorzieningen. In dat geval spreekt men van "inwoning". Daarvan is ook sprake als voor de zorgbehoevende een aparte aanbouw van de woning is gebouwd of ingericht met aparte voorzieningen, mits deze aanbouw in verbinding staat met de rest van de woning en niet is voorzien van een aparte ingang.

De gemeente stelt zich op het standpunt dat de toelaatbare oppervlakte van woningen in het buitengebied over het algemeen groot genoeg is voor inwoning in het kader van de mantelzorg.

Indien dit onvoldoende mocht zijn is er ook nog een mogelijkheid om een bijgebouw in het kader van de mantelzorg op tijdelijke basis in te richten als "afhankelijke" woonruimte. Daarvoor kan een bestaand bijgebouw worden gebruikt, maar het is ook mogelijk voor dat doel een nieuw

bijgebouw op te richten. In deze gevallen is er niet meer sprake van inwoning omdat de hulpbehoevende gaat beschikken over een eigen woonruimte met eigen voorzieningen.

Het inrichten van een afhankelijke woonruimte is mogelijk middels een ontheffing. De belangrijkste voorwaarden zijn de volgende. De maximaal toelaatbare oppervlakte van de woonruimte bedraagt 60 m². De woonruimte mag niet beschikken over een aparte voordeur. De toegang tot de woonruimte dient gesitueerd te aan de achterzijde, gezien vanaf de openbare weg. De afstand tussen de woning en het bijgebouw met de afhankelijke woonruimte bedraagt maximaal 20 meter. Het tijdelijke karakter van de inrichting van de betreffende ruimte als woonruimte moet in een overeenkomst tussen de gemeente en de initiatiefnemer worden vastgelegd. Het bouwen van een nieuw bijgebouw ten behoeve van de mantelzorg dient te geschieden binnen de maatvoering van de regeling voor bijgebouwen en met inachtneming van de bijbehorende hoogtematen. Met andere woorden: het bouwen van een dergelijk onderkomen geeft geen recht op extra bouw mogelijkheden.

Woningsplitsing

Veel woningen zijn voormalige boerderijen. Zij bestaan uit een woongedeelte en een voormalige stalruimte, in één bouwmassa of geschakeld. De voormalige boerderijen hebben vaak grote, steile kappen en zijn qua omvang te groot voor één woning.

Deze voormalige boerderijen kunnen, onder voorwaarden, worden gesplitst in twee of meer wooneenheden. Daarbij wordt getoetst op de volgende criteria:

- *De woningen moeten worden gerealiseerd binnen de bestaande bouwmassa.*
- *Vrijstaande bijgebouwen mogen niet worden omgebouwd tot woonruimte.*
- *Om er twee volwaardige wooneenheden te kunnen realiseren moet het pand een inhoud hebben van minimaal 900 m³. De woningen moeten elk een oppervlakte hebben van minimaal 80 m² en maximaal 150 m².*
- *Bij een inhoud van 1.500 m³ of meer kunnen in de voormalige boerderij drie zelfstandige woningen ondergebracht worden.*
- *De landschappelijke, cultuurhistorische en architectonische waarden van het pand en de omgeving moeten worden gerespecteerd.*
- *De splitsing mag niet leiden tot beperkingen voor nabij gelegen agrarische bedrijven.*
- *Als het een rijksmonument betreft moet eerst advies worden ingewonnen bij de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, en als het een gemeentelijk monument betreft, het Gelders Genootschap.*

Splitsing van oude boerderijen in meerdere woningen is mogelijk middels een planwijziging ex art. 3.6 Wro.

4.5 LANDGOEDEREN

De structuurvisie "Veelzijdigheid in mogelijkheden" geeft aan dat het stichten van nieuwe landgoederen een middel kan zijn om natuur en landschapswaarden te realiseren. Met name de overgang van het dorpenlint naar het Rijnstrangengebied wordt hiervoor geschikt geacht, maar ook in het dorpenlint zelf zou dit mogelijk moeten zijn.



Met het stichten van een nieuw landgoed, bestaande uit een landhuis met natuur eromheen, kan een extra impuls worden gegeven aan de ontwikkeling van een aantrekkelijk, parkachtig rivierenlandschap. Het nieuwe landgoed moet leiden tot een substantiële toename en kwaliteitsverbetering van natuur en landschap. Voor nieuwe landgoederen gelden de volgende voorwaarden:

- er moet minimaal 5 ha nieuwe natuur worden aangelegd;
- het landgoed wordt door aanleg van openbare wandel- en/of fietspaden voor minimaal 90% opengesteld;

- de bebouwing heeft een zekere allure en is zorgvuldig ontworpen.

Een nieuw landgoed heeft nogal wat ruimtelijke consequenties. Niet alleen omdat er nieuwe bebouwing wordt gerealiseerd, maar de aanleg van beplantingen heeft ook veel impact in een open landschap als dat van Rijnwaarden. Verder dienen de belangen van de bewoners en de bedrijven in de omgeving door de aanleg van een landgoed niet geschaad te worden.

De gemeente baseert zich, voor wat betreft de locaties waar nieuwe landgoederen met de bijbehorende landhuizen mogen worden aangelegd, op het provinciale beleid. Dat betekent dat de mogelijkheid tot aanleg beperkt blijft tot een deel van de gronden die in het bestemmingsplan de bestemming "Agrarisch gebied" heeft. Binnen deze bestemming is de aanleg niet mogelijk binnen de "Beschermingszone vogels", zoals die op plankaart 2 is weergegeven.

Verder dient het landgoed te worden beplant en ingericht op een wijze die niet in strijd is met de natuurdoelstellingen voor het betreffende gebied uit het Gebiedsplan Natuur en landschap van de provincie.

De aanleg van een nieuw landgoed vraagt om een goede onderbouwing. De realisering van een nieuw landgoed wordt niet rechtstreeks mogelijk gemaakt in dit bestemmingsplan. Daarvoor is zo'n project te veelomvattend. Er zal een aparte bestemmingsplanprocedure voor moeten worden gevolgd.

Het bestemmingsplan buitengebied 2008 maakt de aanleg mogelijk van een landgoed ten oosten van het agrarische bedrijf Pannerdensewaard 12. Dit landgoed wordt ontwikkeld aan de rand van een open gebied. Het huis wordt opgericht op een cultuurhistorisch verantwoorde locatie langs een oude dijk. De inrichting van het landgoed past binnen natuurdoelstellingen voor het voormelde Gebiedsplan Natuur en landschap van de provincie.

De locatie past niet meer in het beleid zoals dat is vastgelegd in het streekplan 2005 van de provincie maar voldoet wel aan alle eisen van een goede ruimtelijke ordening. De provincie heeft zich akkoord verklaard met het initiatief, mede omdat de planvorming al is gestart vóór 2005 toen het streekplan 1996 nog rechtskracht had. Dit streekplan bood ruimere mogelijkheden voor de ontwikkeling van landgoederen dan de huidige provinciale structuurvisie. De onderbouwing van het initiatief is in de vorm van een aparte bijlage aan dit bestemmingsplan toegevoegd.

In het plangebied ligt één landhuis, te weten: Huis Aerdt bij Herwen. Er hoort geen omvangrijk bos of natuurterrein of historische tuin bij. Huis Aerdt heeft wel een belangrijke

cultuurhistorische waarde en heeft de bestemming "Landhuis" gekregen. Ook het cultuurhistorisch waardevolle pand Berghoofdseweg 3 heeft deze bestemming gekregen.

4.6 NIET-AGRARISCHE BEDRIJVEN

Ondanks het feit dat veel bedrijven in principe niet thuishoren in het buitengebied, is de gemeente Rijnwaarden zich ervan bewust dat bedrijven die al jaren op hun huidige plek zijn gevestigd niet zomaar kunnen worden verplaatst. Grootschalige uitbreidingen zullen echter niet worden toegestaan.

In het plangebied liggen (los van de steenfabrieken) 19 niet-agrarische bedrijven. Het merendeel van deze bedrijven is niet functioneel aan het buitengebied gebonden. Daarop is een aantal uitzonderingen, zoals (sommige) horecabedrijven en een paar agrarische hulpbedrijven.

Bijlage A van de regels bevat een overzicht van de niet-agrarische bedrijven met de aanwezige bedrijfsvloeroppervlakten. Deze bedrijven hebben in de komende planperiode bepaalde mogelijkheden tot uitbreiding.

De bedrijfsvloeroppervlakte van de buitendijs gelegen bedrijven kan gedurende de komende planperiode bij rechte met maximaal 10 % worden uitgebreid.

Voor de binnendijs gelegen bedrijven verschilt die uitbreidingsmogelijkheid per bestemming en per categorie van bedrijven. In de regeling is het onderscheid tussen de categorie "gebiedsgebonden functies" en "niet gebiedsgebonden functies" van belang. "Gebiedsgebonden functies" zijn functies die iets te maken hebben met het agrarische bedrijf, het agrarisch grondgebruik of de recreatie in het buitengebied. "Niet gebiedsgebonden functies" zijn andere functies die net zo goed in de bebouwde kom plaats kunnen vinden. Bijlage E geeft een overzicht van de bedrijfsfuncties in die tot beide categorieën worden gerekend. Deze uitbreiding geldt bij rechte en geldt voor de gehele komende planperiode.

De verschillende uitbreidingmogelijkheden van de binnendijs gelegen bedrijven zijn in de onderstaande tabel weergegeven.

bestemming	gebiedsgebonden functie⁴	niet-gebiedsgebonden functie
Agrarisch gebied	een uitbreiding van 10 % van de bestaande bebouwde oppervlakte	een uitbreiding van 20% van de bestaande oppervlakte tot een (absoluut) maximum van 500 m ² aan bebouwingsoppervlak
Agrarisch gebied met hoge natuur- en landschapswaarden	een uitbreiding van 20% van de bestaande oppervlakte met een maximum aan bebouwingsoppervlak van 500 m ²	een uitbreiding van 20% van de bestaande oppervlakte met een maximum aan bebouwingsoppervlak van 375 m ²

Er zijn voor de binnendijs gelegen bedrijven ruimere mogelijkheden tot uitbreiding dan die welke in deze tabel staan aangegeven. Die ruimere mogelijkheden staan vermeld in een tabel die is opgenomen in artikel 20 onder nummer 18 van de ontheffings- en wijzigingsregels. Van die ruimere mogelijkheden kan alleen gebruik gemaakt worden als voldaan kan worden aan de volgende voorwaarden.

- *de uitbreiding is noodzakelijk voor de continuïteit van het bedrijf;*
- *een verplaatsing van het bedrijf naar een bedrijventerrein is niet haalbaar;*
- *er vindt geen detailhandel plaats;*
- *de uitbreiding trekt geen extra verkeer aan;*
- *de bebouwing is landschappelijk goed ingepast;*
- *de natuur- en landschapswaarden worden niet aangetast;*
- *de milieubelasting voor het omliggende gebied wordt niet verzwaard.*

4.7 TOERISME EN RECREATIE

De Rijn, het Rijnstrangengebied en het watersportcentrum de Bijland zijn de toeristische trekkers in de gemeente. De gemeente hecht grote waarde aan een versterking van toerisme en recreatie in de gemeente. Er dient ruimte te zijn voor kleinschalige vormen van kamperen, kleinschalige horeca (als nevenactiviteit bij agrarische bedrijven) en het bieden van logiesaccommodatie. Het College wil graag een nieuwe toeristische trekker realiseren, zodat het toerisme kan uitgroeien tot een nieuwe, sterke peiler van de lokale economie. Voorts kan de routegebonden recreatie worden versterkt, door het ontwikkelen van struinroutes en aanleg van nieuwe paden. De recreatieve

⁴ Zie bijlage E voor een overzicht van gebiedsgebonden en niet gebiedsgebonden functies

ontwikkeling dient plaats te vinden met grote zorg voor de natuur- en landschapswaarden die de gemeente voor de recreant zo aantrekkelijk maken.

Verblijfsrecreatie

Het kampeerterrein De Bijland en de camping De Aerdtsse Wacht en de kleine camping "De Rijnstrangen" aan de Beuningsestraat zijn voorzien van een aparte bestemming "Terrein voor verblijfsrecreatie". Om deze voorzieningen op peil te houden is aan deze bedrijven – binnen bepaalde grenzen – ruimte geboden voor kwaliteitsverbetering.

De bestaande bebouwing mag met 10% worden uitgebreid. De recreatieondernemers bepalen zelf hoe zij hun terrein inrichten. De oppervlakte van stacaravans (incl. bijgebouwen) is aan een maximum van 55 m² gebonden, om te voorkomen dat deze uitgroeien tot complete woningen.

De minicamping "De Himmeling" en de bestaande bed and breakfast voorzieningen zijn niet voorzien van een aparte regeling omdat het bestemmingsplan deze voorzieningen via een ontheffing mogelijk maakt (zie verder).

De Bijland

De belangrijkste voorzieningen op het gebied van de dagrecreatie rondom de plas (en ook in de plas) zijn voorzien van een aanduiding op de plankaart, bijvoorbeeld de aanduiding "SP" van speedbootbaan. Deze aanduidingen geven de momenteel gelegaliseerde begrenzing weer van de betreffende recreatieve activiteiten.

De betekenis van De Bijland als centrum van dagrecreatie kan worden versterkt, en commerciële activiteiten zijn toegestaan, mits het openbare karakter van De Bijland niet wordt aangetast. Dit kan middels een separaat bestemmingsplan worden geregeld.

Kleinschalig kamperen

In beide agrarische bestemmingen staat de gemeente bij agrarische bedrijven de oprichting van nieuwe kleinschalige kampeerterreinen toe. In de bestemming "Agrarisch gebied" kunnen deze terreinen ook worden ingericht bij of op percelen van burgerwoningen. Het aantal plaatsen bedraagt maximaal 30. Bestaande kleinschalige kampeerterreinen die momenteel minder dan 30 plaatsen hebben kunnen worden uitgebreid tot het maximumaantal van 30 is bereikt. Voor de oprichting van een nieuw terrein of de uitbreiding van een bestaand terrein is een ontheffing vereist, waarbij voldaan moet worden aan een aantal voorwaarden:

- *de camping is gesitueerd op of direct aansluitend aan het agrarisch bouwperceel of op maximaal 30 meter van de burgerwoning;*

- *de noodzakelijke sanitaire voorzieningen worden gerealiseerd op het bouwperceel in één van de bestaande gebouwen;*
- *er zijn geen stacaravans toegelaten;*
- *het terrein dient op een goede manier te worden ingepast in het landschap;*
- *het kamperen is alleen toegestaan in de periode van 1 maart tot en met 31 oktober;*
- *agrarische bedrijven in de omgeving mogen niet gehinderd worden in hun bedrijfsvoering.*

Kleinschalige logiesaccommodatie en horeca

Om de recreatie in Rijnwaarden een extra impuls te geven worden kan bij agrarische bedrijven en bij burgerwoningen in het gehele buitengebied logies en ontbijtaccommodatie worden aangeboden. Deze accommodatie moet in de bestaande bebouwing kunnen worden gehuisvest. Hiervoor is een ontheffing vereist. De oppervlakte van deze accommodatie bedraagt maximaal 50 m².

Bij agrarische bedrijven kunnen – via ontheffing - ook kleinschalige horeca-activiteiten worden toegestaan. Deze voorzieningen mogen echter alleen voorkomen in combinatie met andere recreatieve voorzieningen. Voorbeelden zijn een ijssalon, een theeschenkerij of een kleine eetgelegenheid. De maximale oppervlakte van een dergelijke horeca-activiteit bedraagt 50 m².

Combinatie van recreatieve activiteiten bij een agrarisch bedrijf

Als nevenfunctie bij een agrarisch bedrijf is ook een combinatie mogelijk van de recreatieve voorzieningen. Deze combinaties zijn bij de agrarische bedrijven in beide agrarische bestemmingen toegestaan. Ten behoeve van deze combinatie kan maximaal 250 m² van de bestaande bebouwing worden benut. Het betreft recreatiewoningen en/of recreatieappartementen, een groepsaccommodatie, logies en ontbijtaccommodatie, voorzieningen ten behoeve van kleinschalig kamperen en kleinschalige horeca. De kleinschalige horeca dient beperkt te blijven tot maximaal 50 m² van deze ruimte.

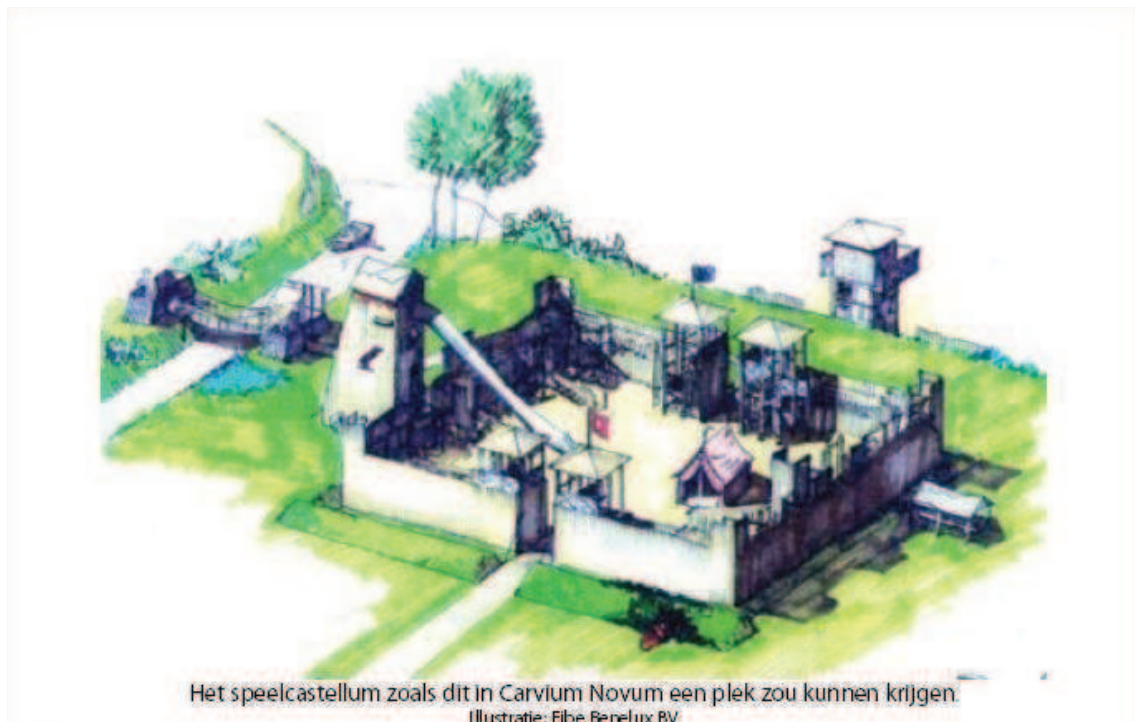
Recreatief medegebruik

Het buitengebied leent zich goed voor vormen van dagrecreatie die kunnen worden gevat onder de noemer recreatief medegebruik. Het gaat daarbij om routegebonden vormen, zoals wandel- en fietsroutes (waaronder het bekende Pieterpad), en plaatsgebonden vormen, zoals picknick- en hengelpaatsen. In de plannen voor de Gelderse Poort zijn ideeën opgenomen voor versterking van de recreatieve mogelijkheden van het buitengebied, zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteiten van natuur en landschap.

Voor het aanleggen van recreatievoorzieningen, zoals nieuwe wandel-, fiets- en ruiterroutes, kleinschalige parkeervoorzieningen, steigers et cetera, moet een aanlegvergunning worden aangevraagd.

Toeristische trekker

De ontwikkeling van recreatie en toerisme is één van de centrale thema's in het gemeentelijk beleid. Om Rijnwaarden als toeristische gemeente beter op de kaart te zetten, heeft het gemeentebestuur het idee opgevat om een toeristische trekker te willen realiseren. Deze doelstelling is opgenomen in het collegeprogramma. De te ontwikkelen toeristische trekker moet passen in de natuurlijke uitstraling van Rijnwaarden en moet aansluiten bij de cultuurhistorische achtergrond van de gemeente en het omliggende gebied, dat een veelzijdige geschiedenis kent.



Het wordt een themapark waarin het Romeinse verleden centraal staat. In het concept spelen actieve beleving, educatieve en explorerende elementen en "zelfwerkzaamheid" een belangrijke rol. De naam is er al, te weten "Carvium Novum". De plannen voor het toeristische park zijn nog niet geheel uitgekristalliseerd.

Het College heeft een locatie op het oog in het dorpenlint, ten zuiden van de Eltenseweg. Het gebied is aangekocht door de initiatiefnemer en zal door hem eerst ontzand worden.

Nadat de ontzanding gereed is zal het themapark worden ingericht. Uit onderzoek blijkt dat het park jaarlijks circa 110.000 bezoekers kan trekken, dat zou op topdagen leiden tot 500 extra auto's op de Eltenseweg. De kosten voor aanpassing van de Eltenseweg ter hoogte van de inrit naar het park komen voor rekening van de ontzander. De eerste plannen voor Carvium Novum dateren van november 2004.

De beoogde locatie krijgt een agrarische bestemming, zodat de realisering van een toeristische trekker niet kan worden doorkruist door nieuwe ontwikkelingen in het gebied. In een later stadium kan een afzonderlijk bestemmingsplan worden opgesteld.

4.8 NATUUR, LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE

Het algemene uitgangspunt voor het te voeren beleid is het behoud van de bestaande natuurwaarden en landschappelijke kwaliteiten en de daarvoor noodzakelijke milieuomstandigheden (zie ook hoofdstuk 5 over het milieubeleid).

In het Gebiedsplan Natuur en Landschap Gelderland staan de gebieden aangegeven die in aanmerking komen voor nieuwe natuur en agrarisch natuurbeheer. In aanvulling daarop is het gemeentelijk beleid gericht op het behoud van verspreide natuur- en landschapswaarden in het agrarisch gebied. Motto voor het landschapsbeleid is "Beleef het landschap", zoals beschreven in het Landschapsontwikkelingsplan.

Bos- en natuurterrein

De meeste bossen en natuurterreinen in het plangebied zijn in de vigerende bestemmingsplannen ook al van een passende bestemming voorzien en zijn in beheer bij een natuurbeschermingsorganisatie of Staatsbosbeheer. Deze bestemming is in het voorliggende bestemmingsplan gehandhaafd. Een groot deel van de bossen en natuurterreinen in het Rijnstrangengebied heeft een speciale waarde als natte natuur (zie ook hoofdstuk 2 en de bijlage met het beleidskader). De doeleindenomschrijving van de bestemming "Bos en natuurterrein" is zó geformuleerd dat deze natte natuurwaarde wordt beschermd. De bossen en natuurgebieden met een natte natuurwaarde liggen verder in een ruimer gebied dat op plankaart 2 met de aanduiding "Waterhuishouding" is aangegeven. Een aantal ruimtelijke ingrepen binnen het gebied met de bestemming "Bos en natuurterrein" en de aanduiding "Waterhuishouding" met mogelijke gevolgen voor de natte natuur kan alleen plaatsvinden met een aanlegvergunning.

De doeleindenomschrijving van de bestemming "Bos en natuurterrein", de aanduiding "Waterhuishouding" en het aanlegvergunningstelsel in combinatie met het bijbehorende waterbeheer bieden een garantie dat de natte natuurwaarden behouden blijven.

Natura 2000-gebieden

Dit is een verzamelnaam voor de gebieden die vallen onder de bescherming van de Europese Vogel- en habitatrichtlijn en de Natuurbeschermingswet. Het buitendijkse gebied (waaronder de recreatieplas De Bijland) en het Rijnstrangengebied vallen grotendeels onder dit beschermingsregiem. Deze bescherming kan belangrijke gevolgen hebben voor het ruimtegebruik.

De basis voor de mate van bescherming zal komen te liggen in de definitieve aanwijzingsbesluiten. Daarin worden per gebied de doelstellingen geformuleerd voor de instandhouding van de beschermde soorten. Volgens de Natuurbeschermingswet zijn projecten en handelingen die deze doelstellingen in gevaar brengen verboden, tenzij voor die handelingen en/of projecten een vergunning is verleend.

Deze aanwijzingsbesluiten vormen de basis voor de beheerplannen die de provincie gaat opstellen. Die beheerplannen zullen een indicatie geven van de mogelijke gevolgen van de diverse vormen van ruimtegebruik in en rond de Natura 2000-gebieden in Nederland voor de beschermde soorten.

Pas als deze beheerplannen bekend zijn kan worden bepaald welke vormen van gebruik zonder meer kunnen worden toegestaan en voor welke een natuurtoets moet worden gevraagd.

De gemeente gaat er vooralsnog van uit dat de nieuwe beheerplannen het bestaande agrarische en recreatieve gebruik van de grond en het water in de Natura 2000-gebieden mogelijk zullen maken voor zover dat gebruik althans op enige manier gelegaliseerd is in het kader van het bestemmingsplan of de Wet Milieubeheer. Het beheerplan geeft hier uiteindelijk uitsluitsel over.

Een belangrijk deel van de Natura 2000-gebieden in Rijnwaarden is in agrarisch gebruik. In het Rijnstrangengebied ligt een aantal agrarische bedrijven. Dat is niet meer het geval in het buitendijkse gebied. Het agrarische gebruik van de grond is in beide gebieden reeds in belangrijke mate afgestemd op het natuurbelang.

Een andere belangrijke ruimtelijke functie in beide gebieden is het recreatieve gebruik. De recreatieve druk op het Rijnstrangengebied is vrij gering en bestaat slechts uit een beperkt aantal wandelaars, fietsers en vissers. De recreatieve druk op het buitendijkse gebied, met name de Bijland is echter groot.

In het nieuwe bestemmingsplan heeft de gemeente het bestaande, reeds gelegaliseerde, gebruik van de grond en het water binnen het Natura 2000-gebied vastgelegd in een planologische regeling.

Indien een initiatiefnemer in of nabij een Natura 2000-gebied een ruimtelijke ingreep wil doen of een activiteit wil starten die alleen mogelijk is na het volgen van een ontheffingsprocedure, een planwijzigingsprocedure ex art. 3.6 Wro of op basis van een aanlegvergunning, dan kan de gemeente van de initiatiefnemer een natuurtoets vragen (zie ook hoofdstuk 7) alvorens te besluiten om aan het initiatief medewerking te verlenen. Het initiatief kan ook vergunningplichtig zijn in het kader van de Natuurbeschermingswet.

Verspreide abiotische en biotische waarden

Plankaart 2 biedt een overzicht van de aspecten van de dode en levende natuur die beschermd moeten worden teneinde de grote natuur- en landschapswaarden van het buitengebied te kunnen behouden en verder te kunnen ontwikkelen.

Om de natuurlijke en landschappelijke waarden te behouden, kunnen er beperkingen worden gesteld aan de werken en werkzaamheden die in deze gebieden plaats kunnen vinden. Dit kan middels de volgende beleidsinstrumenten gebeuren.

- *Het afsluiten van beheersovereenkomsten. Met de gebruiker van de grond worden afspraken gemaakt over een aangepast agrarisch beheer, bijvoorbeeld over het moment van maaien, het gebruik van meststoffen of het telen van een bepaald soort gewas.*
- *Het aanlegvergunningstelsel van dit bestemmingsplan. Bepaalde activiteiten kunnen niet worden uitgevoerd zonder een - vooraf schriftelijk verleende - toestemming in de vorm van een aanlegvergunning. In gebieden waar een bijzonder microreliëf aanwezig is mag de grond bijvoorbeeld niet zomaar worden opgehoogd, geëgaliseerd of afgegraven. In gebieden met een kenmerkende openheid – die vaak ook van belang is voor weidevogels – mogen geen*

hoog opgaande beplantingen worden aangelegd zonder dat eerst zorgvuldig is bekeken wat de gevolgen daarvan zijn voor natuur en landschap.

In het kader van de aanvraag van een aanlegvergunning kan de gemeente van de initiatiefnemer een natuurtoets vragen als er een kans bestaat dat de ingreep in kwestie een aantasting van de leefomstandigheden van bepaalde beschermde planten- en diersoorten tot gevolg heeft.

Tot op zekere hoogte kunnen landschapselementen inwisselbaar zijn. Voor een efficiënt agrarisch gebruik kan het bijvoorbeeld wenselijk zijn om ergens een meidoornhaag weg te halen. Met een aanlegvergunning kan hier toestemming voor verleend worden onder de voorwaarde dat elders een nieuwe haag wordt teruggeplant.

Bijlage 2 geeft een uitgebreid overzicht van de effecten die de verschillende werken en werkzaamheden kunnen hebben op de biotische en abiotische waarde van een gebied zoals die beschreven zijn in hoofdstuk 2 en zijn weergegeven op plankaart 2.

Natuurontwikkeling

In het Inrichtingsplan Rijnwaardense uiterwaarden zijn gebieden aangegeven die zullen worden aangekocht en ingericht als natuurgebied. Het Inrichtingsplan maakt deel uit van de maatregelen genoemd in de PKB Ruimte voor de Rivier en moet daarom in 2015 zijn uitgevoerd. Een van de meest opvallende ingrepen is het graven van een nevengeul door de uiterwaarden langs het Pannerdense kanaal. Andere projecten zijn in de Lobberdensewaard, de Geitenwaardsche polder en langs de Oude Waal. Een aantal plannen is concreet uitgewerkt, maar de financiële zekerheid voor de uitvoering is er nog niet.

Het bestemmingsplan maakt realisering van de kleinschalige natuurontwikkelingsprojecten mogelijk middels een planwijzigingsprocedure ex art. 3.6 Wro. Voor grotere projecten zal een aparte bestemmingsplanprocedure doorlopen moeten worden. De grootschalige projecten worden namelijk vaak gekenmerkt door een groot scala aan ruimtelijke aspecten. De kans is verder groot dat er ook elementen in het project worden geïntroduceerd waarin het bestemmingsplan buitengebied (dat in de eerste plaats een algemeen globaal beleidskader biedt) niet kan voorzien. Het doorlopen van een volledige bestemmingsplanprocedure is dan de meest geëigende weg. Mede om deze redenen zijn de uiterwaarden van het Pannerdensch Kanaal (waar een nevengeul van de rivier wordt gegraven), de Lobberdensewaard (ontzanding en natuurontwikkeling) en delen van de Bijland buiten het bestemmingsplan gelaten.

4.9 ZAND- EN KLEIWINNING

Van oudsher wordt in Rijnwaarden al zand, grind en klei gewonnen ten behoeve van de bouw en de steenindustrie. In grote delen van de gemeente is de ondergrond hierdoor veranderd (o.a. Spijkse polder, Ossenwaard, Driedorpenpolder). Op een aantal plaatsen zijn plassen ontstaan (o.a. Tengenelwaard, de Bijland, Lobberdensewaard). Dit proces is nog steeds gaande. Voor toekomstige winningen geldt dat deze geen doel op zich mogen zijn, maar een meerwaarde moeten opleveren voor de omgeving.

De grootschalige ontgrondingen ten behoeve van de winning van zand, grind en klei moeten zó worden uitgevoerd ze tevens passen in het ruimtelijke beleid ten aanzien van de waterberging, de recreatie of de natuur- en landschapontwikkeling.

Waardevolle patronen in het landschap dienen daarbij behouden te blijven. Oude geulen van de Rijn kunnen door zand- en grindwinning weer boven water worden gehaald. Door verlaging van het maaiveld in de uiterwaarden kan het winterbed van de rivier worden verruimd. De huidige natuurontwikkelingsplannen in de Rijnwaardense uiterwaarden zijn onder meer hierop gericht. De toekomstige inrichting moet worden gefinancierd uit de opbrengst van klei en zand.

Een ontgrondingsvergunning wordt afgegeven door de provincie. De gewenste oplevering plus de garanties voor een duurzaam beheer maken deel uit van de voorwaarden in de vergunning.

De gemeente wil zich verzekeren van een goede inrichting en een goed beheer ná de winning. Er worden daarom in het bestemmingsplan op voorhand geen mogelijkheden voor klei- en zandwinning opgenomen. Een combinatie met natuurontwikkeling is vereist. Deze natuurontwikkeling dient te passen in het betreffende beleid van de overige overheden.

Zie onder paragraaf 4.8 voor de gewenste procedure. In het kader van de gekozen procedure moet de inrichting van het terrein na de winning worden vastgelegd.

4.10 STEENFABRIEKEN

De steenfabrieken – karakteristiek voor het rivierenlandschap – zijn al sinds het midden van de 19^{de} eeuw van groot sociaal-economisch belang voor het huidige gemeentegebied. Door de processen van schaalvergroting, concentratie van productielocaties en door de ontwikkelingen in het productieproces is het aantal steenfabrieken binnen het

gemeentelijke territorium in de afgelopen decennia gedaald. Hetzelfde geldt voor de gemiddelde oppervlakte van de bebouwing van deze fabrieken. Vrijgekomen bebouwing wordt vaak benut voor andere bedrijven (bijvoorbeeld aan de Spijksedijk).

De gemeente wil ruimte bieden aan de verdere ontwikkeling van de baksteenindustrie. Het streven is erop gericht om deze bedrijven goed te blijven ontsluiten en op een goede manier te blijven inpassen in het landschap.

De gemeente heeft ervoor gekozen om de steenfabrieken buiten het bestemmingsplan buitengebied te houden en deze te regelen in een apart bestemmingsplan.



4.11 OVERIGE FUNCTIES

Wegen

Door de gemeente lopen geen belangrijke doorgaande wegen. De wegen in het buitengebied hebben alleen een gebiedsontsluitende en een erfontsluitende functie. De belangrijkste gebiedsontsluitende wegen zijn de Brugweg en de Koevertseweg/Batavierenweg, die Lobith en Tolkamer ontsluiten. Ook van belang voor de gebiedsontsluiting zijn de Rijndijk, de Pannerdensedijk, de Berghoofdseweg en de Eltenseweg. De overige wegen hebben alleen een erfontsluitende functie.

De verbindingswegen tussen de verschillende kernen zijn op de plankaart aangegeven als gebiedstoegangsstraat. De overige wegen zijn bestemd als verharde weg of als onverharde weg. De onverharde wegen zijn als zodanig bestemd omdat ze een zekere landschappelijke waarde hebben. De verharding van deze wegen is niet wenselijk. In de regeling is de mogelijkheid opgenomen om middels een planwijziging een vrij liggend verhard fiets- of wandelpad aan te leggen.

Spoorlijn

De Betuwespoorlijn loopt net door het uiterst noordwestelijke puntje van de gemeente Rijnwaarden. In het veld is hier echter niets van te zien: de Betuwelijn gaat hier door een tunnel onder het Pannerdense Kanaal door.

Uitwijkhaven

De bestaande uitwijkhaven bij De Bijland is te klein. Op verzoek van Rijkswaterstaat werkt de gemeente mee aan het realiseren van een grotere uitwijkhaven. Dit past in het gemeentelijk beleid dat erop gericht is om de faciliteiten voor de dienstverlening aan de scheepvaart zo veel mogelijk te behouden en te verbeteren. De nieuwe uitwijkhaven is geprojecteerd in de Beijenwaard onmiddellijk ten oosten van aanwezige laad- en loswal. Voor deze uitwijkhaven is een nieuw bestemmingsplan in procedure gebracht. Daarom is deze locatie buiten het bestemmingsplan Buitengebied gelaten. De bestaande uitwijkhaven bij de Bijland komt in de toekomst in aanmerking voor watersportgebonden activiteiten.

Dijken en leidingen

Het gebied wordt gekenmerkt door een grote lengte aan dijken en dijklichamen. De belangrijkste dijken staan met de bijbehorende beschermingszones (zie ook hoofdstuk 5) op de plankaart. Een ander deel van de infrastructuur van het gebied wordt gevormd door bovengrondse en ondergrondse leidingen. Ook daarvan zijn de belangrijkste met de

bijbehorende beschermingszone op de plankaart gezet. In de beschermingszone langs de aardgasleidingen zijn een aantal werken en werkzaamheden gebonden aan een aanlegvergunning.



5. MILIEUASPECTEN

Ruimtelijke ordening en milieubeleid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De aard en het ruimtebeslag van de toegelaten functies en activiteiten bepalen immers de kwaliteit van het milieu en omgekeerd zijn bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen alleen mogelijk als de plaatselijke milieukwaliteit het toelaat

De gemeente draagt een grote verantwoordelijkheid voor een goede afstemming van ruimtelijke ordening en milieubeleid, zeker als het gaat om situaties waarbij de bronnen van mogelijke milieubelasting en hinder in de gemeente zelf gesitueerd zijn.

In dit hoofdstuk komen een aantal milieuaspecten aan de orde die voor de ruimtelijke ordening van het buitengebied van belang zijn. Voor een aantal van deze aspecten heeft de gemeente, al of niet in samenwerking met anderen, beleid ontwikkeld. Het gaat om het waterbeheer, bodembeheer, het geluidsbeleid en het geurbeleid.

5.1 WATERTOETS

De belangrijke beleidsnota's die betrekking hebben op het waterbeleid binnen de gemeente zijn opgenomen in de bijlage met het beleidskader en dienen hier als ingelast te worden beschouwd. In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de waterkeringen, het peilbeheer, de drooglegging, de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater en de riolering. Dit zijn onderwerpen met betrekking tot het waterbeheer die elders in de toelichting en de beschrijving van het beleidskader niet aan de orde komen. De A-watgangen zijn verder middels de regels voorzien van een obstakelvrije zone.

Waterkeringen

In het bestemmingsplan is een planregeling opgenomen die middels de dubbelbestemmingen "Waterstaatsdoeleinden" en "Waterkeringsdoeleinden" de bouw mogelijkheden in het buitendijkse gebied en langs de belangrijkste waterkeringen beperkt conform het daarvoor geldende beleid. Dat beleid is vastgelegd in de Keur op de waterkeringen van het Waterschap Rijn en IJssel. In de planregeling wordt naar die Keur verwezen. Voor bouwwerken en ontgravingen langs primaire waterkeringen zoals de Rijndijk gelden bijvoorbeeld de volgende verbodsbepalingen op basis van de Keur:

- bouwen op of boven het huidige maaiveld binnen 10 meter uit de teen van de waterkering;
- tijdelijke ontgravingen en bouwen beneden het huidige maaiveld binnen 16 meter uit de waterkering en beneden het vlak dat vanaf 16 meter uit de teen onder een helling van 1 op 4 vanuit de waterkering daalt;
- permanente ontgravingen in de strook tussen 16 meter en 100 meter uit de teen van de waterkering.

Peilbeheer

De peilen van het grond- en het oppervlaktewater in de gemeente worden van nature beïnvloed door de sterk fluctuerende waterstanden van de Rijn en de Waal. Een tweede factor van mindere betekenis is het optreden van kwel dat afkomstig is van regenwater dat in Montferland infiltreert. Deze kwel is vooral van invloed in het noordoostelijke deel van het plangebied.

De invloed van de fluctuaties van de Rijn op het grond- en oppervlaktewaterpeil in het plangebied is sterk teruggedrongen na 1970. In dat jaar zijn de Rijnstrangen volledig binnendijks komen te liggen door het ophogen van de overlaat van de Oude Rijn bij Lobith, de afsluiting van de mond van de Oude Rijn bij Kandia en de bouw van het gelijknamige gemaal. Daardoor werd het mogelijk om ook de Rijnstrangen bij hoge waterstanden van de Rijn te bemalen en het water bij het peilbeheer optimaal af te stemmen op de belangen van de landbouw en de bewoners van de dorpen en het buitengebied.

De hoofdafwatering in het plangebied wordt verzorgd door de Oude Rijn. Deze watert vrij af op het Pannerdens Kanaal zolang de rivierstand lager is dan 10.7 m + NAP. Komt de waterstand daarboven, dan wordt de schuif bij het gemaal Kandia neergelaten. Pas bij extreme omstandigheden (aanhoudend hoog water, veel neerslag) wordt het gemaal in werking gesteld.

Het Rijnstrangengebied heeft een hoge ecologische waarde. Deze hangt samen met het relatief natte milieu dat daar van oudsher aanwezig is. Het gebied maakt deel uit van een Natura 2000-gebied. Een van de doelen is om de hydrologische omstandigheden zó aan te passen dat er rietmoeras van hoge kwaliteit kan ontstaan. De brengt met zich mee dat er door het jaar heen een grotere fluctuatie van het waterpeil in de Rijnstrangen mogelijk moet worden gemaakt.⁵

⁵ Waterschap Rijn en IJssel Notitie GGOR 2007.

Het proces om te komen tot een grotere fluctuatie van het waterpeil in de Rijnstrangen (Agrarisch gebied met grote natuur- en landschapswaarden) is in gang gezet.

Het landbouwgebied (globaal gelegen binnen de bestemming "Agrarisch gebied" wordt onderbemalen om de omstandigheden voor het agrarische gebruik van de grond zo gunstig mogelijk te houden. De onderbemaling zal na invoering van het gewenste peilbeheer van de Rijnstrangen gehandhaafd moeten worden.

Grondwatertrappen

De binnendijs gelegen gronden, inclusief het grootste deel van de gronden in het Rijnstrangengebied, vallen binnen de grondwatertrappen VI en VII. Dat zijn gronden waarvan het grondwaterpeil op zijn hoogst 40 cm beneden het maaiveld staat.

Voor het oprichten van bouwwerken op maaiveldhoogte zullen op een aantal locaties extra voorzieningen nodig zijn om voldoende drooglegging te garanderen. Veel van de oudere boerderijen liggen op pollen of op verhoogde terreinen langs de bestaande dijken. Op die locaties zijn geen problemen te verwachten met het grondwater.

Grond- en oppervlaktewaterkwaliteit

Het grondwater is kalkrijk. Op meerdere locaties zijn hoge nitraatgehaltes aangetroffen, wat vermoedelijk samenhangt met vermesting door het (lokale) agrarische gebruik. Het water heeft een hoge alkaliteit, een neutrale pH, is mineraalrijk en heeft een laag chloridegehalte⁶.

De oppervlaktewaterkwaliteit is, voor wat betreft de belasting met voedingsstoffen, redelijk goed. De riooloverstorten geven nog de meeste problemen. Deze veroorzaken periodiek een laag zuurstofgehalte. De overstorten worden de komende jaren gefaseerd gesaneerd door de aanleg van bergbezinkbassins en het afkoppelen van de regenwateraanvoer⁷.

Riolering

De meeste bedrijven en woningen zijn voorzien van een aansluiting op het persriool ten behoeve van de afvoer van vuil huishoudelijk en bedrijfsafvalwater. Een aantal adressen zijn voorzien van een individuele afvalwatervoorziening.

⁶ Garritsen, A.C.: Hydrologisch onderzoek "Rijnstrangengebied", Bureau Strooming/Provincie Gelderland, 1992.

⁷ Gemeentelijk rioleringsplan.

De hemelwaterafvoer van de panden in het buitengebied is overal afgekoppeld van het riool. Het hemelwater wordt direct geïnfiltreerd. Er wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om de adressen met een individuele afvalwatervoorziening op termijn aan te sluiten op het bestaande persrioel.

5.2 GELUIDBELEID

Rijnwaarden heeft een beleid ontwikkeld dat erop gericht is woningen en ook belangrijke natuurgebieden te beschermen tegen een hoge geluidbelasting door bedrijfsactiviteiten, verkeer, recreatie en evenementen. Dit beleid is vastgelegd in de gebundelde "Nota's geluid Gemeente Rijnwaarden" (2007).

Zonering landelijk gebied

Het landelijke gebied is ingedeeld in verschillende zones waarvoor een bepaalde mate van maximale geluidsbelasting wordt nagestreefd (zie de kaart na deze bladzijde). Deze zones worden bepaald door de ruimtelijke functies die er overheersen. Zo is er een zone "Agrarisch gebied", "Natuurgebied", en "Verwevingsgebied". In dit laatste gebied zijn landbouw en natuur verweven. Dit gebied valt nagenoeg samen met de bestemming "Agrarisch gebied met hoge natuur- en landschapswaarden". Verder zijn er aparte zones voor de recreatieplas De Bijland, de camping De Bijland, het evenemententerrein bij deze plas en zijn ook de stiltegebieden aangegeven die een groot deel van het buitengebied bedekken. Voor deze stiltegebieden bestaat al langer beleid.

De laagste geluidsniveau's worden, uit de aard der zaak, nagestreefd in de stiltegebieden. De hoogste (incidentele) geluidsniveau's in het buitengebied kunnen bereikt worden op het evenemententerrein bij De Bijland.

Stiltegebieden

Een groot deel van het landelijke gebied maakt deel uit van een stiltegebied. Hiervoor geldt al sinds 1991 een beleid dat op provinciaal niveau is vastgesteld. In deze gebieden mag het geluidsniveau niet toenemen, en dient bij voorkeur af te nemen. Gebiedseigen activiteiten, zoals normale agrarische bedrijfsvoering, zijn gewoon toegestaan en ondervinden geen belemmering door deze aanduiding. Nieuwe lawaaiveroorzakende activiteiten zijn echter uitgesloten. Het stiltegebied is als aanduiding op de plankaart opgenomen. Het bestemmingsplan staat geen nieuwe lawaaiproducerende functies toe en ondersteunt daarmee het provinciale beleid met betrekking tot deze gebieden.

Bij het beoordelen van de ruimtelijke aanvaardbaarheid van een nieuw bedrijf of een nieuwe activiteit in het buitengebied worden de gebiedsgerichte gemeentelijke geluidsnormen in de afweging betrokken. Deze gebiedsgerichte geluidsnormen spelen tevens een rol bij het bepalen van de geluidsregels die in de (milieu)vergunning van het betreffende bedrijf of de betreffende activiteit zullen worden opgenomen.

5.3 BODEMBELEID

De gemeente heeft een Bodembeheerplan en een bodemkwaliteitskaart laten maken van de gehele gemeente. Er zijn een aantal gebieden buiten gelaten, waaronder de uiterwaarden en de wegbermen van de wegen in het buitengebied. Dit beheerplan en deze kwaliteitskaart maken het onder andere mogelijk om op een eenvoudige wijze licht verontreinigde grond in werken toe te passen.

De bodemkwaliteitskaart geeft een globaal beeld van de bestaande bodemkwaliteit. Daarom kan de kaart ook een basis bieden om ontheffing te krijgen van de verplichting om ten behoeve van een bouwvergunning bodemonderzoek te doen.

5.4 GEURBELEID

Voor een goede afstemming van de woonfunctie op de agrarische functie van het buitengebied is een goed geurbeleid onontbeerlijk. De regels voor de geurhinder van de veehouderijbedrijven zijn vastgelegd in de "Wet geurhinder en veehouderij". De belangrijkste regels uit deze wet waarmee in de gemeente Rijnwaarden rekening gehouden moet worden zijn, vrij samengevat, de volgende.

Voor een groot aantal diersoorten die met name in de intensieve veehouderijbedrijven worden gehouden zijn geuremissiefactoren vastgesteld. Deze factoren zijn vastgelegd in een aparte ministeriële regeling die aan deze wet gekoppeld is. Op basis daarvan kan de geuremissie van het veehouderijbedrijf worden berekend.

Het streven is erop gericht om de geurbelasting van een woning buiten de bebouwde kom door een nabijgelegen veehouderij met een intensieve veehouderijtak te beperken tot een geurbelasting van maximaal 14 odour units per m³ lucht. Indien de woning binnen de bebouwde kom ligt dan is een geurbelasting van maximaal 3 odour units per m³ lucht

Deze geurnormengelden niet voor bedrijfswoningen van andere veehouderijen en voor woningen die vanaf 19 maart 2000 de functie van agrarische bedrijfswoning zijn verloren. Voor deze laatste categorieën geldt een soepeler norm, namelijk de eis dat minimaal 50 meter afstand bewaard moet worden tussen deze woningen en een nabijgelegen veehouderij.

De vermelde geurnormen gelden ook niet voor veehouderbedrijven waar alleen melkkoeien worden gehouden. Voor deze dieren is namelijk geen geuremissiefactor bepaald. Ten aanzien van deze bedrijven geldt dat de afstand tussen deze bedrijven en woningen in het buitengebied niet meer mag bedragen dan 50 meter. Indien deze woningen deel uitmaken van de bebouwde kom dan bedraagt deze afstand minmaal 100 meter.

De gemeente kan middels een verordening de bovengeschetste geurregeling voor intensieve veehouderijbedrijven versoepelen. De gemeente Rijnwaarden heeft daarvan tot nu toe afgezien.

5.5 EXTERNE VEILIGHEID

Externe veiligheid betreft de beheersing van de risico's die verbonden zijn aan de opslag, de productie en het transport van gevaarlijke stoffen (wegen, spoorwegen, waterwegen en buisleidingen). Eén van de kerntaken van de overheid is het bieden van een veilige leefomgeving voor haar burgers. De verantwoordelijkheid van de overheid richt zich daarbij vooral op de veiligheidsrisico's van bepaalde categorieën van bedrijven en het transport van bepaalde stoffen over de weg, het spoor, het water en door buisleidingen.

Plaatsgebonden risico en groepsrisico

Deze begrippen spelen een cruciale rol in het veiligheidsonderzoek en de bijbehorende normering. Bij het plaatsgebonden risico (PR) gaat het om de kans per jaar dat een (denkbeeldige) persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen als deze persoon zich onafgebroken en onbeschermd in de nabijheid van een risicovolle inrichting of transportas bevindt. Het plaatsgebonden risico wordt weergegeven als een contour rondom de risicovolle inrichting of de transportas.

Het groepsrisico (GR) is de cumulatieve kans dat een (werkelijk aanwezige) groep van 10, 100 of 1000 personen overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico wordt weergegeven als een grafiek met het aantal personen op de horizontale as en de cumulatieve kans op overlijden op de verticale as.

Onder mobiele bronnen wordt verstaan het vervoer van gevaarlijke stoffen, over de weg, het spoor en buisleidingen.

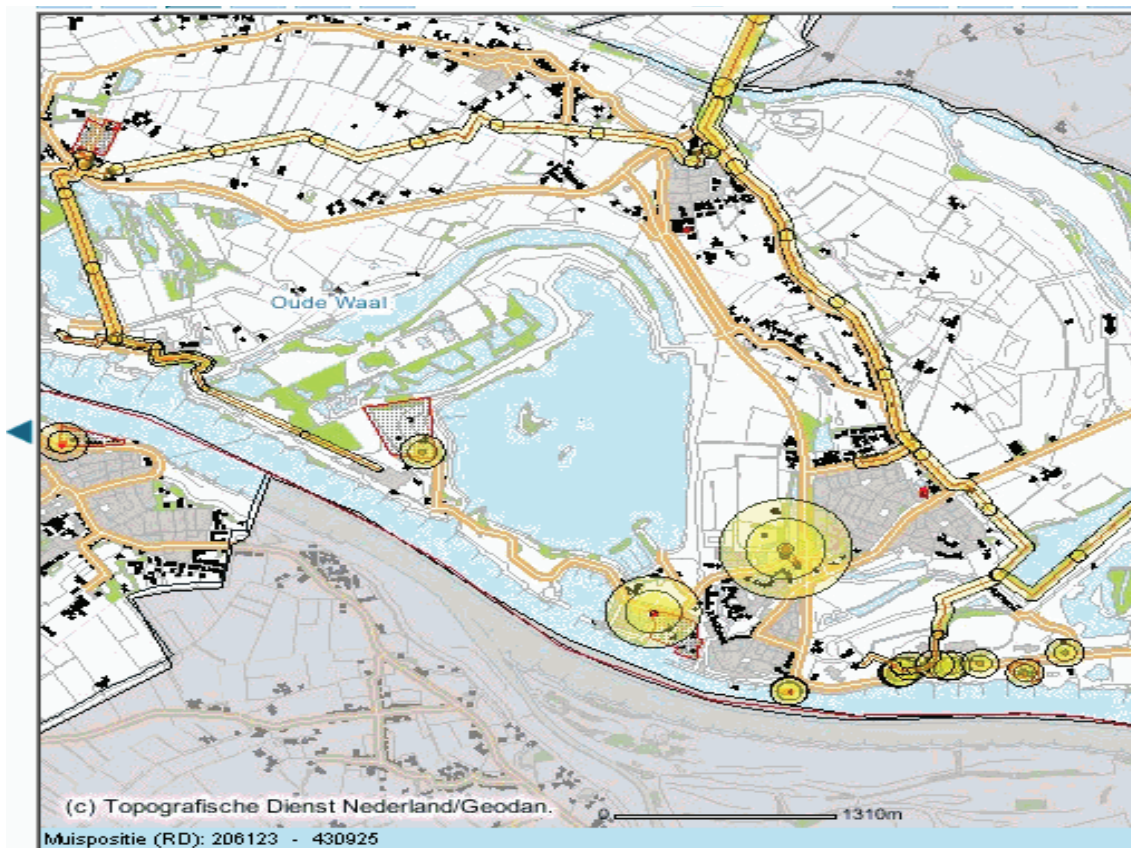
Het veiligheidsonderzoek algemeen

In het kader van dit plan is onderzocht in hoeverre het aspect externe veiligheid een rol speelt in het plangebied.

Uit het onderzoek blijkt dat er in en in de nabijheid van het plangebied een aantal bedrijven liggen waar gevaarlijke stoffen worden gebruikt en zijn opgeslagen. Verder vindt er door en langs het plangebied transport plaats van gevaarlijke stoffen over de weg, door buisleidingen en per schip over de Rijn. De veiligheidsrisico's van deze bedrijven en middelen van transport kunnen als volgt worden samengevat.

Bedrijven waar gevaarlijke stoffen worden opgeslagen en gebruikt

Het onderstaande kaartje geeft een beeld van de bedrijven en locaties in en in de nabijheid van het plangebied waar gevaarlijke stoffen zijn opgeslagen en/of worden gebruikt.



Risicokaart plangebied

De gele cirkels geven de plaatsgebonden risicocontouren weer van 10^{-5} en 10^{-6} . Deze contouren moeten in acht worden genomen in die gevallen dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de nabijheid van deze inrichtingen en opslagplaatsen worden toegelaten.

Transport van gevaarlijke stoffen over de weg

Door het plangebied lopen een aantal wegen waarover regelmatig of incidenteel transport plaatsvindt van gevaarlijke stoffen per vracht- of tankauto. Deze transportroutes zijn op het bovenstaande kaartje voorzien van een brede gele zone die over de desbetreffende weg is gelegd. Kenmerk van deze routes is dat zij grotendeels buiten de bebouwde kommen liggen van de verschillende dorpen zodat het veiligheidsrisico tot een minimum is teruggebracht. Het bestemmingsplan maakt langs deze routes geen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk waardoor het aantal kwetsbare objecten in de vorm van woningen en dergelijke kan toenemen.

Aardgasleidingen

Voor het vervoer van stoffen door buisleidingen worden in 2009 nieuwe veiligheidsnormen van kracht. Deze zijn neergelegd in de AMvB (Algemene Maatregel van Bestuur) Buisleidingen. De Gasunie heeft voor de gemeente het veiligheidsrisico van de aardgasleidingen die door het plangebied lopen aan de hand van deze normen bepaald. Het bestemmingsplan is voornamelijk een conserverend plan. Door het plan neemt het aantal mensen dat een mogelijk veiligheidsrisico door de buisleidingen loopt niet toe, anders gezegd, het plan leidt niet tot een toename van het groepsrisico.

De plaatsgebonden risicocontour van 10^{-6} waarbinnen zich geen kwetsbare objecten mogen bevinden ligt aan weerszijden op 0 meter vanaf de aanwezige aardgasleidingen. Dat betekent dat de plaatsgebonden risico van de aardgasleidingen geen belemmering vormt voor eventuele ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving.

Transport van gevaarlijke stoffen over de Rijn

Het bestemmingsplan (zie ook boven) leidt niet tot een verhoging van het groepsrisico. In het recente verleden is in het kader van een bouwproject aan de kade in Tolkamer een veiligheidsonderzoek verricht. Daaruit blijkt dat het scheepvaartverkeer over de Rijn geen plaatsgebonden risicocontouren oplevert en dat dit verkeer geen belemmering vormt voor eventuele ruimtelijke ontwikkelingen langs de oevers.

6. VERANTWOORDING, ONDERZOEK EN NATUURTOETS

Een initiatiefnemer die iets wil bouwen, oprichten of aanleggen dient in de eerste plaats het nut en de noodzaak van zijn plan aan te tonen. Verder dient hij of zij zich te verantwoorden over de wijze waarop zijn of haar plan zich verhoudt tot de locatie en de waarden van de omgeving waar het plan wordt uitgevoerd. In de eerste paragraaf wordt aan de hand van een voorbeeld een opsomming gegeven van de aandachtspunten en mogelijke onderzoeken waarmee hij of zij in dat verband te maken kan krijgen.

In de tweede paragraaf wordt nadere aandacht besteed aan een van de belangrijkste onderzoeken waarmee de initiatiefnemer te maken kan krijgen: de natuurtoets. Deze toets kan een belangrijke rol bij alle grotere ingrepen die plaatsvinden in het Rijnstrangengebied en het buitendijkse gebied.

6.1 VERANTWOORDING EN ONDERZOEK

Voor initiatieven met belangrijke ruimtelijke gevolgen is een ontheffing of een planwijziging ex art. 3.6 Wro nodig. Voor grootschalige plannen is misschien een apart bestemmingsplan vereist. In het kader van die procedures zal de gemeente de initiatiefnemer verzoeken om aan te tonen dat het plan goed in de omgeving past en de waarden en kwaliteiten van de omgeving niet aantast. Voor een aantal onderwerpen zal ook onderzoek plaats moeten vinden. Verder zal de initiatiefnemer gevraagd worden om een inrichtingsplan waaruit die goede inpassing blijkt (zie Handreiking beplanting perceel, inrichtingsplan).

Deze verantwoordingsplicht kan het beste met het voorbeeld worden geïllustreerd van een initiatiefnemer die een voormalig agrarisch bouwperceel met bijbehorende bebouwing wil omvormen tot een erf met een aantal woningen, op basis van de daarvoor geformuleerde mogelijkheid tot planwijziging ex art. 3.6 Wro (zie paragraaf 4.3).

De volgende zaken en onderzoeken dienen in het kader van deze planwijziging te worden onderzocht en overlegd.

- *Verantwoording bouwplan aan de hand van de planologische randvoorwaarden.* Bouwtekeningen en plattegrond van het perceel vóór en ná de herinrichting. Op die plattegronden moet onder andere zichtbaar worden gemaakt hoeveel m² gesloopt

wordt, wat er met de verhardingen gebeurt, en hoe het perceel verder wordt beplant en ingericht. Voor wie zijn de woningen bestemd ?

- *Informatie over de aansluiting van de nieuwe woningen op het riool.*
Deze informatie is nodig in het kader van de verantwoording van het plan bij het waterschap (Watertoets).
- *Bodemkwaliteit (onderzoek altijd verplicht)*
Aangetoond moet worden dat de bodemkwaliteit geschikt is voor de nieuwe woonbestemming.
- *Archeologie*
Bij dit plan is archeologisch onderzoek niet verplicht, ook niet als het perceel in een gebied ligt met een "hoge archeologische verwachtingswaarde". De woningen worden namelijk ingericht in de bestaande bebouwing. Nieuwbouw vindt niet plaats.
- *Milieuzonering*
Aangetoond moet worden dat de kans op hinder van bedrijven in de omgeving klein is en – omgekeerd – dat de nieuwe woningen geen belemmering vormen voor de bedrijven in de omgeving. Indien er veehouderijen in het geding zijn moeten de normen van de Wet geurhinder en veehouderij worden gehanteerd.
- *Geluid en luchtkwaliteit*
Als het perceel langs een weg ligt moet onderzocht worden of het verkeerslawaaï geen hinder oplevert en onder de daarvoor geldende norm blijft. Hetzelfde geldt voor de luchtkwaliteit.
- *Natuurtoets*
Het initiatief betreft de aanpassing van de bestaande bebouwing en de herinrichting van het erf. Bij de verbouwing zijn geen natuurwaarden in het geding. Er kunnen wel natuurwaarden in het geding zijn als er oude schuren worden afgebroken die al een tijd niet meer in gebruik zijn en - bijvoorbeeld - een broedplaats vormen voor vleermuizen (beschermde soorten op basis van de Flora- en faunawet) en/of als er op het erf een aantal oude bomen moet worden gekapt. In dat geval moet gezocht worden naar mogelijkheden om dit verlies van natuurwaarden te compenseren.

6.2 NATUURTOETS

Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet

Een aantal planten- en diersoorten worden wettelijk beschermd op basis van de Flora- en faunawet (afgekort F & f-wet). Dit heet de soortenbescherming. Er worden ook gebieden beschermd die van speciale betekenis zijn voor het voortbestaan van deze beschermde soorten. Deze gebieden heten de Natura 2000-gebieden. Deze gebiedsbescherming gebeurt op basis van de Natuurbeschermingswet (afgekort Nb-wet). Verder zijn er grotere gebieden aangewezen met een algemene ecologische betekenis, de Ecologische Hoofdstructuur (afgekort EHS). De bescherming van deze gebieden is minder strikt dan die van de Natura 2000-gebieden. De Natura 2000-gebieden maken altijd onderdeel uit van de EHS.

Bij een aantal ruimtelijke ingrepen moet onderzocht te worden wat de gevolgen zijn voor de wettelijk beschermde dieren- en plantensoorten. Deze soortenbescherming is overal aan de orde, dus ook buiten de EHS en de Natura 2000-gebieden. De gebiedsbescherming van de beschermde planten en diersoorten is aan de orde indien de ingreep plaatsvindt in of nabij een Natura 2000-gebied.

Als het ecologische onderzoek aantoont dat de ingreep negatieve gevolgen kan hebben voor de soorten die beschermd zijn op basis van de F & f-wet moet de initiatiefnemer bij de minister voor Landbouw en Visserij een ontheffing aanvragen van de desbetreffende verbodsbepalingen van deze wet (ontheffing ex artikel 75 F & f-wet). Deze ontheffing is niet noodzakelijk voor alle wettelijk beschermde soorten.

Als uit het onderzoek blijkt dat de ingreep negatieve gevolgen heeft voor de soorten binnen een bepaald Natura 2000-gebied, dan moet als vervolg daarop een passende beoordeling worden gemaakt. Gedeputeerde Staten van Gelderland kunnen op basis van die passende beoordeling, eventueel na het stellen van nadere voorwaarden, vergunning verlenen voor de vereiste ingreep (vergunning ex art. 19d Natuurbeschermingswet, afgekort Nb-wet).

De Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (afgekort EHS) moet planologisch beschermd worden door in het kader van het bestemmingsplan de voorwaarde te stellen dat ruimtelijke initiatieven alleen toelaatbaar zijn als kan worden aangetoond dat ze niet leiden tot een significante aantasting van de kernkwaliteiten van de EHS. Een significante aantasting is alleen geoorloofd indien het gaat om het toelaten van ruimtelijke ontwikkelingen die in het algemene belang zijn. De EHS in Rijnwaarden wordt gevormd door het Rijnstrangengebied

en de buitendijks gelegen gronden. De kernkwaliteiten van deze gebieden worden hier vermeld.

- De rivier met zijn bijbehorende dynamiek en morfologie, als bron van natuurlijke processen, en als as van een keten natuurterreinen en natuurlijke cultuurlandschappen in de uiterwaarden en de daarbij behorende bijzondere natuur, zoals rivierduinen, stroomdalgraslanden, natte schraalgraslanden, hardhoutooibos en nevengeulen.
- De relatie tussen open voedselrijke foerageergebieden en rustgebieden (open water) voor overwinterende en doortrekkende ganzen, eenden en andere watervogels.
- De combinatie van gedempte rivierdynamiek en kwel in het Rijnstrangengebied met als resultaat een gevarieerd rietmoeras met bijzondere soorten als moerasvogels en waterspitsmuis.
- Het open, grazige en natte karakter van binnen- en buitendijkse weidevogel- en ganzengebieden (zoals aangeduid middels de Beschermingszone vogels op plankaart 2).

In welke gevallen is een natuurtoets nodig ?

Zoals boven aangegeven is de gemeente formeel niet bevoegd bij het nemen van besluiten op het gebied van de natuurwetgeving. De gemeente dient op basis het Besluit ruimtelijke ordening echter wel te bepalen of een bestemmingsplan dat in procedure gebracht wordt uitvoerbaar is en of het ruimtegebruik dat het bestemmingsplan bij rechte toestaat niet al in strijd is met de beschermingsbepalingen van de F & f-wet en de Nb-wet.

Het standpunt van de gemeente Rijnwaarden is dat het bestaande normale agrarische gebruik en het recreatieve gebruik van de grond en het water buiten én binnen de Natura 2000-gebieden zonder meer mogelijk is, voor zover dat gebruik althans gelegaliseerd is in het kader van het bestemmingsplan of de Wet Milieubeheer (zie ook paragraaf 4.8).

Het normale agrarische gebruik van de grond omvat in principe alle werkzaamheden die noodzakelijk zijn het productievermogen van de grond op peil te houden en te optimaliseren binnen de beperkingen die daaraan zijn gesteld op basis van de agrarische milieuregelgeving.

Het gemeentelijke standpunt zal worden heroverwogen als daar aanleiding voor is op basis van de beheerplannen die voor de Natura 2000-gebieden zullen worden vastgesteld.

Ten behoeve van dit bestemmingsplan hoeft daarom niet onderzocht te worden wat de eventuele negatieve gevolgen zijn van dit agrarische gebruik voor de beschermde soorten binnen en buiten de Natura 2000-gebieden.

Het bestemmingsplan staat, naast het normale agrarische gebruik van de grond, kleinschalige bouwwerkzaamheden bij recht toe, bijvoorbeeld: de uitbreiding van een woning tot een bepaalde maat of de bouw van een stal op een agrarisch bouwperceel. Uit het beheerplan moet blijken welke initiatieven al dan niet vallen onder de Natuurbeschermingswet.



Het bestemmingsplan beschermt de aanwezige natuur- en landschapswaarden middels een aantal aparte bestemmingen, aanduidingen en beperkende regels. Plankaart 2 geeft een beeld van deze waarden. Een aantal werken en werkzaamheden die deze waarden (kunnen) schaden zijn verboden en alleen middels een aanlegvergunning toegelaten. De gemeente kan een initiatiefnemer in het kader van de aanvraag van een aanlegvergunning vragen om een natuurtoets.

Het bestemmingsplan is verder voorzien van een aantal flexibiliteitsregels. Er worden een aantal ruimtelijke ontwikkelingen toegelaten middels een ontheffings- of planwijzigingsbevoegdheid ex art. 3.6 Wro. Deze mogelijkheden blijven deels beperkt tot de locaties binnen de bestemming "Agrarisch gebied", dat wil zeggen de locaties buiten de Ecologische Hoofdstructuur en het Natura 2000 gebied. Zo is er in de bestemming "Agrarisch gebied" een ontheffingsbevoegdheid voor de aanleg van sleufsilo's buiten het agrarische bouwperceel. In beide agrarische bestemmingen bestaat er een planwijzigingsbevoegdheid die de uitbreiding van een agrarisch bouwperceel mogelijk maakt. In het kader van deze procedure kan een natuurtoets worden geëist. De initiatiefnemer mag ervan uitgaan dat deze toets altijd noodzakelijk zal zijn als de betreffende uitbreiding plaatsvindt in een Natura 2000-gebied of ecologische waarden kan aantasten die op plankaart 2 zijn geïnterpreteerd.

Verder moet in dat onderzoek duidelijk worden gemaakt hoe het initiatief zich verhoudt tot de kernkwaliteiten van de EHS. Van dit aspect van de toets kan het volgende worden vermeld. Deze kernkwaliteiten zijn in zeer algemene termen gesteld. De flexibiliteitsregels van dit bestemmingsplan maken relatief kleinschalige initiatieven mogelijk. De kans dat voormelde initiatieven kunnen leiden tot een significante aantasting van de vermelde kernkwaliteiten is gering.

7. TOELICHTING OP DE JURIDISCHE OPZET

In dit hoofdstuk wordt toegelicht hoe de inventarisatie en het beleid zijn vertaald in plankaarten en regels. De plankaarten en de regels vormen samen het juridische deel van het bestemmingsplan, dat bindend is voor de burger en de overheid.

Het bestemmingsplan Buitengebied is in de eerste plaats een conserverend plan, waarin het huidige gebruik wordt vastgelegd. Er is één relatieve grote ontwikkeling (Landgoed Pannerdense Waard) meegenomen in het plan. Duidelijk is voor welke doeleinden de grond en de gebouwen mogen worden gebruikt en wat er aan nieuwe bebouwing wordt toegestaan. Dit biedt rechtszekerheid aan de burger. De bestaande situatie is echter geen vaststaand gegeven. Er vinden voortdurend nieuwe ontwikkelingen plaats. Het plan moet flexibiliteit bieden om op deze ontwikkelingen in te kunnen spelen. Voor een deel is dat mogelijk. In het plan zijn daarvoor ontheffings- en wijzigingsbevoegdheden opgenomen. Daarmee kunnen ontwikkelingen planologisch worden geregeld, bijvoorbeeld de wijziging van de vorm of grootte van een agrarisch bouwperceel, het starten van een minicamping of de wijziging van de functie van gebouwen als agrarische activiteiten worden beëindigd.

Ontwikkelingen zijn echter ook onvoorspelbaar. De meeste initiatiefnemers hebben hun eigen specifieke wensen. Het is onmogelijk om voor alle nieuwe ontwikkelingen vooraf een kader aan te geven waarbinnen die ontwikkeling plaats kan vinden. Gewenste ontwikkelingen kunnen ook niet door het bestemmingsplan worden afgedwongen. Zolang niet bekend is op welk moment, op welke wijze, welke effecten dat kan hebben op de omgeving en met welke financiële middelen iets tot stand kan worden gebracht, wordt dit niet in het bestemmingsplan geregeld. De beleidsvisie in hoofdstuk 4 geeft wel richtlijnen aan, maar voor meer ingrijpende ontwikkelingen zal een afzonderlijke bestemmingsplanprocedure moeten worden gevoerd.

7.1 TOELICHTING OP DE PLANKAARTEN

Bij dit plan horen 2 plankaarten. Deze worden in deze paragraaf per kaart aan de orde gesteld.

Plankaart 1

De plankaart is getekend op schaal 1:10.000.

De onderscheiden bestemmingen zijn:

Artikel	Bestemming	Nader onderscheiden in
3	Agrarisch gebied	
3a	Agrarisch gebied - paardenhouderij en opfok-centrum	
4	Agrarisch gebied met hoge natuur- en landschapswaarden	
5	Buitendijks gebied	
6	Bos en natuurterrein	Bos B Natuurterrein N
7	Niet-agrarisch bedrijf	
8	Terrein voor verblijfsrecreatie	
9	Terrein voor sport en recreatie	
10	Gemeenschaps- en nutsvoorzieningen	
11	Landhuis	Bestemmingsvlakken I en II
12	Verkeersdoeleinden	Ontsluitingsweg Gebiedstoegangsweg Verharde weg Onverharde weg Fiets- en wandelpad
13	Water	Rivier, Recreatieplas. Oppervlaktewater, A-watergang
14	Waterstaatsdoeleinden/waterkeringsdoeleinden (dubbelbestemming)	
15	Landgoed (dubbelbestemming)	

In de bijlagen bij de regels is een aantal lijsten opgenomen, waarin de diverse bedrijven en terreinen nader gespecificeerd zijn.

Voorts zijn op de plankaart een groot aantal aanduidingen opgenomen, waaronder

- Agrarische bouwpercelen en burgerwoningen (W). Deze aanduidingen zijn opgenomen binnen de gebiedsbestemmingen "Agrarisch gebied", "Agrarisch gebied met hoge natuur- en landschapswaarden", "Buitendijks gebied" en "Bos en Natuurterrein".
- Hoogspanningsleidingen, afvalwatertransportleidingen en aardgasleidingen. In de regels zijn de bijbehorende beschermingszones omschreven.

Plankaart 2: Toetsings- en afstemmingskader

Deze kaart geeft aan welke abiotische en biotische waarden in het gebied aanwezig zijn. De plankaart is getekend op schaal 1:10.000. Op deze kaart zijn de volgende waarden onderscheiden:

- Waterhuishouding
- Aardkundige waarden
- Waardevolle houtopstanden
- Archeologisch waardevol terrein
- Gebieden met middelhoge en archeologische hoge verwachtingswaarden
- Stiltegebied
- Beschermingszone vogels

De toegekende waarden zijn van belang voor het aanlegvergunningstelsel, zoals opgenomen in de regels. Bij het verlenen van een aanlegvergunning dienen deze waarden te worden betrokken en de toetsingcriteria in acht te worden genomen. Een aanlegvergunning is een door burgemeester en wethouders schriftelijk verleende toestemming om bepaalde activiteiten (werken of werkzaamheden) uit te voeren. Zonder aanlegvergunning is het verboden om bedoelde activiteit uit te voeren. De activiteiten kunnen worden toegestaan wanneer zij verband houden met de doeleinden van de aan de gronden gegeven bestemming onder voorwaarde dat de overige aanwezige waarden en kwaliteiten niet onevenredig worden geschaad. Een aanlegvergunning kan worden verleend, worden geweigerd of er kunnen nadere voorwaarden aan worden verbonden.

De volgende activiteiten zijn opgenomen in het aanlegvergunningstelsel:

- ophoging, egalisering van gronden en afgraven van de bodem;
- verbreden, vergroten, uitdiepen, aanleggen en dempen van watergangen, sloten en andere waterpartijen;

- overige werken en werkzaamheden die de waterhuishouding beïnvloeden, zoals bemalen, onderbemalen, het slaan van putten;
- aanbrengen van ondergrondse leidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties en apparatuur;
- aanleggen en verharden van wegen, het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen groter dan 100 m²;
- diepploegen;
- vellen en rooien van bomen, hakhout en andere houtopstanden en handelingen die de dood of beschadigingen van dit gewas tengevolge kunnen hebben;
- het aanbrengen van teeltondersteunende voorzieningen, niet zijnde bouwwerken, die de bodem met meer dan 30 cm beneden maaiveld roeren;
- het aanplanten van houtopstanden;
- overige bodemwerkzaamheden met een totale oppervlakte van meer dan 100 m²;

het indrijven van voorwerpen in de bodem. De te beschermen belangen en waarden, zoals aangegeven op plankaart 2, worden mede betrokken bij de afweging bij het verlenen van ontheffingen en bij de wijzigingen van de regels en/of plankaart.

7.2 TOELICHTING OP DE REGELS

De regels bestaan uit de volgende onderdelen:

- hoofdstuk I: Inleidende regels;
- hoofdstuk II: Bestemmingsregels;
- hoofdstuk III: Algemene regels;
- hoofdstuk IV: Overgangs- en slotregel

Hoofdstuk I: Inleidende regels

De inleidende regels omvatten de gebruikte begripsomschrijvingen en afkortingen (art. 1) en de wijze van meten (art. 2).

Hoofdstuk II: Bestemmingsregels

In de bestemmingsregels zijn de regels voor de verschillende bestemmingen omschreven. Elke bestemmingsregel is – indien en voor zover van toepassing - opgebouwd uit:

- een doeleindenomschrijving: een omschrijving van de doeleinden waarvoor de gronden zijn bestemd;
- bebouwingsregeling: welke bebouwing is toegelaten en aan welke eisen moet de toegestane bebouwing voldoen;
- nadere eisen;

- ontheffingsbevoegdheden;
- aanlegvergunningen;
- wijzigingsbevoegdheden.

De gronden van het buitengebied zijn ingedeeld in de gebiedsbestemmingen “Agrarisch gebied”, “Agrarisch gebied met hoge natuur- en landschapswaarden”, “Buitendijks gebied” en “Bos en natuurterrein”. Deze gebieden hebben elk hun eigen functie en kwaliteiten die een daarop afgestemde regeling rechtvaardigt.

De verschillende ruimtelijke functies zoals niet-agrarische bedrijven, landhuis, wegen en dergelijke zijn apart bestemd. De volgende bestemmingen zijn daarvoor gecreëerd:

- Niet-agrarisch bedrijf;
- Terrein voor verblijfsrecreatie;
- Terrein voor sport en recreatie;
- Gemeenschaps- en nutsvoorzieningen;
- Landhuis;
- Verkeersdoeleinden;
- Water.

De dubbelbestemming “Waterstaatsdoeleinden/ waterkeringsdoeleinden” is opgenomen om de veiligheid van het gebied te beschermen. De dubbelbestemming “Landgoed” is opgenomen om de ontwikkeling van een nieuw landgoed op de geplande wijze mogelijk te maken.

Hieronder wordt nader op deze bestemmingen ingegaan.

- *“Agrarisch gebied” (artikel 3), “Agrarisch gebied met hoge natuur- en landschapswaarden” (artikel 4) en “Buitendijks gebied” (artikel 5).*

De verschillen tussen deze bestemmingen komen tot uitdrukking in de doeleindenomschrijving, de flexibiliteitsregels en de toegelaten functies van bijlage E. De meeste vervolgfuncties worden niet toegelaten binnen de bestemming “Agrarisch gebied met hoge natuur- en landschapswaarden” vanwege de bijzondere kwaliteiten van deze gronden. In de bestemming “Buitendijks gebied” liggen geen agrarische bedrijven, zodat er ook geen sprake is van neven- of vervolgfuncties.

Binnen deze gebiedsbestemmingen is een regeling getroffen voor de bescherming van natuur- en landschapswaarden, agrarische doeleinden, wonen en secundair het recreatief medegebruik. Voorts zijn de gronden bestemd voor de bescherming van cultuurhistorische waarden van de karakteristieke bebouwing. Deze bebouwing bestaat uit de monumenten met de status van Gemeentelijk monument en Rijksmonument.

De aanwezige natuur- en landschapswaarden, en de kwetsbaarheid ervan voor bepaalde activiteiten, hebben geleid tot het eisen van een aanlegvergunning voor bepaalde werkzaamheden. Het aanlegvergunningstelsel heeft een zelfstandige regeling gevonden in artikel 18.

In de regels is een bebouwingsregeling opgenomen voor agrarische bebouwing, burgerwoningen en recreatiewoningen. Voor een aantal ruimtelijke functies, waaronder een nieuwe, nog te realiseren, sierviskwekerij, is een aparte bouwregeling opgenomen. Voor de paardenhouderij en het opfokcentrum aan de Herwensedijk 50 is een aparte regeling opgenomen in *artikel 3a "Paardenhouderij en opfokcentrum"*. De ruimtelijke onderbouw van de sierviskwekerij is opgenomen in een aparte bijlage van het bestemmingsplan.

De nevenfuncties en vervolgfuncties, die zijn opgenomen in bijlage E mogen middels een ontheffing en wijziging tot een bepaalde oppervlakte in de bebouwing van een agrarisch bedrijf of een voormalig agrarisch bedrijf worden toegelaten. De nevenfuncties zijn bij rechte tot een oppervlakte van 350 m² toegelaten. Voor nevenfuncties op het gebied van de verblijfsrecreatie geldt bij rechte een maximale maat van 50 m².

In de regels is tevens een nadere regeling opgenomen voor andere bouwwerken op het agrarisch bouwperceel en bij de voor "woningen" (letter "W" op de plankaart) aangegeven gronden.

De goothoogte en de hoogte van agrarische en niet-agrarische (dienst)woningen en burgerwoningen bedragen voor alle bestemmingen - tenzij het betreffende bestemmingsplanvoorschrift anders bepaalt - respectievelijk maximaal 4,5 en 10 meter. Deze woningen mogen worden uitgebreid tot maximaal 150 m² en 75 m² voor een bijgebouw. Indien de bestaande oppervlakte groter is dan 150 m² geldt dit als maximum.

- *Bos en Natuurterrein (artikel 6)*

Een inventarisatie heeft een tweedeling opgeleverd in bos en natuurterrein.

- In de categorie "Bos" B staat de houtteelt, de bescherming van de droge en natte natuurwaarden en de landschapswaarden voorop.
- In de categorie "Natuurterrein" N is het gebruik gericht op de instandhouding en ontwikkeling van de droge en natte natuurwaarden en de landschapswaarden alsmede voor waterpartijen en geulen, die niet rechtstreeks in verbinding staan met de rivier. Verder is een extensief gebruik van agrarische gronden mogelijk waarbij rekening gehouden wordt met de natuurdoelstellingen van het gebied.

Binnen deze bestemming dient het beleid ook gericht te zijn op het behoud en het herstel van abiotische en biotische waarden, zoals aangegeven op plankaart 2. De overige doelstellingen, waaronder het recreatieve medegebruik, zijn van secundair belang.

In deze bestemming zijn uitsluitend andere bouwwerken toegestaan voor zover ze ten dienste staan van de omschreven gebruiksdoeleinden. De bijzondere kwaliteiten van de gronden in deze categorieën worden beschermd door een aanlegvergunningstelsel.

- *Niet-agrarisch bedrijf (artikel 7)*

Niet-agrarische bedrijven die op het moment van tervisielegging van dit plan (legaal) aanwezig zijn, zullen als zodanig in het nieuwe plan worden opgenomen. De uitbreidingsmogelijkheden van (niet-)gebiedsgebonden bedrijven bij recht en ontheffing zijn gekoppeld aan de gebiedsbestemmingen "Agrarisch Gebied" en "Agrarische gebied met hoge natuur- en landschapswaarden". Voor een overzicht van de gebieds- en niet-gebiedsgebonden functies wordt verwezen naar bijlage E.

De regeling voor de uitbreiding van deze bedrijven is gebaseerd op de "Notitie functieverandering buitengebied" van de Stadsregio Arnhem/Nijmegen. Voor de bedrijven gelegen binnen de dubbelbestemming "Waterstaatsdoeleinden" is een beperktere regeling opgenomen.

In bijlage A is voor elk niet-agrarisch bedrijf de toegestane oppervlakte van de bedrijfsgebouwen (inclusief de oppervlakte van de dienstwoning(en) en het aantal opgenomen. Voorts kent deze bepaling een wijzigingsbevoegdheid om onder voorwaarden in milieuhygiënisch opzicht vergelijkbare niet-agrarische bedrijven toe te laten.

- *Terrein voor verblijfsrecreatie (artikel 8)*

In de gemeente Rijnwaarden bevindt zich een drietal terreinen voor verblijfsrecreatie. Het gebruiksdoel is afgestemd op de huidige activiteiten. De bebouwde oppervlakte, het aantal stacaravans en trekkershutten alsmede de dienstwoningen worden gelimiteerd en opgenomen in bijlage B. In de regels van het bestemmingsplan zijn ter verduidelijking omschrijvingen opgenomen in de begripsregels zoals “permanente bewoning” en “bedrijfsmatige exploitatie”. Voorts is in artikel 8 in de doeleindenomschrijving aangegeven dat de grond voor de bestemming “Terrein voor verblijfsrecreatie” uitsluitend in het kader van een bedrijfsmatige exploitatie ten behoeve van recreatieve doeleinden bestemd is en dus niet voor permanente bewoning.

- *Terrein voor sport en recreatie (artikel 9)*

Er bevinden in binnen de gemeentegrenzen diverse terreinen voor sport en recreatie. De bestaande toegelaten situatie is vastgelegd in bijlage C. Op de terreinen dient te worden voorzien in de eigen parkeerbehoefte.

- *Gemeenschaps- en nutsvoorzieningen (artikel 10)*

Hiertoe worden diverse voorzieningen gerekend, waaronder pompstations voor het drinkwater en basisscholen. In bijlage D wordt een omschrijving gegeven van de voorziening en de toegelaten oppervlakte van de bebouwing.

- *Landhuis (artikel 11)*

Binnen deze bestemming worden twee bestemmingsvlakken onderscheiden. Bestemmingsvlak I is bestemd voor Huize Aerdt. Bestemmingsvlak II is bestemd voor het nieuwe landhuis, behorende bij het nieuwe landgoed Pannerdensewaard.

Voor Huize Aerdt gelden de maten van de bestaande bebouwing. Verder is de bebouwing bestemd voor bewoning, een kantoorfunctie, een horecafunctie en horecadoeleinden, kleinschalige recreatieve sport- en spelvoorzieningen.

Voor het nieuwe landhuis is bepaald dat het huis maximaal 2 wooneenheden mag bevatten.

- *Verkeersdoeleinden (artikel 12)*

Binnen deze bestemming vallen alle verharde en onverharde wegen en paden in het plangebied. In deze bestemming worden de volgende categorieën onderscheiden: Ontsluitingsweg, Gebiedstoegangsweg, Verharde weg, Onverharde weg en Fiets- en

voetpad. In artikel 20 is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen die de aanleg van vrij liggende fiets- en wandelpaden mogelijk maakt.

- *Water (artikel 13)*

Binnen deze bestemming zijn nadere aanduidingen opgenomen voor "rivier", "recreatieplas", "oppervlaktewater" en "A-watergang".

Binnen de nadere aanduiding "rivier" zijn 6 ligplaatsen voor schepen opgenomen. Het betreft 4 vaste ligplaatsen en 2 ligplaatsen voor de beroepsvaart. De 4 vaste ligplaatsen zijn bestemd voor twee oliebunkerschepen, voor een supermarkt en voor een restaurant. Voorts kan een extra ligplaats worden aangelegd na het doorlopen van een wijzigingsprocedure.

In paragraaf 7.3 is een nadere onderbouwing opgenomen voor de inpassing van deze ligplaatsen in deze nieuwe regeling.

- *Waterstaatsdoeleinden/waterkeringsdoeleinden (dubbelbestemming) (artikel 14)*

Deze bestemmingsbepaling creëert een voorrangsregeling ten opzichte van de onderliggende (basis)bestemmingen voor de bescherming van de waterstaatsbelangen en de waterkering met bijbehorende zones. Deze regeling beperkt ook de bouw mogelijkheden voor de buitendijks gelegen functies.

- *Landgoed (dubbelbestemming) (artikel 15)*

Deze bestemmingsbepaling creëert een voorrangsregeling ten opzichte van de onderliggende (basis)bestemmingen teneinde de inrichting en het gebruik van de gronden als één beheereenheid mogelijk te maken op basis van het inrichting- en beheerplan van het landgoed en de overeenkomst die de initiatiefnemer daarover afsluit met de gemeente.

Hoofdstuk III: Algemene regels

Dit onderdeel omvat een regeling die bepaalde beperkingen oplegt aan het bouwen (artikel 17, zoneregulering) en aan het gebruik (artikel 18, aanlegvergunningen).

Zones zijn gebieden die naast een primair gebruiksdoel nog een specifiek belang beogen te beschermen. Die specifieke belangen kunnen zijn de bescherming van archeologische waarden, waterhuishouding en waterstaatsdoeleinden. Veelal betreft het beperkingen ten aanzien van bebouwingsmogelijkheden.

De zoneregels sluiten het oprichten van bebouwing langs een A-watgang, waterkering, nutsvoorzieningen en bepaalde categorieën wegen uit.

Voor gebieden die kwetsbaar zijn voor het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden of aanleg van werken zullen aanlegvergunningen nodig zijn. In artikel 18 wordt aangegeven voor welke activiteiten en onder welke voorwaarden een aanlegvergunning verleend kan worden.

De ontheffings- en wijzigingsbevoegdheden die zijn opgenomen in artikel 20 beogen de flexibiliteit van het plan te verhogen om de benodigde planaanpassingen versneld door te kunnen voeren.

Met het oog op de leesbaarheid worden de toepasselijke ontheffingen en wijzigingen reeds genoemd in het betreffende artikel met een verwijzing naar artikel 20 en het nummer waaronder de ontheffing of wijziging kan worden teruggevonden.

Bij de toepassing van deze procedures geldt het algemeen criterium dat de ontheffing/wijziging niet mag leiden tot een onevenredige aantasting van de te beschermen belangen en waarden zoals opgenomen in de doeleindenomschrijving van de verschillende bestemmingen en die zijn aangeduid op plankaart 2. De ontheffings- en wijzigingsbevoegdheden zijn opgenomen in een tabel. Onder de nummers 1 tot en met 19 zijn de ontheffingsbevoegdheden en onder de nummers 20 tot en met 32 zijn de wijzigingsbevoegdheden opgenomen. De tabel bestaat uit vijf kolommen met de volgende indeling:

Nr.	Plankaart / artikel	Omschrijving van het artikel	Ten behoeve van de functie/gebruik/toegelaten bebouwing/zone	Algemene/specifieke criteria
-----	---------------------	------------------------------	--	------------------------------

In kolom 2 wordt aangegeven van welk artikel/plankaart ontheffing wordt verleend of welk artikel gewijzigd wordt. De omschrijving van het artikel vindt plaats in kolom 3. In kolom 4 wordt aangegeven ten behoeve van welke functie/gebruik/toegelaten bebouwing ontheffing wordt verleend of het plan wordt gewijzigd. In kolom 5 wordt aangeduid welke criteria in dat geval van toepassing zijn.

In de flexibiliteitsregels wordt onder andere aangegeven welke neven-/vervolgactiviteiten of functieveranderingen toegelaten zijn.

In artikel 19 (gebruik van opstallen en gronden) is de algemene regel opgenomen dat het verboden is opstallen en gronden te gebruiken in strijd met de bestemming.

Hoofdstuk IV: Overgangs- en slotregel

Artikel 22 bevat de regels van het overgangsrecht. In dit artikel is ook een lid opgenomen over het persoonsgebonden overgangsrecht. De namen en locaties waarop dit recht van toepassing is zijn opgenomen in een aparte bijlage bij de planregels. De naam van het bestemmingsplan wordt in de slotregel aangehaald.

7.3 LIGPLAATSEN SCHEPEN EUROPAKADE

Onderhavig onderdeel van het voorliggende bestemmingsplan is een herziening van het bestemmingsplan Buitengebied Herwen en Aerdt 1973, vastgesteld bij besluit van de raad d.d. 25 oktober 1973, nummer 347 en goedgekeurd bij besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland d.d. 19 februari 1975, nummer 5705/1151-3308.

Dit deel van het bestemmingsplan beoogt de planologische basis te leggen voor de realisering van zes ligplaatsen van schepen met een bedrijfsmatige functie aan de steigers in de Rijn te Tolkamer. Tevens bestaat de mogelijkheid middels een wijzigingsbevoegdheid ex artikel 3.6 Wro een zevende ligplaats te realiseren. De bedrijfsuitoefening van de meeste schepen zal (tevens) gericht zijn op het vasteland.

Op 18 december 2001 heeft de raad van de gemeente Rijnwaarden een plan met dezelfde strekking vastgesteld. Op 10 september 2002 (nummer RE2002.13347) heeft Gedeputeerde Staten om formele redenen goedkeuring onthouden aan dit plan. Op grond van artikel 30 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening diende de gemeenteraad op basis van de oude wet een nieuw plan vast te stellen met betrekking tot (het gedeelte van) het bestemmingsplan waaraan door Gedeputeerde Staten goedkeuring is onthouden. Het onderhavige bestemmingsplan voorziet in een aangepaste regeling.

Hoewel formele gronden de directe aanleiding vormde voor onthouding van goedkeuring, hadden Gedeputeerde Staten ook een inhoudelijk bezwaar, namelijk dat de, door het bestemmingsplan mogelijk gemaakte, vaste ligplaatsen getoetst moeten worden aan de criteria van de toen geldende beleidslijn Ruimte voor de Rivier. "Drijvende constructies...";

aldus GS, " kunnen wel degelijk invloed uitoefenen op de afvoercapaciteit (stroomsnelheid) van de rivier. Er is niet gebleken dat een dergelijke toets is uitgevoerd."

In reactie hierop wordt opgemerkt dat het om een beperkt aantal schepen gaat (zes) dat krachtens dit bestemmingsplan wordt toegelaten. Een veelvoud hiervan bevaart ter hoogte van deze aanlegplaatsen de rivier of legt daar dagelijks aan de kade. Verondersteld wordt dat de invloed op de stroomsnelheid van de Rijn ter hoogte van Tolkamer als gevolg van deze vaste ligplaatsen zó beperkt is dat een nader onderzoek daarnaar niet opportuun wordt geacht. Voor het overige wordt verwezen naar wat onder het kopje "planologisch kader andere overheden" wordt opgemerkt over de nieuwe "Beleidslijn Grote Rivieren".

Huidige situatie

Thans zijn reeds vier schepen met een bedrijfsmatige functie aanwezig: een supermarkt, een restaurant en twee (olie)bunkerschepen. De supermarkt is reeds tientallen jaren geleden gestart als parlevinker, gericht op de Rijnvaart. In de loop der jaren is het bedrijf zich steeds meer gaan richten op het vasteland. In het najaar van 1999 is het (bunker)schip waarin de supermarkt was gevestigd, vervangen door het huidige bunkerschip aan de Europakade. Het oude schip wordt gebruikt door het recentelijk geopende restaurant. Het oliebunkerschip is al minimaal 50 jaar ter plaatse aanwezig; hier worden passerende schepen voorzien van olie, gas et cetera. Het tweede oliebunkerschip ligt in de doorgang van De Bijland naar de Rijn. De bevoorrading vanaf schip is speciaal gericht op de recreatievaart.

Juridisch kader

In het vigerende en hiervoor aangehaalde bestemmingsplan Buitengebied 1973 (Herwen en Aerdt) heeft het water de bestemming 'Rivier'. De grond gelegen binnen deze bestemming, is bestemd voor water, waterberging, waterbeheersing, scheepvaart en watersport. De aanwezigheid van schepen valt op zichzelf binnen de gebruiksmogelijkheden van deze bestemming. Een bestemmingsplanregeling wordt desalniettemin noodzakelijk geacht. Behalve dat met een dergelijke regeling sturing kan worden gegeven aan het aantal ligplaatsen dat wordt ingenomen door schepen met een bedrijfsmatige functie, kan eveneens de bedrijvigheid zelf worden gestructureerd. Met de regeling kan worden voorkomen dat op schepen allerhande activiteiten worden ontwikkeld, die elders in het plangebied op basis van het bestemmingsplan als ongewenst zouden moeten worden beschouwd.

Planologisch kader andere overheden

Het plangebied ligt in het rivierbed van de Rijn. Op het rivierbed is de Beleidslijn "Grote Rivieren" van toepassing. Deze Beleidslijn bestaat uit 4 onderdelen:

- de beleidsbrief "Grote Rivieren";
- de beleidsregels "Grote Rivieren";
- de handreiking "Grote Rivieren";
- de kaarten "Grote Rivieren".

In de Beleidslijn wordt een stringent beleid voor het gebruik van het rivierbed geformuleerd, met als doelstelling om de beschikbare afvoer- en bergingscapaciteit van het rivierbed te behouden en ontwikkelingen tegen te gaan die de mogelijkheid tot rivierverruiming door verbreding of verlaging nu en in de toekomst onmogelijk maken.

Deze doelstelling van de beleidslijn wordt bereikt langs 2 sporen: de Wet op de ruimtelijke ordening en de Wet Beheer Rijkswateren.

In de "Beleidsregels grote rivieren" wordt een onderscheid gemaakt tussen de volgende activiteiten:

1. kleine, tijdelijke of voor het rivierbeheer noodzakelijke activiteiten in het rivierbed;
2. activiteiten voor het deel van het rivierbed waarop het *bergend* regime van toepassing is;
3. riviergebonden activiteiten en niet-riviergebonden activiteiten voor het deel van het rivierbed waarop het *stroomvoerend* regime van toepassing is;

Ad 1. Hieronder vallen bijvoorbeeld de vergunningsvrije en lichte bouwvergunningplichtige bouwwerken alsmede de "kruimelgevallen", die opgenomen zijn in artikel 20 van de Besluit op de ruimtelijke ordening. Onder deze categorie valt eveneens de 10%-uitbreidingsregeling.

De toestemming wordt alleen verleend indien aan een aantal in de Beleidsregel opgenomen voorwaarden wordt voldaan (het veilig functioneren van het waterstaatswerk blijft gewaarborgd, geen feitelijke belemmering voor de vergroting van de afvoercapaciteit en de waterstandsverhoging of de afname van het bergend vermogen is zo gering mogelijk).

Ad 2. Toestemming wordt verkregen indien aan de voorwaarden zoals vermeld onder 1 wordt voldaan en compensatie wordt geboden.

Ad 3. Voor deze activiteiten gelden globaal dezelfde voorwaarden als het onder 2 vermelde.

Voor de riviergebonden activiteiten is een limitatieve opsomming opgenomen.

Hieronder vallen de volgende activiteiten:

- de aanleg of wijziging van waterstaatkundige kunstwerken;
- de realisatie van voorzieningen voor een betere en veilige afwikkeling van de beroeps- en recreatievaart;
- de bouw of wijziging van waterkrachtcentrales;
- de vestiging of uitbreiding van overslagbedrijven of het realiseren van overslagfaciliteiten, uitsluitend voor zover de activiteit gekoppeld is aan het vervoer over de rivier;
- de aanleg of wijziging van scheepswerven;
- de realisatie van natuur;
- de uitbreiding van bestaande steenfabrieken;
- de realisatie van voorzieningen die onlosmakelijk met de waterrecreatie zijn verbonden;
- de winning van oppervlaktedelfstoffen.

Voor de niet riviergebonden activiteiten geldt dat geen toestemming wordt gegeven tenzij er sprake is van;

- een groot openbaar belang en de activiteit niet redelijkerwijs buiten het rivierbed kan worden gerealiseerd;
- een zwaarwegend bedrijfseconomisch belang voor bestaande grondgebonden agrarische bedrijven en de activiteit redelijkerwijs niet buiten het rivierbed kan worden gerealiseerd;
- een functieverandering binnen de bestaande bebouwing;
- een activiteit die per saldo meer ruimte voor de rivier oplevert op een rivierkundig gezien aanvaardbare locatie.

De bestaande activiteiten die in dit plan worden toegelaten c.q. worden gelegaliseerd vinden uitsluitend plaats op schepen, die een vaste ligplaats hebben. De oorspronkelijke activiteiten die op de aanwezige schepen werden uitgeoefend waren aan de rivier verbonden. De schepen zijn reeds gedurende vele jaren aanwezig. Voor de ontstaansgeschiedenis hiervan wordt korthedshalve verwezen de beschrijving van de "Huidige situatie".

Daarnaast worden de twee bestaande ligplaatsen voor de beroepsvaart in dit bestemmingsplan opgenomen.

De bestaande activiteiten - en de tussentijdse functiewijziging - hebben een neutraal effect op de waterstaatsbelangen.

Daarom zullen deze activiteiten niet leiden tot één van de hiervoor genoemde schadelijke situaties en zullen zij de doelstelling van het beleid zoals vermeld in de “Beleidslijn grote rivieren” niet frustreren.

Juridische planopzet

In het onderhavige plan is de bestaande bestemming "Rivier" vervangen door een nieuwe bestemming "Water", nader aangeduid als "rivier".

De ligplaatsen zijn op de plankaart als zodanig aangeduid. In totaal zijn er aan de Europakade 6 ligplaatsen gesitueerd. Dit bestemmingsplan voorziet ook in de mogelijkheid om één extra ligplaats aan te leggen. Hiervoor dient een wijzigingsprocedure te worden gevoerd. Op de plankaart is een zone aangeduid waarbinnen deze ligplaats gerealiseerd mag worden. In de directe omgeving zijn ruime parkeermogelijkheden (Europakade), zodat dit aspect geen beletsel vormt voor de toelating van de ligplaatsen.

De bestaande activiteiten worden bij recht toegelaten. Andere toegelaten vormen van bedrijvigheid op schepen, zijn opgenomen in een aan de regels toegevoegde bedrijvenlijst. In de lijst zijn bedrijven opgenomen die passen bij de bestemming "Water", nader aangeduid voor "Rivier"; het betreft bedrijfsactiviteiten op het gebied van recreatie, educatie, horeca en/of watergebonden activiteiten. In het plan is hiervoor een ontheffingsprocedure opgenomen. Bedrijven die niet genoemd zijn in de bedrijvenlijst, maar in milieuhygiënisch opzicht daarmee vergelijkbaar zijn, kunnen met een ontheffing onder voorwaarden worden toegelaten (met de in de lijst genoemde bedrijvencategorieën).

De schepen waarop de supermarkt en het restaurant zijn gevestigd worden bewoond. In de planregels wordt bewoning op deze schepen toegelaten, mits dit noodzakelijk is voor beheer en/of toezicht. Een op de kaart aangeduid percentage van de inhoud van de boot mag worden gebruikt voor bewoning. Hiermee wordt bewerkstelligd dat de woonfunctie ondergeschikt blijft aan de bedrijfsfunctie. Op de kaart zijn tevens de maximale hoogte, breedte en lengte van de aanwezige schepen aangegeven. Bewoning is niet toegelaten op het oliebunkerschip: het schip wordt tot op heden niet bewoond en dat is in de toekomst ook niet de bedoeling.

Milieuaspecten

- Bodem

Voor het onderhavige plan is geen bodemonderzoek noodzakelijk.

- Geluid

Binnen dit plan worden geen nieuwe woningen of andere geluidsgevoelige objecten toegelaten, derhalve heeft de Wet geluidhinder geen invloed op dit plan.

- Afstand tot woonbebouwing

In de bedrijvenlijst zijn bedrijven opgenomen in de milieucategorieën 1 en 2, zoals die zijn onderscheiden in de VNG-brochure "Bedrijven en milieuzonering" (uitgave 2001). Voor categorie 2 bedrijven geldt een minimale afstand van 30 meter tussen het hindergevoelige object en het bedrijf. De dichtstbijzijnde woning is gelegen op een afstand van circa 45 meter van (de ligplaats van) het restaurant. Er wordt derhalve voldaan aan de gewenste afstanden.

- Milieuvergunning/amvb

De supermarkt en het oliebunkerstation hebben een gezamenlijke milieuvergunning. Het horecabedrijf heeft een melding gedaan op grond van het Besluit horeca-, sport- en recreatie-inrichtingen. Aan de milieuvergunning en het genoemde Besluit zijn regels verbonden die de hinder die de bedrijven mogelijkerwijs voor de omgeving zouden kunnen veroorzaken, tegengaan.

.

8. HANDHAVING

Een goede preventieve handhaving begint met een actueel bestemmingsplan dat voorzien is van heldere en overzichtelijke regels. Zowel de burger als de uitvoeringsambtenaar moeten snel inzicht kunnen krijgen in wat er wel en niet onder bepaalde omstandigheden is toegestaan. Het voorliggende bestemmingsplan buitengebied kan aan deze eisen voldoen. Zo is er gekozen voor een gebiedsspecifiek aanlegvergunningstelsel dat erop gericht is om bij ruimtelijke ingrepen de meest kenmerkende waarden van een gebied intact te laten.

In de regels van het bestemmingsplan zijn tevens ter verduidelijking omschrijvingen opgenomen in de begripsregels zoals “permanente bewoning”, “bedrijfsmatige exploitatie” en “recreatiewoning”. Voorts is in de doeleindenomschrijving aangegeven dat de grond voor de bestemming “Terrein voor verblijfsrecreatie” uitsluitend in het kader van een bedrijfsmatige exploitatie ten behoeve van recreatieve doeleinden bestemd is en dus niet voor permanente bewoning.

Bij het opstellen van het bestemmingsplan voor het buitengebied is gezocht naar een breed maatschappelijk draagvlak. Het nieuwe ruimtelijke beleid voor het buitengebied is meerdere malen onderwerp van overleg geweest met vertegenwoordigers van diverse overheden, instanties en belangengroepen (in de vorm van klankbordgroepbijeenkomsten). Verder krijgen belanghebbenden de gelegenheid om in het kader van de inspraakprocedure invloed uit te oefenen op de inhoud van het plan.

8.1 RETROSPECTIEVE TOETS

Een nieuw bestemmingsplan Buitengebied biedt de mogelijkheid om een nulsituatie vast te leggen met betrekking tot de aanwezige gebouwen en het gebruik van de gronden. Hiervoor heeft een uitgebreide inventarisatie in het veld plaatsgevonden alsmede aan de hand van de verleende milieu- en bouwvergunningen, meldingen en luchtfoto's.

Deze inventarisatie heeft geleid tot een volledig overzicht van alle (agrarische) bedrijven in het buitengebied, de aanwezige legale/illegale bebouwing en het gebruik ervan. Een en ander is in overeenstemming met de provinciale circulaire van 29 maart 2004 met betrekking tot bestaande afwijkend gebruik. Bij besluit van 27 maart 2007 heeft de Raad ingestemd met de regeling inzake afwijkend bestaand gebruik.

Op basis van deze inventarisatie is een lijst opgesteld van gevallen (in bouw en gebruik), die afwijken van de regels van de geldende bestemmingsplannen en van de verleende ontheffingen ex artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Op basis van deze lijst zijn situaties gelegaliseerd dan wel zijn handhavingsacties ondernomen.

8.2 WET OP DE ECONOMISCHE DELICTEN

Overtredingen van de regels van het bestemmingsplan vallen met ingang van 13 september 2004 onder het economisch strafrecht door een wijziging van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, de Wet op de stads- en dorpsvernieuwing en de Wet op de economische delicten. Strafrechtelijk optreden is gewenst bij overtredingen waarvan de gevolgen niet meer ongedaan gemaakt kunnen worden. Een voorbeeld hiervan is het kappen van houtwallen. Ook bij overtredingen die zich telkens weer herhalen (zoals permanente bewoning van recreatiewoningen) en kortdurende overtredingen (zoals detailhandelsactiviteiten in loodsen) is deze aanpak wenselijk. Gemeenten en provincies kunnen nu slagvaardiger optreden tegen overtredingen van bestemmingsplanregels. Overtredingen kunnen sneller worden vervolgd en de gevolgen kunnen effectiever worden tegengegaan. Voor de bewijsvoering kan nu gebruik gemaakt worden van de specifieke opsporingsbevoegdheden van de politie. De Wet op de economische delicten biedt de mogelijkheid bij het opleggen van de straf rekening te houden met het economisch voordeel dat de overtreder heeft behaald. Bij een overtreding kan nu een boete opgelegd worden van maximaal 45.000 euro, voorheen was dat 11.250 euro. Ook biedt de wet de mogelijkheid de verplichting op te leggen om op eigen kosten de gevolgen van het delict goed te maken.

8.3 HANDHAVING

Gemeenten hebben een beginselplicht tot handhaving, die ook geldt voor de handhaving op bestemmingsplannen. Handhaving gaat niet alleen om het toepassen van sancties achteraf - zoals bestuursdwang of het opleggen van een dwangsom - (repressieve handhaving), maar ook om het stellen van normen, het houden van toezicht op een goede uitvoering en het geven van voorlichting (preventieve handhaving).

Handhaving van bestemmingsplannen en ruimtelijke regelgeving staat de laatste jaren steeds meer in de belangstelling. Dit heeft een aantal oorzaken: er heeft in Nederland een aantal incidenten plaatsgevonden, burgers spreken gemeenten in toenemende mate aan op hun verantwoordelijkheid met betrekking tot het handhaven van regels en de rechtszekerheid van bestemmingsplannen speelt bij de rechterlijke toetsing een steeds belangrijkere rol.

Rijnwaarden heeft in het collegeprogramma aangegeven dat handhaving op alle beleidsterreinen een hoge prioriteit geniet.

Het belang van een actueel en flexibel bestemmingsplan wordt algemeen onderkend als basisvoorwaarde voor een geloofwaardig handhavingsbeleid. Met een actueel plan en een goede handhaving van het daarin vastgelegde beleid kunnen de kwaliteiten van het buitengebied worden beschermd en de ruimtelijke ontwikkelingen beter worden gestuurd.

Het handhavingsbeleid wordt in 2009 verder uitgewerkt. Hiermee gaat Rijnwaarden van een reactie op incidenten en klachten naar een integrale structurele aanpak van toezicht en handhaving.

8.4 GEDOGEN

Primair geldt het adagium: “degene die regels stelt, moet deze ook handhaven”. Het is echter niet altijd mogelijk, nodig of zelfs wenselijk dat tegen elke overtreding van een (beleids)regel wordt opgetreden. Niet mogelijk, omdat soms teveel overtredingen worden begaan om daartegen op te treden; niet nodig omdat steekproefsgewijze controles en sancties een preventief effect kunnen hebben; niet wenselijk omdat er andere zwaarwegende belangen kunnen zijn die zich tegen handhaving verzetten.

Gedogen is onder strikte voorwaarden alleen mogelijk in de volgende situaties:

1. overgangssituaties;
2. overmachtsituaties;
3. activiteiten van tijdelijke aard;
4. milieuhygiënische proeven.

In mei 2006 heeft de gemeente de nota “Beleidsregels inzake gedogen 2006” vastgesteld.

8.5 PERMANENTE BEWONING EN PERSOONSGEBONDEN OVERGANGSRECHT

Sinds 1 juli 2008 is in het (nieuwe) Besluit ruimtelijke ordening de mogelijkheid voor de gemeenteraad opgenomen om met het oog op beëindiging op termijn persoonsgebonden overgangsrecht (artikel 3.2.3 van het Besluit ruimtelijke ordening) in het bestemmingsplan op te nemen als toepassing van het (algemene) gebruiksovergangsrecht zou kunnen leiden tot “onbillijkheid van overwegende aard”. Het gaat daarbij om situaties waarbij gebruik in strijd is met het voordien geldende bestemmingsplan.

Van handhavend optreden kan in bijzondere omstandigheden noodgedwongen worden afgezien indien onvoldoende aannemelijk is dat deze veranderingen ook werkelijk kunnen worden gerealiseerd binnen de planperiode, omdat de bestaande ruimtelijke situatie niet van gemeentewege kan worden beëindigd zonder relatief ernstige schade toe te brengen aan de persoon van de rechthebbende ter plaatse, terwijl onteigening geen oplossing kan bieden. Met name moet hierbij gedacht worden aan gevallen waarin de hoge leeftijd van de gebruiker de verwachting wettigt dat de belemmeringen op termijn zullen worden weggenomen, maar niet valt te voorspellen wanneer dat het geval zal zijn. Persoonsgebonden overgangsrecht kan in deze gevallen een oplossing bieden.

In het kader van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied is een aantal gevallen van permanente bewoning geconstateerd dat vanwege de bijzondere omstandigheden in aanmerking komt voor het toekennen van persoonsgebonden overgangsrecht.

Gevallen van permanente bewoning worden onder het persoonsgebonden overgangsrecht gebracht indien aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

1. de permanente bewoner(s) van de onderkomens die gelegen zijn buiten het Groenblauwe raamwerk (zoals dat gedefinieerd is in de Structuurvisie Gelderland) hebben met het oog op de beëindiging op termijn een leeftijd van 55 jaar en meer (55 jaar);
2. de permanente bewoner(s) van de onderkomens die gelegen zijn in het Groenblauwe raamwerk (zoals dat gedefinieerd is in de Structuurvisie Gelderland) hebben met het oog op de beëindiging op termijn een leeftijd van 70 jaar en meer (70 jaar);
3. permanente bewoning geschiedt gedurende lange tijd (periode > 10 jaar);
4. er is niet eerder door het gemeentebestuur handhavend tegen de permanente bewoning opgetreden.

Uit bovenstaande volgt dat de volgende gevallen van permanente bewoning onder het persoonsgebonden overgangsrecht worden gebracht:

- bewoning chalet door de heer W.S. Goris en mevrouw B.G.F. Hermesen, 's-Gravenwaard 3a te Tolkamer;
- bewoning schuur door de heer F.J. Kersten en mevrouw C.W. Kersten-Spoor, Hoogeweg 47a te Pannerden.
- bewoning schuur door de heer W.H. Buil en mevrouw B. Held, achter het pand Herwensedijk 3 te Herwen.

Verder liggen er ook twee bedrijven in het plangebied die vanwege bijzondere omstandigheden in aanmerking komen voor het toekennen van het persoonsgebonden overgangsrecht. Het gaat om twee timmerbedrijven. Voor het persoonsgebonden overgangsrecht is in deze gevallen gekozen omdat beide bedrijven voldoen aan één van de onderstaande criteria:

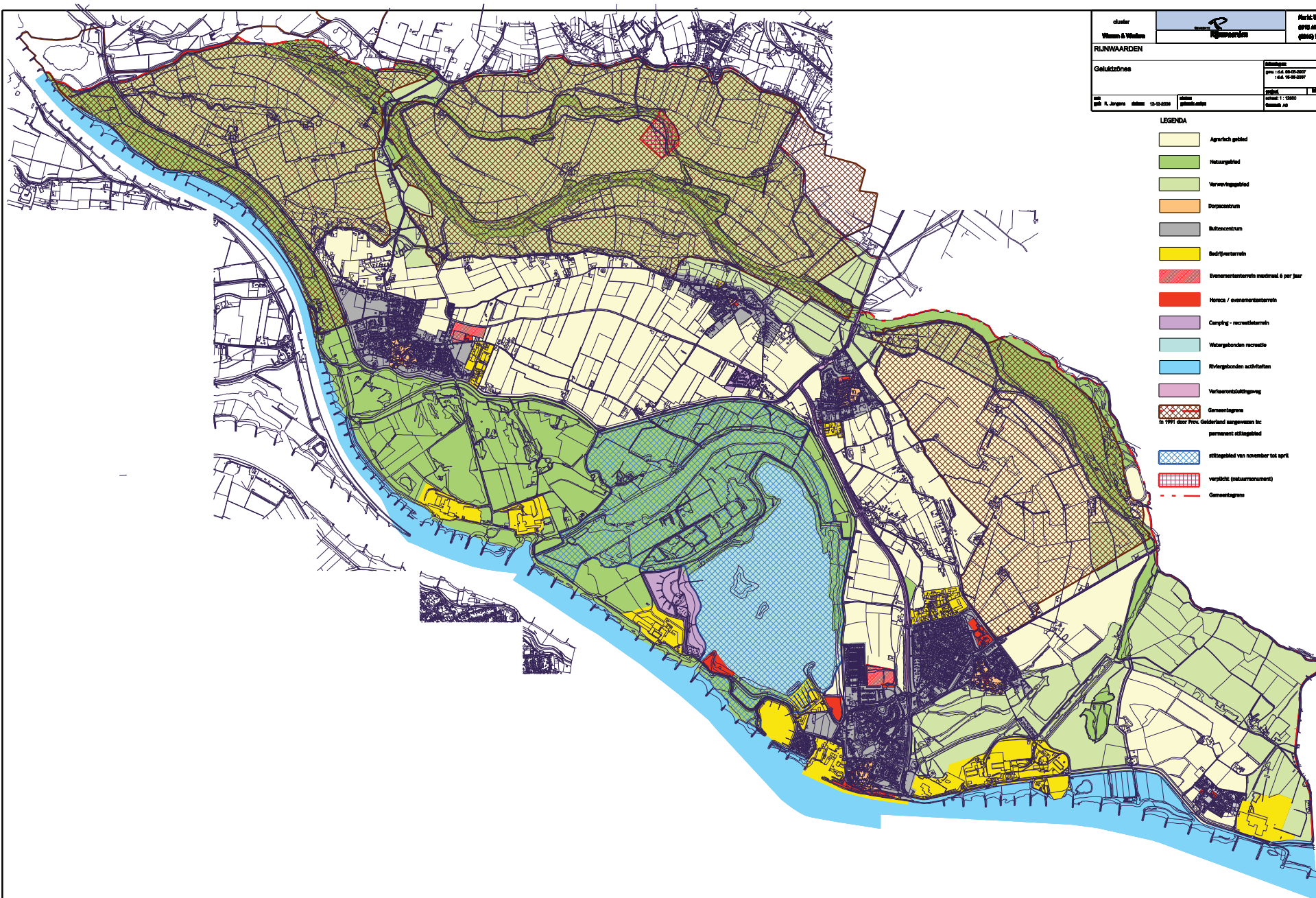
1. het bedrijf wordt binnen de komende 10 jaar verplaatst, of
2. het bedrijf wordt binnen de komende 10 jaar beëindigd.

De namen en adressen van de betreffende zijn:

- gebruik van bebouwing als timmerbedrijf door de heer R.J.M. Reijmer, Deukerdijk 36 te Pannerden;
- gebruik van bebouwing als timmerbedrijf door de heer A.W. van Heumen en mevrouw E.G.J.G. van Heumen-Polman, Ringdam 9 te Herwen.

9. INSPRAAK EN OVERLEG

Het voorontwerpbestemmingsplan Buitengebied 2007 heeft vorig jaar van 12 november tot 24 december 2007 ter inzage gelegen. Op 15 november 2007 is er een inspraakavond gehouden. Er zijn 124 reacties binnengekomen van de insprekers en de overlegpartners. Aan dit bestemmingsplan is een bijlage toegevoegd waarin deze reacties zijn samengevat en van commentaar voorzien. Tevens is in deze nota aangegeven op welke punten en op welke wijze het bestemmingsplan is aangepast naar aanleiding van deze reacties.



cluster	Rijnwaarden	Plan 1: 1:1000	Plan 2: 1:1000
Wonen & Wonen			
Rijnwaarden			
Geluktzones			
plan 1: 1:1000	plan 2: 1:1000	plan 3: 1:1000	plan 4: 1:1000
plan 5: 1:1000	plan 6: 1:1000	plan 7: 1:1000	plan 8: 1:1000
plan 9: 1:1000	plan 10: 1:1000	plan 11: 1:1000	plan 12: 1:1000
plan 13: 1:1000	plan 14: 1:1000	plan 15: 1:1000	plan 16: 1:1000
plan 17: 1:1000	plan 18: 1:1000	plan 19: 1:1000	plan 20: 1:1000
plan 21: 1:1000	plan 22: 1:1000	plan 23: 1:1000	plan 24: 1:1000
plan 25: 1:1000	plan 26: 1:1000	plan 27: 1:1000	plan 28: 1:1000
plan 29: 1:1000	plan 30: 1:1000	plan 31: 1:1000	plan 32: 1:1000
plan 33: 1:1000	plan 34: 1:1000	plan 35: 1:1000	plan 36: 1:1000
plan 37: 1:1000	plan 38: 1:1000	plan 39: 1:1000	plan 40: 1:1000
plan 41: 1:1000	plan 42: 1:1000	plan 43: 1:1000	plan 44: 1:1000
plan 45: 1:1000	plan 46: 1:1000	plan 47: 1:1000	plan 48: 1:1000
plan 49: 1:1000	plan 50: 1:1000	plan 51: 1:1000	plan 52: 1:1000
plan 53: 1:1000	plan 54: 1:1000	plan 55: 1:1000	plan 56: 1:1000
plan 57: 1:1000	plan 58: 1:1000	plan 59: 1:1000	plan 60: 1:1000
plan 61: 1:1000	plan 62: 1:1000	plan 63: 1:1000	plan 64: 1:1000
plan 65: 1:1000	plan 66: 1:1000	plan 67: 1:1000	plan 68: 1:1000
plan 69: 1:1000	plan 70: 1:1000	plan 71: 1:1000	plan 72: 1:1000
plan 73: 1:1000	plan 74: 1:1000	plan 75: 1:1000	plan 76: 1:1000
plan 77: 1:1000	plan 78: 1:1000	plan 79: 1:1000	plan 80: 1:1000
plan 81: 1:1000	plan 82: 1:1000	plan 83: 1:1000	plan 84: 1:1000
plan 85: 1:1000	plan 86: 1:1000	plan 87: 1:1000	plan 88: 1:1000
plan 89: 1:1000	plan 90: 1:1000	plan 91: 1:1000	plan 92: 1:1000
plan 93: 1:1000	plan 94: 1:1000	plan 95: 1:1000	plan 96: 1:1000
plan 97: 1:1000	plan 98: 1:1000	plan 99: 1:1000	plan 100: 1:1000

1.	INLEIDING	1
2.	HET RUIMTELIJK BELEID OP HOOFDLIJNEN	2
2.1	NOTA RUIMTE	2
2.2	STREEKPLAN GELDERLAND 2005	3
2.3	STADSREGIO ARNHEM NIJMEGEN REGIONAAL PLAN 2005-2020	4
3.	HET WATERBELEID	5
3.1	DE BELEIDSLIJN "GROTE RIVIEREN" (2006)	5
3.2	PLANOLOGISCHE KERNBESLISSING "RUIMTE VOOR DE RIVIER" (2006)	6
3.3	DERDE WATERHUISHOUDINGSPLAN GELDERLAND 2005-2009	8
3.4	GGOR-PROJECT RIJNSTRANGEN (2007)	9
3.5	WATERBEHEERPLAN WATERSCHAP RIJN EN IJSSEL 2007-2010	9
4.	NATUUR, LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE	10
4.1	NATURA 2000 GEBIEDEN	10
4.2	DE ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR (EHS)	11
4.3	WAARDEVOL LANDSCHAP OOIJPOLDER EN RIJNSTRANGEN	13
4.4	LANDINRICHTINGSGEBIED GELDERSE POORT OOST	14
4.5	LANDSCHAPSONTWIKKELINGSPLAN RIJNWAARDEN	15
4.6	LANDSCHAPSBELEID REGIONAAL PLAN STADSREGIO ARNHEM NIJMEGEN	15
4.7	CULTUURHISTORISCHE WAARDEN	16
4.8	NIEUWE LANDGOEDEREN	16
5.	LANDBOUW	18
5.1	RECONSTRUCTIEPLAN "ACHTERHOEK EN LIEMERS" (2005)	18
5.2	FUNCTIEWIJZIGING IN HET BUITENGEBIED	18
6.	TOERISME EN RECREATIE	20

1. INLEIDING

Deze bijlage bevat een overzicht van het ruimtelijke beleid en het milieubeleid dat relevant is voor het buitengebied van Rijnwaarden. Het overzicht bestaat uit een samenvatting van de betreffende plannen en is thematisch geordend. Bij elk plan dat een duidelijke doorwerking heeft voor de gekozen bestemmingen en de planregeling in het bestemmingsplan is dat *in cursief* in korte bewoordingen vermeld.

Eerst wordt ingegaan op de hoofdlijnen van het ruimtelijk beleid, zoals dat is verwoord in de Nota Ruimte en het streekplan van de provincie Gelderland. Vervolgens wordt het beleid thematisch verwoord. Aan de orde komen onder meer het beleid ten aanzien van natuur en landschap, landbouw, functiewijziging in het buitengebied, recreatie en toerisme en water. Het overzicht sluit af met een samenvatting van het ruimtelijk relevante milieubeleid.

2. HET RUIMTELIJK BELEID OP HOOFDLIJNEN

2.1 NOTA RUIMTE

De Nota Ruimte bevat de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland tussen nu en 2020, met een doorkijk naar 2030. De nota bevat de ruimtelijke bijdrage aan een sterke economie, een veilige en leefbare samenleving en een aantrekkelijk land. Het kabinet wil meer sturen op hoofdlijnen en zich minder bemoeien met details volgens het motto “decentraal wat kan, centraal wat moet”. Men zet in op een dynamisch, op ontwikkeling gericht beleid. Het accent verschuift van het stellen van beperkingen naar het stimuleren van ontwikkelingen.

De nationale ruimtelijke hoofdstructuur omvat gebieden en netwerken die voor de ruimtelijke structuur en het functioneren van Nederland van grote betekenis zijn, i.c. de stedelijke netwerken, economische kerngebieden en hoofdsinfrastructuur. In de meer landelijke gebieden gaat het om elementen en opgaven die voortkomen uit waarden en ontwikkelingen met betrekking tot water, natuur, landschap en cultuurhistorie.

De gemeente Rijnwaarden ligt onder de invloedssfeer van het nationaal stedelijk netwerk rond Arnhem en Nijmegen. Op het grondgebied van Rijnwaarden zijn de uiterwaarden en de Rijnstrangen aangegeven als natuurgebied. Deze gebieden maken deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur en vallen onder de bescherming van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Voorts is het rivierengebied tussen de Nederlands-Duitse grens en (globaal) de steden Arnhem en Nijmegen is aangegeven als het Nationaal Landschap “De Gelderse Poort”. Vanaf de Veluwe in zuidoostelijke richting (Montferland, rivierengebied) is een “robuuste verbinding” aangegeven.

Volgens de Nota Ruimte staan het economisch draagvlak en de vitaliteit van het landelijk gebied onder druk. Om daarin verlichting te brengen wil het kabinet de mogelijkheden voor hergebruik en nieuwbouw in het buitengebied verruimen. Voor het beheer van het buitengebied is een economisch vitale grondgebonden landbouw van belang. Dit soort bedrijven neemt echter in snel tempo af. Daarom moeten er meer mogelijkheden worden geschapen voor een bredere bedrijfsvoering en kan vrijkomende bebouwing worden omgezet in een woonbestemming of dienen als vestigingsruimte voor bepaalde vormen van kleinschalige bedrijvigheid.

2.2 STREEKPLAN GELDERLAND 2005

Het streekplan (goedgekeurd door Provinciale Staten op 29 juni 2005 en onder de nieuwe Wet ruimtelijke ordening gewijzigd in "Structuurvisie Gelderland 2005") borduurt voort op de uitgangspunten uit de Nota Ruimte. De provinciale ruimtelijke hoofdstructuur uit het streekplan is opgebouwd uit het rode raamwerk, het groenblauwe raamwerk en de multifunctionele gebieden.

Het rode raamwerk heeft betrekking op 'hoogdynamische' functies, zoals stedelijke functies, hoofdinfrastructuur en intensieve vormen van recreatie en agrarische teelten. Functies die afhankelijk zijn van een lage ruimtelijke dynamiek zijn opgenomen in het groenblauwe raamwerk: de ecologische hoofdstructuur (EHS), waardevolle open gebieden en gebieden waar meer ruimte voor water moet worden gecreëerd. De aandacht van de provincie richt zich vooral op de bovenvermelde gebieden. Met het multifunctionele gebied heeft de provincie een beperkte bemoeienis. Hier is meer planologische beleidsvrijheid voor (samenwerkende) gemeenten. Het multifunctionele gebied omvat de steden, dorpen en buurtschappen buiten de provinciale ruimtelijke hoofdstructuur, de waardevolle landschappen en het multifunctionele platteland.

In Rijnwaarden maken de uiterwaarden en het Rijnstrangengebied deel uit van het groenblauwe raamwerk. De uiterwaarden zijn aangewezen als EHS-natuur en het Rijnstrangengebied is een combinatie van EHS-natuur, EHS-verweving en regionale waterberging (NB De functie van regionale waterberging is in 2006 in het kader van de "Streekplanuitwerking Waterberging" vervallen verklaard).

Het dorpenlint behoort tot het multifunctionele gebied (deelgebied "Waardevol landschap"). Hier heeft de gemeente dus meer beleidsvrijheid, maar dient wel rekening te houden met de aanwezige landschapswaarden.

De streekplanzones zijn in het bestemmingsplan buitengebied "vertaald" in een aantal bestemmingen.



Beleidskaart streekplan

2.3 STADSREGIO ARNHEM NIJMEGEN REGIONAAL PLAN 2005-2020

Dit regionale plan dat in 2006 is vastgesteld bevat een aantal uitwerkingen van het streekplanbeleid. Voor zover deze uitwerkingen relevant zijn voor het plangebied komen ze aan de orde in de paragrafen 4.3, 4.6, 4.7 en 5.3.

3. HET WATERBELEID

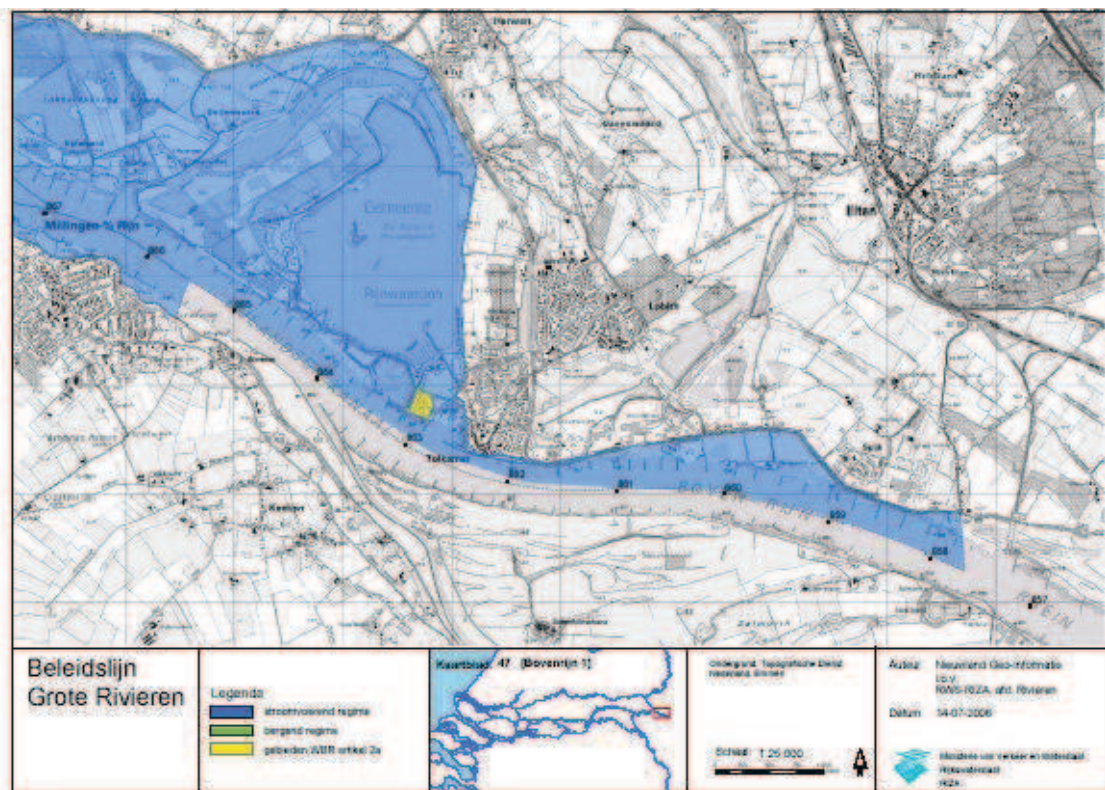
3.1 DE BELEIDSLIJN "GROTE RIVIEREN" (2006)

Op het winterbed van de Rijn, dus ook op een groot deel van het plangebied, is de beleidslijn "Grote Rivieren" (2006) van toepassing. De beleidslijn heeft als doel de bestaande ruimte voor de rivier te handhaven, mens en dier duurzaam tegen overstromingen te beschermen en materiële schade bij hoogwater te beperken. De beleidslijn biedt een afwegingskader voor de beoordeling van activiteiten in het winterbed. De stappen in de afweging worden hier in het kort samengevat.

1. Kleine, tijdelijke of voor het rivierbeheer noodzakelijke activiteiten zijn toegestaan. Eventueel verlies aan afvoer- of bergingscapaciteit moet echter zoveel mogelijk worden gecompenseerd. Het betreft activiteiten als bedoeld in het Besluit vergunningsvrije en licht bouwvergunningsplichtige bouwwerken, activiteiten als bedoeld in artikel 20 van het Besluit op de ruimtelijke ordening of een eenmalige uitbreiding van ten hoogste 10 % van de bestaande bebouwing.
2. Bij maatgevende hoogwatersituaties treden er in het rivierbed verschillen op in de rivierkundige omstandigheden. Deze verschillen rechtvaardigen een gedifferentieerde afweging van de toe te laten activiteiten per locatie. Deze differentiatie leidt tot een onderscheid in deelgebieden met een "bergend" of een "stroomvoerend" regime.
3. Onder het "stroomvoerend" regime zijn zogenaamde riviergebonden activiteiten toegestaan. De lijst van deze activiteiten is beperkt. Hieronder vallen waterstaatkundige kunstwerken, waterkrachtcentrales, overslagbedrijven of faciliteiten die alleen betrekking hebben op het vervoer over de rivier, verder natuurontwikkeling en voorzieningen die te maken hebben met de waterrecreatie.
4. Niet riviergebonden activiteiten die vallen onder het "stroomvoerend" regime zijn niet toegestaan tenzij er sprake is van een groot algemeen belang of een zwaarwegend bedrijfseconomisch belang van de bestaande grondgebonden

agrarische bedrijven en de activiteit niet redelijkerwijs buiten het rivierbed kan worden gerealiseerd.

Op het winterbed van de Rijn in de gemeente Rijnwaarden is het “stroomvoerend” regime van toepassing. In het bestemmingsplan is een planregeling voor het buitendijkse gebied (de uiterwaarden) opgenomen die gebaseerd is op dit regime.



Kaart van het winterbed van de Rijn uit de Beleidslijn Grote Rivieren

3.2 PLANOLOGISCHE KERNBESLISSING “RUIMTE VOOR DE RIVIER” (2006)

De bovenmelde beleidslijn vormt samen met de PKB “Ruimte voor de rivier” de uitwerking van een samenhangende beleidsinzet om meer ruimte te bieden aan de rivier. De PKB biedt een samenhangend pakket aan rivierverruimende maatregelen om in 2015 te kunnen voldoen aan het wettelijk vastgelegde beschermingsniveau. Vooral als gevolg van klimaatverandering zal ook in de toekomst voortdurend geïnvesteerd moeten worden in de veiligheid van het rivierengebied. De PKB anticipeert hierop met het reserveren van een beperkt aantal binnendijkse gebieden voor rivierverruimende maatregelen die na 2015 nodig kunnen zijn.

Waar voorheen sprake was van dijkversterking om het rivierengebied tegen overstromingen te beschermen, wordt nu gekozen voor rivierverruiming. Het versterken van dijken gebeurt alleen nog op plekken waar rivierverruiming niet mogelijk is. De maatregelen moeten uiterlijk in 2015 zijn uitgevoerd. Deze maatregelen zijn opgenomen in het Basispakket 2015 van de PKB-4 (de laatste fase van de PKB-procedure).



Retentiegebied Rijnstrangen (in blauw)

In de PKB wordt het begrip “ruimtelijke reservering” geïntroduceerd. Daar waar ruimte aan de rivier wordt of kan worden toegevoegd door binnendijkse gebieden buitendijks te brengen geldt deze zogenaamde “ruimtelijke reservering” op basis van deze PKB. Gebieden met een ruimtelijke reservering moeten gevrijwaard blijven van grootschalige en/of kapitaalintensieve ontwikkelingen die het treffen van mogelijke toekomstige rivierverruimende maatregelen ernstig belemmeren.

Voor een deel van het plangebied, met name het Rijnstrangengebied en de Spijkse polder (zie het kaartje) is deze “ruimtelijke reservering” ten behoeve van retentie ook van kracht.

Het bestemmingsplan buitengebied laat geen grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld: een nieuw agrarisch bouwperceel met een nieuw agrarisch bedrijf of een tuinbouwbedrijf) toe die de bovenbeschreven reservering kunnen doorkruisen.

3.3 DERDE WATERHUISHOUDINGSPLAN GELDERLAND 2005-2009

Gebiedsfuncties waterbeheer

Het gewenste waterbeheer in de provincie verschilt per gebied en is afhankelijk van de ruimtelijke functies die in het gebied in kwestie het belangrijkste zijn. In een aantal gebieden is het waterbeheer niet alleen afgestemd op de landbouw maar ook op de bescherming van andere waarden of ruimtelijke functies. De belangrijkste categorieën met betrekking met het waterbeheer in het plangebied worden hieronder vermeld.

Functie Water voor landbouw

Deze functie geldt voor het Dorpenlint (bestemming "Agrarisch gebied"). Voor het waterbeheer gelden de volgende doelstellingen: realisering van een ontwateringsdiepte met aanvaardbare risico's voor wateroverlast op landbouwgronden, afstemming van oppervlaktewaterpeilen op het meest voorkomende landbouwkundig gebruik, beschikbaarheid van oppervlaktewater voor het op peil houden van de grondwaterstanden en voor beregening van de grond.

Functie Natte landnatuur

Een belangrijk deel van de gronden langs de Rijnstrangen heeft een grote natuurwaarde als natte landnatuur. Het waterbeheer van deze terreinen is gericht op de veiligstelling van deze "natte natuurwaarden" en, waar mogelijk, het vergroten daarvan, verder het uitsluiten van nadelige effecten van grondwateronttrekkingen in de betrokken omgeving en het afstemmen van het oppervlaktewaterbeheer van deze terreinen aan de betreffende natuurdoelen.

Functie Landbouw met natte landnatuur

Deze functie heeft betrekking op een aantal terreinen in het Rijnstrangengebied die primair een agrarische functie hebben maar waar natte natuurwaarden voorkomen. Het beleid is er op gericht om verdroging van deze gebieden tegen te gaan.

De natte natuurgebieden en de agrarische percelen met natte natuurwaarden moeten beschermd worden, enerzijds tegen (ruimtelijke) ontwikkelingen die invloed hebben op het watersysteem en anderzijds tegen landgebruik dat door milieubelasting de natuur te veel zal schaden.

De gebieden met de functies Natte landnatuur en Landbouw met natte landnatuur worden beschermd in de planregeling van het bestemmingsplan middels het aanlegvergunningen stelsel.

Actiegebieden

Het Rijnstrangengebied is in het WHP 3 aangewezen als actiegebied. In een actiegebied worden noodzakelijke maatregelen in het grond- en oppervlaktewaterbeheer in samenhang uitgevoerd, waardoor sneller en beter resultaat te behalen valt. De aanwijzing als actiegebied hangt tevens samen met de status van Natura 2000 gebied.

De belangrijkste maatregelen in de actiegebieden zijn gericht op het vasthouden van regenwater in de actiegebieden in bodem, sloten en natuurgebieden, het herstellen en beschermen van de aanwezige natte natuur en het saneren van riooloverstorten op ecologisch waardevolle wateren (waaronder ook de Rijnstrangen die tot de groep van watergangen behoren met “een specifiek ecologische doelstelling”).

3.4 GGOR-PROJECT RIJNSTRANGEN (2007)

Het waterschap Rijn en IJssel is op initiatief van de Landinrichtingscommissie Gelderse Poort Oost voor het Rijnstrangengebied een zogenaamd GGOR-traject gestart. Deze afkorting staat voor “Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime”. Onderzocht wordt welke maatregelen in het gebied genomen moeten worden om een peilbeheer te bereiken dat betere condities schept voor de te ontwikkelen natte natuur (te weten een groot areaal kwalitatief goed rietmoeras) zonder dat hierdoor de agrarische gebruiksmogelijkheden van de grond worden aangetast.

3.5 WATERBEHEERPLAN WATERSCHAP RIJN EN IJSSEL 2007-2010

Het waterbeheerplan is gebaseerd op het beleid dat is vastgelegd in de Derde Nota waterhuishouding van de provincie (zie boven). Het plan bevat geen nieuwe beleidsvoornemens die vertaald dienen te worden in het bestemmingsplan buitengebied.

4. NATUUR, LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE

4.1 NATURA 2000 GEBIEDEN

Dit is een verzamelnaam voor de gebieden die vallen onder de bescherming van de Europese Vogel- en habitatrichtlijn en de Natuurbeschermingswet. Het buitendijkse gebied en het Rijnstrangengebied vallen grotendeels onder dit beschermingsregiem.

Het feit dat een deel van het buitengebied (waaronder de recreatieplas De Bijland) in een Natura 2000 gebied ligt kan belangrijke gevolgen hebben voor het ruimtegebruik. De Natura 2000 gebieden zijn nog niet definitief vastgesteld. In januari 2007 heeft het ministerie van LNV concept-aanwijzingsbesluiten voor 111 zogenaamde Natura 2000-gebieden bekend gemaakt. Later volgen er vermoedelijk nog 51. Het gebied van de Gelderse Poort, waaronder begrepen het plangebied, is op de LNV-site grijs gekleurd als "vervolgtranche".

De basis voor de mate van bescherming zal komen te liggen in de definitieve aanwijzingsbesluiten. Daarin worden per gebied de doelstellingen geformuleerd voor de instandhouding van de beschermde soorten. Op hun beurt gaan die de basis vormen voor de op te stellen beheerplannen ex artikel 19a van de Natuurbeschermingswet 1998.

Die beheerplannen zullen een indicatie geven van de mogelijke gevolgen van deze doelstellingen voor de diverse vormen van ruimtegebruik in deze beschermingszones en de omgeving van deze zones.

Volgens de Natuurbeschermingswet zijn projecten en handelingen die, gelet op de doelstellingen van het aanwijzingsbesluit, schadelijk kunnen zijn voor het aangewezen gebied, verboden tenzij voor die handelingen en/of projecten een vergunning is verleend.

Daarbij wordt onderscheiden in twee typen projecten/handelingen, namelijk die nodig zijn voor het beheer van een gebied en overige projecten/handelingen. Voor de eerste groep geldt volgens artikel 19d en e van bovenvermelde wet een zogenaamde verslechterings-/verstoringstoets, voor de tweede een volwaardige habitattoets (art. 19d t/m 19h).

Die laatste houdt in dat wanneer een activiteit significante gevolgen *kan* hebben voor het aangewezen gebied er een passende beoordeling van die effecten moet worden gemaakt.

De beheerplannen worden opgesteld door de provincie. Pas als deze beheerplannen bekend zijn kan worden bepaald welke vormen van gebruik zonder meer kunnen worden toegestaan en voor welke een toets moet worden gevraagd.

Een belangrijk deel van de Natura 2000 gebieden in Rijnwaarden is nog in agrarisch gebruik. In het Rijnstrangengebied (Vogelrichtlijngebied) liggen nog een aantal agrarische bedrijven. Dat is niet meer het geval in het buitendijkse gebied (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn). Het agrarische gebruik van de grond is hier reeds in belangrijke mate afgestemd op het natuurbelang.

Een andere belangrijke ruimtelijke functie van beide gebieden is het recreatieve gebruik. De recreatieve druk op het Rijnstrangengebied is vrij gering en bestaat slechts uit een beperkt aantal wandelaars, fietsers en vissers. De recreatieve druk op het buitendijkse gebied, met name de Bijland is groot.

In het nieuwe bestemmingsplan is het bestaande, reeds gelegaliseerde gebruik van de grond en het water binnen het Natura 2000 vastgelegd in een planologische regeling. Zolang de hogere overheid nog geen beheerplannen heeft opgesteld is het standpunt van de gemeente dat het bestaande, reeds gelegaliseerde gebruik kan worden voortgezet.

4.2 DE ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR (EHS)

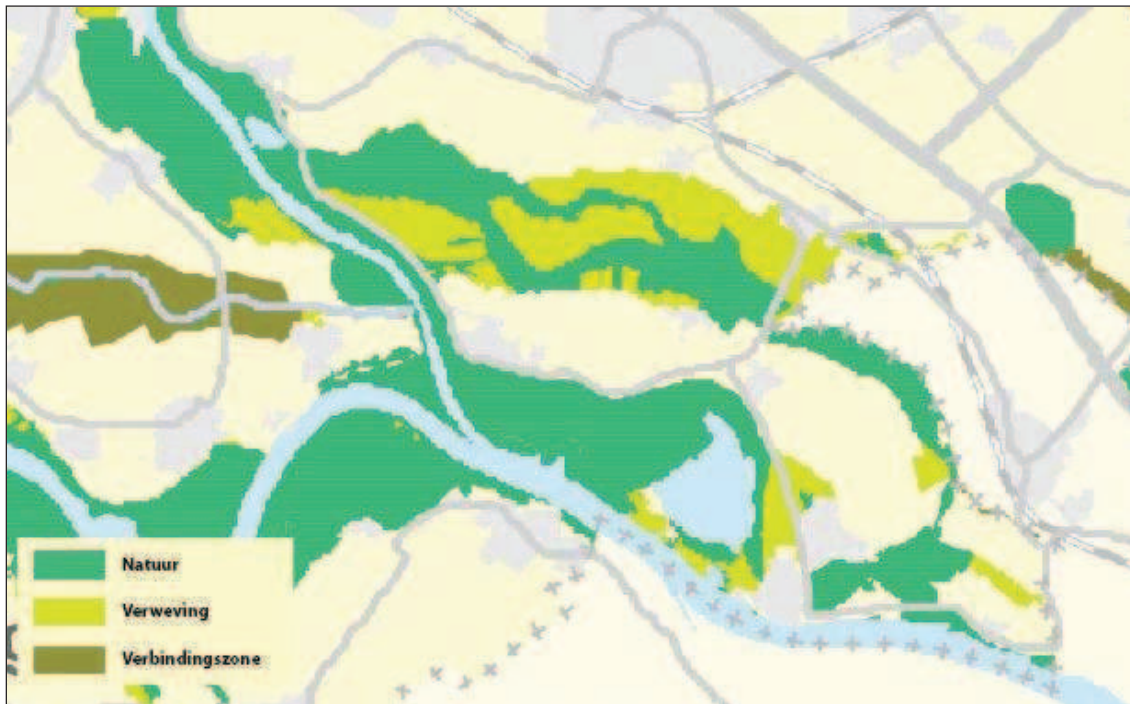
De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) stamt uit het Natuurbeleidsplan 1990. De EHS is een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen. De EHS bestaat uit de EHS-natuur, EHS-verweving en ecologische verbindingzones. De provinciale ambitie is om in 2018 de beoogde omvang van de EHS in Gelderland te hebben gerealiseerd door bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de bijzondere ruimtelijke waarden en kenmerken. Binnen of nabij de EHS geldt de “nee, tenzij” benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. De provincie heeft de natuur- en landschapskwaliteiten, de mogelijke natuurontwikkelingen in de EHS en de maatregelen om deze ontwikkeling mogelijk te maken nader gepreciseerd in de Streekplanuitwerking Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse Ecologische Hoofdstructuur (2006).

De EHS-natuur betreft de bestaande natuurgebieden en voor een kleiner deel natuurontwikkelingsgebieden die momenteel agrarische cultuurgrond zijn. In Rijnwaarden zijn bijna de gehele uiterwaarden, delen van het gebied tussen Lobith en Spijk (Geuzenwaard, Tengenelwaard) en de oude Rijnstrangen aangemerkt als EHS-natuur. Binnen deze Rijnstrangen kunnen de natuurwaarden vergroot worden door een aanpassing van het waterbeheer.

Als EHS-verweving zijn aangegeven de 's-Gravenwaard bij Lobith-Tolkamer, de waterloop ten noorden van Spijk en de agrarische delen van het Rijnstrangengebied, te weten: de Pannerdense Waard, de Groote en Kleine Gelderse Waard en het gebied tussen de noordelijke Rijnstrang en Babberich/Oud-Zevenaar. In algemene zin omvat de EHS-verweving landbouwgebieden met natuurwaarden, landbouwgebieden met een hoge dichtheid aan natuur- en bouselementen.

Het streven is erop gericht om door natuurontwikkeling en agrarisch natuurbeheer de natuurwaarde van deze gebieden te versterken. Natuur is hier de belangrijkste functie. Grondgebonden landbouw vervult een blijvende rol in het duurzaam beheer van cultuurgrond en de daarmee verweven natuurwaarden. In vergelijking met de EHS-natuur is hier ook meer ruimte voor recreatieve ontwikkelingen.

De verschillende delen van de EHS (zie ook onder streekplan Gelderland 2005) zijn vertaald in de gekozen gebiedsbestemmingen en de bijbehorende planregeling.



Ecologische Hoofdstructuur

4.3 WAARDEVOL LANDSCHAP OOIJPOLDER EN RIJNSTRANGEN

Het gehele gemeentelijke gebied maakt volgens het streekplanuitwerking Kernkwaliteiten Waardevolle landschappen deel uit van het Waardevolle landschap "Ooijpolder en Rijnstrangen". Volgens de streekplanuitwerking zijn de belangrijkste kwaliteiten van dit gebied de volgende:

- gave overgangen tussen komgronden, oeverwallen, uiterwaarden en de rivier;
- overwegend open landschap met in de kommen een afwisseling van weidebouw, oude strangen en kleiputten met ooibos; de oeverwallen vertonen een afwisseling tussen openheid en kleinschalige beslotenheid (met onder andere elementen als boomgaarden);
- vrij uitzicht vanaf de dijken op de binnendijkse gebieden en de stuwwallen van Nijmegen en Montferland;
- cultuurhistorische kwaliteiten verweven met het landschap (zoals historische boerderijen op pollen of vliedbergen).

Het bestemmingsplan maakt geen grootschalige ontwikkelingen mogelijk die deze ruimtelijke kwaliteiten kunnen aantasten.

4.4 LANDINRICHTINGSGEBIED GELDERSE POORT OOST

Dit landinrichtingsgebied omvat het gehele plangebied. In 1995 heeft de Landinrichtingscommissie de Ontwikkelingsvisie "De Gelderse Poort" opgesteld die als doel heeft om te komen tot een zo goed mogelijke ontwikkeling van natuurwaarden in de uiterwaarden en een deel van het Rijnstrangengebied waarbij rekening gehouden wordt de belangen van de aanwezige agrariërs en een verantwoord waterbeheer. Deze visie vormde de basis voor een beheers- en begrenzingsplan, waarin is aangegeven welke gebieden de komende jaren als natuurgebied worden ontwikkeld en in welke gebieden beheersovereenkomsten met boeren worden afgesloten. Ook is voorzien in de ontwikkeling van een ecologische verbindingszone in de Spijkse polder in aansluiting op reeds aanwezige landschapselementen.

Nieuwe ontkleivingsvergunningen kunnen worden afgegeven voor locaties waar ook natuurontwikkeling zal plaatsvinden. In de gemeente Rijnwaarden is dat onder meer in het noorden van de Pannerdense Waard en in de Eendenpoelse Buitenpolder. De ontkleivingen moeten zó worden uitgevoerd dat het door de rivier gevormde bodemreliëf herkenbaar blijft, of weer herkenbaar wordt. Er zullen meestromende nevengeulen, ooibossen, ruigtes en stroomdalgraslanden ontwikkeld worden. Op het gebied van recreatie wordt gedacht aan het realiseren van overstapplaatsen (auto-fiets), parkeervoorzieningen en fiets- en wandelpaden.

De Dienst Landelijk Gebied heeft in 2001 de inrichtingsmaatregelen ten behoeve van de natuur- en landschapsontwikkeling en de recreatie in dit landinrichtingsgebied vastgelegd in het "Raamplan Strategisch Groen Project Gelderse Poort-Oost".

Specifiek voor de uiterwaarden heeft Rijkswaterstaat, de waterbeheerder voor dit gebied, in 2001 in het kader van deze landinrichting een inrichtingsplan opgesteld, te weten het "Inrichtingsplan Rijnwaardse Uiterwaarden". Daarin worden concrete inrichtingsmaatregelen opgesomd die Rijkswaterstaat de komende jaren wil nemen. Een belangrijke maatregel is de geplande aanleg van een rivierarm die door de uiterwaarden parallel langs het Pannerdense Kanaal wordt aangelegd. Voor dit plan is een milieueffectrapport opgesteld.

In de Lobberdense Waard liggen gronden waar op grote schaal zandwinning plaatsvindt. Deze zandwinning wordt ook in de toekomst voortgezet. Deze winning zal op zódanige wijze gebeuren dat de bergings- en afvoercapaciteit van de Rijn niet wordt aangetast en dat de geformuleerde natuur- en recreatiedoelstellingen voor het gebied verwezenlijkt worden.

De plannen voor de Lobberdense Waard zijn neergelegd in de visie “Lobberden aan de Rijn” (2006) die in opdracht van de Centrale industriezand Voorziening en de grondeigenaar van het gebied is opgesteld.

Het bestemmingsplan maakt realisering van de kleinschalige natuurontwikkelingsprojecten mogelijk middels een planwijzigingsprocedure ex art. 11 WRO. Voor grotere projecten zal een aparte bestemmingsplanprocedure doorlopen moeten worden.

4.5 LANDSCHAPSONTWIKKELINGSPLAN RIJNWAARDEN

De voorstellen uit het Landschapsbeleidsplan uit 1997 zijn inmiddels nagenoeg allemaal uitgevoerd, in uitvoering of in voorbereiding. Het Landschapsontwikkelingsplan (LOP), opgesteld in 2004, is een actualisatie van c.q. vervolg op dit plan.

Centraal in dit plan staat het thema “Beleef het landschap”. Gestreefd wordt naar het beleefbaar maken van de kwaliteit van het landschap, waarbij uitzicht en openheid heel belangrijk zijn. Nieuwe routes leggen het landschap open. Als speerpunten voor de landschapsontwikkeling worden de volgende punten opgesomd.

- Beschermen van bestaande landschapskwaliteiten, zoals het aanwezige microreliëf en de daarmee samenhangende waterhuishouding en de waterstaatkundige historie.
- Ontwikkelen van kavelgrensbeplanting door agrariërs.
- Uitbreiding van wegbeplanting door gemeente en provincie.
- Stimuleren van erfbeplanting bij particulieren.
- Het herstel van rietlanden in het Rijnstrangengebied.
- Het Rijnstrangengebied benutten als avontuurlijk landschap met meer mogelijkheden voor natuurbeheer en avontuurlijke recreatie als neveninkomsten voor agrariërs.

4.6 LANDSCHAPSBELEID REGIONAAL PLAN STADSREGIO ARNHEM NIJMEGEN

Volgens het regionale plan ligt het Dorpenlint (dat samenvalt met de bestemming “Agrarisch gebied”) in een “Zoekzone landschapsversterking”. In een dergelijke zoekzone is de verspreide nieuwbouw van woningen of van verspreide woon-werkcombinaties en buitenplaatsen mogelijk op basis van een door Gedeputeerde Staten en het Dagelijks bestuur van de Stadsregio goedgekeurde integrale gebiedsvisie. Een dergelijke visie dient een landschappelijke gebiedsanalyse te bevatten waarin aandacht besteed wordt aan de landschappelijke en de overige ruimtelijke kwaliteiten die aan het gebied in het streekplan zijn toegekend.

Deze beleidslijn is in overeenstemming met het gemeentelijke beleid voor het bouwen van landhuizen en de aanleg van landgoederen in het buitengebied.

4.7 CULTUURHISTORISCHE WAARDEN

Het streekplan bepaalt dat gemeenten de aanwezige cultuurhistorische waarden (karakteristieke landschappen, historische dorpskernen, monumentale bebouwing, archeologische waarden enz.) dienen te beschermen. Het Regionaal Plan KAN vraagt extra aandacht voor de resten van het Romeinse en Bataafse verleden, de historische grenzen en de rivier- en bedijkingsgeschiedenis.

Door het plangebied liep in het verleden de noordgrens van het Romeinse Rijk. In 2006 heeft de provincie in samenwerking met de KAN-regio het Masterplan Limes ontwikkeld dat erop gericht is om de reeds bestaande en de te verwachten archeologische vondsten in het stroomgebied van de Rijn duurzaam te beschermen en, waar mogelijk en zinvol, binnen en buiten de bebouwde kom zichtbaar en tastbaar te maken.

Oude dijken, bodemreliëf dat door de rivier zijn ontstaan en vloedheuvelds of pollen worden beschermd door het bestemmingsplan en kunnen niet zomaar worden geëgaliseerd. Verwijzingen naar het Romeinse verleden kunnen hun beslag krijgen in het kader van de verschillende natuurontwikkelingsprojecten die in de gemeente Rijnwaarden zullen worden gerealiseerd. Verder vormt het Romeinse verleden ook een inspiratiebron voor het geplande themapark "Carvium Novum".

4.8 NIEUWE LANDGOEDEREN

Volgens het streekplan is het mogelijk in het multifunctionele gebied nieuwe landgoederen aan te leggen en in te richten en daarbij een landhuis van allure te bouwen. Een randvoorwaarde is echter dat de betreffende locatie niet gelegen is in een waardevol open gebied, een weidevogel- of een ganzengebied. Landgoederen kunnen verder gesticht worden in de EHS-verwevings- en in de EHS-verbindingszones, niet in de EHS-natuur. Het is echter niet mogelijk op de nieuwe landgoederen in deze zones ook een landhuis van allure te bouwen.

Voor de gemeente Rijnwaarden houdt dat beleid in dat de stichting van een nieuw landgoed alleen mogelijk zou zijn op bepaalde locaties in het Dorpenlint binnen de bestemming "Agrarisch

gebied". De gemeente heeft een minder restrictief beleid ontwikkeld met betrekking tot de stichting van nieuwe landgoederen.

5 LANDBOUW

5.1 RECONSTRUCTIEPLAN “ACHTERHOEK EN LIEMERS” (2005)

Voor het beleid ten aanzien van de landbouw is het Reconstructieplan “Achterhoek en Liemers” (2005) van belang. Het doel van dit plan is het verbeteren van de sociaal economische omstandigheden voor landbouw, recreatie en toerisme, wonen, werken en leefbaarheid. In de huidige situatie zitten deze functies elkaar te vaak in de weg, waardoor economisch belangrijke sectoren als de landbouw en recreatie zich onvoldoende kunnen ontwikkelen, terwijl de kwaliteit van natuur, landschap en water te weinig verbetert. Een tweede doel van de reconstructie is het creëren van een goede omgevingskwaliteit op het gebied van water, milieu, natuur, landschap en cultuurhistorie.

Een belangrijk onderdeel uit het Reconstructieplan is de zonering voor de intensieve veehouderij. Intensieve veehouderij in de kwetsbare gebieden – rond dorpen en natuurgebieden – wordt op termijn afgebouwd, terwijl de sector tegelijk op duurzame locaties wordt geconcentreerd door bedrijven daar ontwikkelingsruimte te bieden. Om deze beweging ruimtelijk in goede banen te leiden is het landelijk gebied opgedeeld in drie zones: landbouwontwikkelingsgebieden (waar de intensieve veehouderij goede ontwikkelingsmogelijkheden krijgt), extensiveringsgebieden (waar de intensieve veehouderij op termijn wordt afgebouwd) en verwevingsgebieden (waar intensieve veehouderij kan samengaan met andere functies en waarden).

Het hele grondgebied van Rijnwaarden is aangegeven als verwevingsgebied. Kenmerk van een dergelijk gebied is een grote mate van verweving van landbouw, wonen en natuur. Uitbreiding en hervestiging van de intensieve veehouderij is binnen bepaalde ruimtelijke grenzen op bestaande agrarische bouwpercelen mogelijk mits de ruimtelijke kwaliteit of functies van het gebied zich daar niet tegen verzetten.

5.2 FUNCTIEWIJZIGING IN HET BUITENGEBIED

Door ontwikkelingen in de landbouw zullen naar verwachting nog veel agrarische gebouwen in het buitengebied hun functie verliezen. De provincie wil bevorderen dat deze gebouwen op een goede manier kunnen worden hergebruikt. Zij heeft daarmee de volgende doelen voor ogen.

-
- Land- en tuinbouwbedrijven de mogelijkheid geven een niet-agrarische nevenfunctie te vervullen.
 - De behoefte aan landelijk wonen en/of werken kan worden geacommodeerd in vrijgekomen (bedrijfs)gebouwen. Hiermee kan een impuls worden gegeven aan de leefbaarheid van het landelijk gebied zonder nieuwe bouwlocaties toe te voegen.
 - Functieverandering kan tevens leiden tot een impuls voor de (groene) kwaliteiten door deze functiewijziging te koppelen aan de aanleg van landschapselementen en openbaar toegankelijke paden.
 - Ruimte bieden aan niet-agrarische bedrijvigheid die gebonden is aan de kwaliteiten van het buitengebied.
 - Bij volledige functiewijziging van een agrarisch bedrijf dienen de resterende vrijgekomen (bedrijfs)gebouwen te worden gesloopt.

Voorwaarde bij functiewijziging van vrijkomende agrarische bebouwing in zijn algemeenheid is dat de bedrijfsontwikkeling van agrarische bedrijven in de omgeving niet wordt belemmerd, dat deze functiewijziging niet mag leiden tot knelpunten in de verkeersafwikkeling, er geen detailhandel plaatsvindt (anders dan lokaal geproduceerde agrarische producten) en dat met beeldkwaliteitsplannen de verschijningsvorm van de bebouwing in zijn nieuwe functie wordt afgestemd op de omgeving. Ook dient door de initiatiefnemer te worden bijgedragen aan de verbetering van de omgevingskwaliteit en de publieke gebruiksfunctie van het buitengebied.

Omdat niet-agrarische bedrijvigheid effect kan hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van de omgeving, staat in het groenblauwe raamwerk functieverandering naar "gebiedsgebonden" functies voorop, zoals natuurbeheer, kleinschalige vormen van (verblijfs)recreatie of woon-werkcombinaties als kantoor aan huis. In het multifunctionele gebied zijn meer mogelijkheden voor kleinschalige vormen van niet-agrarische bedrijvigheid. Gemeenten dienen deze mogelijkheden zelf verder uit te werken. Vervangende nieuwbouw is niet mogelijk bij functieverandering naar werken.

De Stadsregio Arnhem Nijmegen heeft deze regeling voor functiewijziging uitgewerkt en vastgelegd in de "Notitie functieverandering buitengebied" (2007). Het gemeentelijke beleid voor functieverandering is hierop gebaseerd.

5.3 TOERISME EN RECREATIE

De groeiende behoefte naar beleving van natuur en landschap, rust, stilte en het buitenleven heeft geleid tot nieuwe toeristische concepten als natuurtoerisme, cultuurtoerisme en plattelandstoerisme. De provincie wil extensieve vormen van recreatie en toerisme stimuleren. Dit laat zich in het algemeen goed verenigen met de diverse ruimtelijke functies in het buitengebied. De provincie acht het wenselijk dat gemeenten meewerken aan functieverandering van vrijkomende bebouwing in het buitengebied naar een extensieve recreatieve functie. Voorwaarde blijft dat de recreatie te verenigen is met de natuur- en landschapsdoelstellingen, vooral binnen het groenblauwe raamwerk en de waardevolle landschappen. In de EHS-natuur is het “nee, tenzij”-regime ook van toepassing op extensieve vormen van verblijfsrecreatie, tenzij het gaat om functieverandering van vrijkomende gebouwen.



zover die locaties buiten het groenblauwe raamwerk liggen. In het plangebied betreft dat de locaties in de bestemming "Agrarisch gebied". Het bestemmingsplan biedt in navolging van het provinciale regionale beleid ruime mogelijkheden voor kleinschalige vormen van verblijfsrecreatie, al of niet in combinatie met horeca.

Volgens het streekplan is de nieuwvestiging en uitbreiding van intensieve toeristisch-recreatieve voorzieningen uitgesloten. In het multifunctionele gebied blijft dit wel mogelijk. Algemeen uitgangspunt is dat initiatieven worden gerelateerd aan de kenmerken van de omgeving en aan hun bijdrage aan de kwaliteitsverbetering van het regionaal toeristisch-recreatieve product.

Voor intensieve dagrecreatie gelden dezelfde uitgangspunten. De provincie acht het wenselijk om de ontwikkeling van concentratiepunten van dagrecreatie te laten aansluiten bij de omgevingskenmerken en waar mogelijk gebruik te maken van de regionale identiteit. In de nabijheid of aansluitend aan het terrein zijn er mogelijkheden voor particuliere initiatieven en/of commerciële activiteiten mits dit een aanvulling op het bestaande recreatieaanbod vormt en niet leidt tot aantasting van het openbare karakter van de basisvoorziening.

Het historische themapark "Carvium Novum" is gepland in het zogenaamde Multifunctioneel gebied. De recreatieplas De Bijland ligt in het groenblauwe raamwerk.

TOELICHTING

Deze overzicht geeft een beeld van de mogelijke invloed die van een aantal ingrepen op de biotische en de abiotische waarden die middels het bestemmingsplan buitengebied beschermd kunnen worden. Voor deze waarden is het verzamelbegrip **L**(andschap) **N**(atuur) **C**(ultuurhistorie) waarden gebruikt.

BODEM

1. Afgraven (verlagen)

- def: Het verwijderen van de bovenste bodemlaag/bodemlagen.
- doel: Vershraling: verwijderen van bemeste/verzuurde gronden
Tegengaan verdroging in verdroginggevoelige gebieden
Grondstoffenwinning (humus, zand, klei, leem)
Aanleggen van poelen
- effect: Verandering bodemprofiel
Verkleining afstand maaiveld-grondwater (ontwateringsdiepte)

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Vernatting
- Verlies aan waarden in de bodem (archeologische waarden, bodemkundige waarden)
- Verlies ecologische gradiënt bij slootkanten, poelen, laagtes en overig microreliëf
- Verlies microreliëf en aardkundige vormen (bv. oude stroomgeulen, steilranden)
- Verlies vegetatiewaarden

2. Ophogen

- def: Het opbrengen van grond van elders op de bestaande toplaag
- doel: Mogelijk maken van bouwactiviteiten door aanvoer van zand van elders
Opheffen van maaiveld-daling ten gevolge van inklinking
Vershraling door aanvoer van zand van elders
- effect: Verandering bodemprofiel
Vergroting afstand maaiveld-grondwater (ontwateringsdiepte)

Mogelijke gevolgen voor LNC-Waarden:

- Verdroging
- Vershraling

- *Verlies microreliëf en aardkundige vormen (bv. oude stroomgeulen, steilranden)*
- *Verlies vegetatiewaarden*

3. Vergraven

- def: Het verwijderen van een of meerdere bodemlagen en het daarna weer opbrengen van grond, bestaand uit de oorspronkelijke toplaag en/of grond van elders
- doel: Het graven en opvullen van drainagesystemen en andere sleuven en kuilen
- effect: Verandering bodemprofiel
Verandering waterhuishouding in de bodem

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- *Verschraling*
- *Verandering hydrologische situatie*
- *Verlies aan waarden in de bodem (archeologische waarden, bodemkundige waarden)*
- *Verlies microreliëf en aardkundige vormen (b.v. oude stroomgeulen, steilranden)*
- *Verlies vegetatiewaarden*

4. Diepploegen en –woelen

- def: Het vermengen, keren van (alle) lagen in het bodemprofiel, eventueel tot in de diepere ondergrond. (Eenmalige ingreep met blijvend effect)
- doel: Verbetering bodemprofiel voor agrarisch gebruik
Vergroten bewortelingsdiepte
Vergroten berijdbaarheid
Verschraling
Mengen van kleigrond met onderliggend zand
- effect: Homogenisatie van de bodem
Vernietiging bodemprofiel
Verandering waterhuishouding bodem

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- *Drastische wijziging bodem en daarmee groeiplaatscondities, leefomgeving bodemdieren etc.*
- *Verschraling*

- *Verandering hydrologische situatie; in de gebieden met stagnerend grondwater kan doorbreking van een ondoorlatende laag in de bodem leiden tot verdroging omgeving.*
- *Verlies aan waarden in de bodem (archeologische waarden, bodemkundige waarden)*
- *Verlies microreliëf*
- *Verlies vegetatiewaarden*

5. Egaliseren

- def: Het verwijderen van het microreliëf in de toplaag (feitelijk een combinatie van ophogen en afgraven)
- doel: Wateroverlast en droogtegevoeligheid binnen agrarisch perceel tegengaan
Verbetering van de bewerkbaarheid voor agrarisch gebruik
Opheffen niveauverschillen die het effect zijn van inklinking
- effect: Afvlakken van reliëf
Verandering waterhuishouding bodem

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- *Verandering hydrologische situatie*
- *Verlies aan waarden in de bodem (archeologische waarden, bodemkundige waarden)*
- *Verlies aan biotopen van microreliëf (bermen, hellinkjes, gradiënten hoog-laag)*

6. Uitvoeren van heiwerkzaamheden of op andere wijze indrijven van voorwerpen in de grond

- def: Diep in de grond indrijven van heipalen of andere voorwerpen
- doel: Draggers voor bouwwerken aanbrengen, damwanden plaatsen
- effect: Bouwen op slappe bodem is mogelijk, afschermen van delen van de bodem
Ondergrondse leidingen kunnen beschadigd worden

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- *Doorbreken ondoorlatende bodemlagen en daarmee verstoring van de (grond)waterhuishouding*

WATERHUISHOUDING

7. Aanleg drainagestelsel

- def: Het aanbrengen van drainagebuizen in de grond, in het algemeen op een diepte van 80-110 cm –mv
- doel: Vergroten afstand maaiveld-grondwaterspiegel, droger maken perceel
- effect: Verlaging grondwaterstand -> perceel wordt droger
Aantrekken grondwater uit de omgeving -> omgeving wordt droger

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- *Verlies aan natte levensgemeenschappen*
- *Verdroging -> verzuring*

9. Aanleggen van dammen

- def: Aanbrengen van een permanent, stuwend obstakel over de gehele breedte van een watergang. Hoogte zodanig dat waterloop ten dele of volledig geblokkeerd wordt.
- doel: Vasthouden water in een gebied (door verkleinen debiet)
Verminderen stroomsnelheid
Afsluiten waterloop
Afwatering gebied in anderen richting dwingen
- effect: Afname dynamiek in de waterloop
Alleen bij natuurlijke waterloop: afname variatie in oever en waterloop
Afname stroomsnelheid
Isolatie waterloop t.o.v. het stelsel van waterlopen

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- *Verlies aan levensgemeenschappen van stromend water*
- *Verlies variatie in biotopen in waterloop en oever -> verlies aan diversiteit*
- *Verlies natuurlijke karakter van waterloop (landschappelijk aspect)*
- *Vernatting*
- *Verminderen verdroging*

10. Aanleggen van stuwen

- def: Aanbrengen van een stuwend obstakel waarvan de werking tijdelijk geheel of gedeeltelijk opgeheven kan worden
- doel: Verminderen stroomsnelheid
Vasthouden water in een gebied (verkleinen debiet)
- effect: Vermindering dynamiek in waterloop
Alleen bij natuurlijke waterloop: afname variatie in oever en waterloop
Sterk wisselende stroomsnelheid

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- *Verlies aan levensgemeenschappen van stromend water*
- *Wegspoelen levensgemeenschappen bij openen stuw*
- *Verlies aan variatie in biotopen in waterloop en oever -> verlies aan diversiteit*
- *Verdwijnen natuurlijke karakter van waterloop (landschappelijk aspect)*
- *Vernatting*
- *Vermindering verdroging*

11. Aanleg, verbreden of verbeteren van sloten en greppels

- def: Aanleggen van sloten of greppels, verbreden en/of uitdiepen van bestaande sloten en greppels
- doel: Verbeteren ontwatering agrarische gronden
- effect: Verkleining afstand maaiveld-grondwaterspiegel (ontwateringsdiepte)
Vergroten oppervlakkige afstroming neerslagwater
Droger worden omgeving
Verlies aan levensgemeenschappen van slootkanten door steiler worden talud

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- *Aantrekken kwelstromen in nieuwe of uitgediepte sloten -> voor natuur waardevol kwelwater wordt afgevoerd en bereikt maaiveld niet*
- *Verdroging omgeving -> verlies aan natte biotopen, verzuring*
- *Tijdelijke en blijvende schade aan levensgemeenschappen van sloten en slootkanten*
- *Toename extremen in waterafvoer -> moeilijker bestaan voor levensgemeenschappen van sloten en slootkanten*

- *Verlies aan waterplanten (door schonen en door verandering in waterafvoer en beekprofiel) -> verbraseming; slechtere waterkwaliteit*
- *Verandering percelering (landschappelijk/cultuurhistorisch aspect)*
- *Verandering karakter sloten en greppels (landschappelijk aspect)*

12. Dempen sloten en greppels

def: Dichten van sloten of greppels met van elders aangevoerde grond
doel: Verkleinen waterafvoer van agrarische gronden
Wijzigen perceelsindeling
effect: Natter worden van omliggend gebied
Afname totale slootlengte

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- *Verlies aan biotopen voor levensgemeenschappen van sloten, slootkanten*
- *Verdwijnen verbindingszone voor planten en dieren*
- *Vernatting omgeving*
- *Verandering kavelpatroon*

13. Dempen van kleine geïsoleerde wateren

def: Dichten van kleine wateren (poelen, vennen, wielen, afgesneden meanders) met van elders aangevoerde grond
doel: Egaliseren agrarisch perceel
Vergroting oppervlak agrarisch bruikbare grond
Efficiëntere bewerking agrarische grond mogelijk maken
effect: Verlies aan kleine wateren
Egalisatie landschap
Toename kwel in direct omgeving

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- *Verlies aan biotopen voor levensgemeenschappen van poelen, vennen, oevers*
- *Verlies aan voortplantingsplaatsen voor amfibieën*
- *Vernatting directe omgeving*

14. Aanbrengen oeverbeschoeiing

def: Het aanbrengen van houten of betonnen versteviging op of voor een oever

doel: Tegengaan van wegslaan van de oevers door waterstroming of golfslag

effect: Stabilisatie oevers (plaats en vorm)

Verloren gaan natuurlijke oever

Onderbreking gradiënt nat-droog

Oever wordt hoger en steiler (90° t.o.v. wateroppervlak)

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- *Oevers worden niet-passeerbare barrières voor veel diersoorten (o.a. das, egel, kikker), en kosten daardoor dierenlevens*
- *Verdwijnen of aantasting van groeiplaats voor oeervervegetaties*
- *Verdwijnen natuurlijke oevers en variatie daarin (bv. nestgelegenheid voor ijsvogels)*

BEPLANTINGEN

15. Rooien van houtgewas

def:: Het verwijderen van bomen en/of struiken (solitair of in de vorm van bos, houtsingels, houtwallen)

doel: verwijderen van ziek plantmateriaal

Onderhoud – uitdunning

Hinder voor agrarische bedrijfsvoering verminderen

effect: Grotere openheid landschap

Verlies aan beschutting, schaduw

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- *Verlies aan biotopen voor levensgemeenschappen van struweel, houtwallen, bos*
- *Verlies aan coördinatiepunten en –lijnen voor veel diersoorten (o.a. vlinders, vleermuizen, marterachtigen)*
- *Verlies aan slaap/schuilplaatsen, nestgelegenheid, dekking tegen weersomstandigheden*
- *Grotere openheid, betekent soms toename leefgebied weidevogels*
- *Verlies aan landschapselementen (landschappelijk, cultuurhistorisch aspect)*

16. Aanplanten van houtgewas

def: Het planten van bomen en/of struiken

doel: Vergroten natuurwaarden, landschappelijke kwaliteit

Houtproductie

Bescherming tegen wind

effect: Verminderen openheid landschap

Toename houtgewas/landschapselementen

Meer beschutting, schaduw

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- *Toename biotopen voor levensgemeenschappen van struweel, houtwallen, bos e.d.*
- *Nieuwe coördinatiepunten en –lijnen voor veel diersoorten*
- *Beschutting voor planten en dieren*
- *Minder openheid, kan verlies betekenen voor leefgebied weidevogels*
- *Ander landschapsbeeld*

17. Omzetten van grasland in bouwland

def: Verwijderen gras en aanplanten of inzaaien van andere gewassen

doel: Gebruik grond voor de teelt van gewassen voor voedselproductie of productie van diervoeders

effect: Grasland verdwijnt, perceel krijgt andere functie

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- *Verlies aan graslandvegetaties en bijbehorende fauna*
- *Foerageerplaats voor enkele diersoorten gaat verloren (o.a. das)*
- *Verkleining areaal weidevogelgebied*
-

18. Omzetten van grasland in boomkwekerij of sierteeltgronden

def: Verwijderen gras en aanplanten van gewassen of jonge bomen, die permanent een bepaalde hoogte (soms meer dan 1 m) hebben

doel: Gebruik grond voor het opkweken van sierteelten of bomen

effect: Grasland verdwijnt, perceel krijgt functie van sierteeltgrond of boomkwekerij

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- *Verloren gaan van graslandvegetaties en bijbehorende fauna*
- *Foerageerplaats voor enkele diersoorten verdwijnt (o.a. das)*
- *Verkleining areaal weidevogelgebied*
- *Verandering landschapsbeeld (openheid gaat verloren)*

INFRASTRUCTUUR EN ONTSLUITING

19. Aanbrengen van verharding van meer dan 200m²

def: Het bestraten of asfalteren van de bodem

doel: Tegengaan vervuiling bodem en grondwater (bv. door aanleg mestplaat, ondergrond voor containerteelt)

effect: Afsluiting bodem

Oppervlakkige afvoer neerslag (met evt. verontreiniging) naar randen verharding

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- *Biotoop voor soorten die in de bodem leven gaat verloren*
- *Verharding is barrière voor kleine diersoorten (o.a. muizen, amfibieën, insecten)*
- *Vermindering infiltratie kan groeiplaats vegetatie in de directe omgeving beïnvloeden*
- *Archeologisch interessante bodem wordt ontoegankelijk*
- *Verstening buitengebied*

20. Aanbrengen van verhardingen op wegen en (fiets)paden

def: Het bestraten of asfalteren van onverharde wegen en paden

doel: Vergroten berijdbaarheid van (openbare) wegen

effect: Afsluiting bodem

Oppervlakkige afvoer neerslag naar randen verharding

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- *Biotoop voor soorten die in de bodem leven gaat verloren*
- *Verharding is barrière voor kleine diersoorten (o.a. muizen, amfibieën, insecten) en de das*
- *Vermindering infiltratie kan groeiplaats vegetatie in de directe omgeving beïnvloeden*
- *Foerageerplek van sommige vogelsoorten gaat verloren*
- *Archeologisch interessante bodem wordt ontoegankelijk*
- *Verstening buitengebied*
- *Cultuurhistorisch interessante zandwegen verliezen hun oorspronkelijke karakter*

21. Aanbrengen van ondergrondse leidingen

def: Vergraven en eventueel plaatselijk rooien van houtgewas

doel: Leggen van diverse leidingen

effect: als bij vergraven en rooien houtgewas

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

Als bij vergraven en rooien houtgewas

ONDERSTEUNENDE LANDBOUWKUNDIGE VOORZIENINGEN

22. Gebruik van afdekmaterialen en lage tunnels

def: Afdekken van de bodem met plasticfolie; oprichten van plastic tunnelkassen van max. 1,50 m hoogte

doel: Hygiënische ondergrond aanleggen voor containerteelt; beschermen gewassen tegen weersinvloeden, verlengen groeiseizoen en efficiëntere arbeidsomzet

effect: Afsluiten bodem
Belemmeren infiltratie

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- *Biotoop voor soorten die in de bodem leven, gaat verloren*
- *Afdekfolie is barrière of 'val' voor kleine diersoorten (o.a. muizen, amfibieën, insecten) en voor de das*
- *Vermindering infiltratie, kan groeiplaats van de vegetatie in de directe omgeving beïnvloeden*
- *Aantasting landschapskwaliteit*

23. Aanleg van blijvende ondersteunende voorzieningen voor teelt van gewassen vrij van de grond

def: Opstellen van 'tafels' waarop gewassen geteeld worden in van elders aangevoerd substraat

doel: Telen van gewassen buiten de invloed van de lokale bodem

effect: Bodem ligt onbenut onder tafels

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- *Bodem onder tafels niet geschikt voor natuurlijke vegetatie of faunasoorten*
- *Neerslag wordt opgevangen door tafels -> bodem wordt droger*
- *Aantasting landschapskwaliteit*

- *Effecten als bij egaliseren (want bodem onder tafels moet geëgaliseerd worden)*



Handreiking beplanting

Als handreiking voor de beplanting kan het volgende dienen. Solitaire bomen voor het woongedeelte en kleine bouselementen, houtsingels, hagen en hoogstamfruitbomen vormen de beplantingselementen op het erf. Bij bebouwing aan de rand van bospercelen verdient erfbeplanting die aansluit op het bos de voorkeur. Voor bestaande bebouwing in open gebieden is erfbeplanting eveneens belangrijk. Door deze bebouwing te omgeven met erfbeplanting wordt het contrast met de te beschermen openheid namelijk versterkt, hetgeen het landschapsbeeld ten goede komt. Randvoorwaarde daarbij echter is dat de cultuurhistorische waardevolle hoogteverschillen (waaronder de pollen) door de erfbeplanting niet aan het oog worden onttrokken. Als solitaire boom zijn de volgende soorten erg geschikt: eik, beuk, linde, noot of kastanje. Als hagen verdienen beukenhagen en meidoornhagen de voorkeur.

Inrichtingsplan

Een inrichtingsplan is onder andere vereist bij de volgende omzettingen van een agrarisch bedrijf en het bijbehorende bouwperceel:

- omzetting in de aanduiding "Woondoeleinden";
- omzetting in de bestemming "Niet-agrarisch bedrijf".

In het - door burgemeester en wethouders goed te keuren - inrichtingsplan legt de initiatiefnemer de vormgeving van de gebouwen en de inrichting van zijn erf vast. De beeldkwaliteit van de bebouwing en het erf moeten passen in het betreffende landschap. De stijl van eventuele nieuwbouw moet aansluiten bij die van de eventueel aanwezige karakteristieke bebouwing. Indien er sprake is van een karakteristieke boerderij dient de verbouwing te geschieden met inachtneming van de karakteristieke stijlkenmerken van het betreffende boerderijtype. Dit geldt ook voor vervangende nieuwbouw die plaatsvindt ter vervanging van de niet-karakteristieke delen van de bebouwing.

Verwacht wordt dat de bestaande gebouwen na de verbouwing, de eventuele nieuwbouw en de nieuwe inrichting van het erf een positieve bijdragen leveren aan de kwaliteit van de omgeving en het landschap waarin ze gelegen zijn.

Toelichting

In de navolgende natuurwaardering worden de belangrijkste gebieden benoemd. Aangegeven is de locatie, een omschrijving van morfologische kenmerken, het natuurdoeltype (NDT) dwz. waarop toekomstige ontwikkelingen zijn gericht, de huidige zeldzame of kenmerkende dieren of planten die voorkomen en ecologische typering van de huidige kwaliteit (F). De nummers verwijzen naar de nummering op de kaart

1. Wilgenbos Spijkse Polder

Binnendijks Schietwilgenbos spontaan en aangeplant

NDT: kleibos

F: bos

2. Moeras Spijkse polder 1

Tichelgat met begroeiing

NDT: plas, moeras

waterviolier, watergentiaan

rugstreepaad

F: natte ruigte/struweel

3. Grondhoop Spijkse polder

Grondhoop met begroeiing

NDT: stroomdalgrasland

sikkelklaver, karwijvarkenskervel, kruisdistel, zachte haver

F: droog grasland/ruigte/struweel

4. Bosstrook Spijkse Polder

Populierenaanplant

NDT: kleibos

boomvalk

F: bos

5. Moeras Tegnagelwaard

Tichelgat met begroeiing

NDT: plas, moeras, kleibos

woudaapje, waterral, blauwborst, grote karekiet, wielewaal

vroege glazenmaker

F: moeras

6. Spijkse dijk

dijklichaam met begroeiing

NDT: stroomdalgrasland

sikkelklaver, karwijvarkenskervel, kruisdistel, ruige leeuwentand, ruige weegbree, veldsalie, kleine pimpernel, groot streepzaad, kleine ratelaar, grote centaurie, groot warkruid

F: bloemrijk grasland

7. Moeras Spijkse Polder 2

tichelgat met begroeiing

NDT: kleibos, moeras, plas

watergentiaan, waterscheerling, beekpunge, lidsteng

porseleinhoen, blauwborst, sprinkhaanzanger, buidelmees, wielewaal

F: moeras

8. Oeverzone Boven-Rijn

Rijnoevers

NDT: plas, moeras

slijkgroen, moerasandijvie

kleine plevier

F: moeras

9. Geuzenwaard

grasland

NDT: stroomdalgrasland

patrijs, kwartel, kwartelkoning

F: weidevogelgrasland

10. Tolkamerdijkje en Helikopterveldje

dijklichaam met begroeiing

NDT: stroomdalgrasland

moeslook, zachte haver kleine ruit, smal fakkelgras, beemdkroon, brede ereprijs, cipreswolfsmelk, kleine ratelaar, wit hongerbloempje, walstrobremraap, wilde averuit, geoorde zuring, hokjespeul, bieslook, slangelook, vertakte paardenstaart, sikkellaver, karwijvarkenskervel, kruisdistel, ruige leeuwentand, ruige weegbree, veldsalie, kleine pimpinel, grote centaurie, groot warkruid, kattendoorn, grote ratelaar, gewone agrimonie, schaafstro, wilde marjolein, bont kroonkruid

F: bloemrijk grasland

11. Moeras Bijland

tichelgat met begroeiing

NDT: kleibos, moeras, plas

watergentiaan, holpijp, beekpunge,

dodaars, zomertaling, porseleinhoen, blauwborst, sprinkhaanzanger, snor, kluut, kwartelkoning, tureluur, paapje, ransuil, groene specht

watervleermuis

zeeforel, kleine en grote modderkruiper, winde, kroeskarper

F: moeras

12. Oeverzone Bijlandsch kanaal

rivieroevers

NDT: plas, moeras

Engelse alant, slijkgroen, zwarte populier

patrijs

F: moeras

13. kade Bijland en Lobberdensche waard

dijklichaam met begroeiing

NDT: stroomdalgrasland

aardbeiklaver, kattendoorn, kruisdistel, kamgras, karwijvarkenskervel, ruige weegbree, ruige leeuwentand, geoorde zuring, bieslook, groot streepzaad, sikkelklaver, cipreswolfsmelk,

F: droog grasland

14. Moeras Lobberdensche Waard

tichelgat met begroeiing

NDT: kleibos, moeras, plas

watergentiaan, heelblaadjes, moeraskruiskruid, liggende ganzerik, engelse alant, glanzend fonteinkruid

dodaars, aalscholver, blauwe reiger, zomertaling, ijsvogel, kluut,

kamsalamander, rugstreeppad

zeeforel, kleine en grote modderkruiper, winde, kroeskarper

vroege glazenmaker, glassnijder

F: moeras

15. 's Gravenwaardse dam, Herwense dijk, Pannerdense dijk

dijklichaam met begroeiing

NDT: stroomdalgrasland

grote pimpinel, sikkelklaver, kattendoorn, kruisdistel, ruige leeuwentand,

patrijs

F: droog grasland

16. Brugweg, Koevortseweg, Batavenweg

wegberm

NDT: stroomdalgrasland

kattendoorn, kruisdistel, ruige weegbree, ruige leeuwentand, geoorde zuring, bieslook, grote centaurie, cipreswolfsmelk, klavervreter, stalkruid, groot streepzaad, veldsalie

F: droog grasland

17. Oeverzone Pannerdensch kanaal

rivieroever

NDT: plas, moeras

kluut, sprinkhaanzanger, paapje

F: moeras

18. Erfkamerlingschap

grasland

NDT: stroomdalgrasland

kattedoorn, kruisdistel, kamgras, ruige leeuwentand, geoorde zuring, gewone agrimonie, gulden boterbloem

kwartel, paapje

F: bloemrijk grasland

19. Rijnstrangen Eltenseweg-Brugweg

verlande rivierloop

NDT: kleibos, moeras, plas

watergentiaan, lidsteng, waterviolier, holpijp

dodaars, zomertaling, ijsvogel, woudaapje, waterral, porseleinhoen, blauwborst, sprinkhaanzanger, snor, buidelmees, boomvalk

bever

rugstreeppad, kamsalamander

kleine en grote modderkruiper, bittervoorn, vetje, kroeskarper

glassnijder

F: moeras

20. kade Rijnstrangen

dijklichaam met begroeiing

NDT: stroomdalgrasland, houtwal

veldgerst, aardbeiklaver, grote bevernel, echte karwij, kattedoorn, kruisdistel, kamgras, ruige weegbree, ruige leeuwentand, trilgras, zachte haver, sikkellklaver, heggenrank, gewone agrimonie, grote ratelaar, karwijvarkenskervel, geoorde zuring, gulden sleutelbloem

F: bloemrijk grasland en droog grasland/ruigte/struweel

21. Rijnstrangen Brugweg-Kandia

verlande rivierloop

NDT: kleibos, moeras, plas

watergentiaan, glanzig fonteinkruid, moeraskruiskruid, lidsteng, slanke waterbies, gevleugeld sterrekroos, beekpunge, holpijp, kleine duizendknoop, groot blaasjeskruid, krabbescheer, schildereprijs,

dodaars, wintertaling, zomertaling, zwarte stern, ijsvogel, roerdomp, woudaapje, bruine kiekendief, waterral, porseleinhoen, blauwborst, sprinkhaanzanger, snor, rietzanger, grote karekiet, baardmannetje, buidelmees, kleine plevier, visdief, tureluur, boomvalk, ransuil, groene specht

bever, watervleermuis,
kamsalamander, rugstreeppad
riviergrondel, winde, kwabaal, kleine en grote modderkruiper, bittervoorn, vetje, kroeskarper
F: moeras

22. Revensweert

grasland
NDT: stroomdalgrasland
patrijs, kwartel, grutto, tureluur
F: weidevogelgrasland

23. Galgendaalse dijk en zomerkade

dijklichaam met begroeiing
NDT: stroomdalgrasland
sikkelklaver, kleine ruit, beemdkroon, grote centaurie,, ruige leeuwentand, geoorde zuring
patrijs
F: droog grasland

24. Moeras Galgendaal

tichelgat met begroeiing
NDT: kleibos, moeras, plas
watergentiaan, moeraskruiskruid
dodaars, porseleinhoen, blauwborst, rietzanger, kluut,
kamsalamander, rugstreeppad
F: moeras

25. Deukerdijk en Aerdse dijk

dijklichaam met begroeiing
NDT: stroomdalgrasland
kattedoorn, kruisdistel, kamgras,
F: droog grasland